

అమృతమృతం

3/995

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూలై నెల 9-వ తేది స్థాపనారము
శ్రీ విభవనాథు సంవత్సర ఆషాఢమాస బహుళ షష్ఠి.

No. 84
సంచిక ౮౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పుగొప్పవారిచే బలమైనది
అమృతాంజనము మంచిమందు
తలనొప్పుల మాన్పును. నాయువు పొట్ట
బొపును. శరీరపునొప్పుల బారదోలును.
బొట్ట బొగొట్టును. బెరుకుల భేదించును.
బొట్టల బొపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
మరలను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

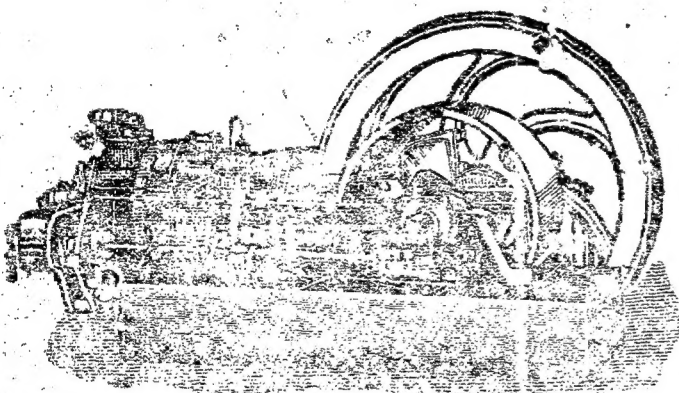
అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు నంజీవివంతిది.
పంసభావ చీటి చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్క. ౧ పచ్చిలో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
దబ్బ 1-కి 0-4-0 లు.
ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలెను.

అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తూర్పు తెట్టిదిగి, మద్రాసు
249, ఫోరోడ్డు, భోద్రు, పొంబాయి

ప్రసిద్ధికెక్కిన విల్సన్ క్రూడాయిలు యింజనులు

నులభ్యమైన మెకానిజమ్.

వేపరైజరులేదు త్వరలో పార్లమెంటు.

మద్రాసు రాజధానికి పోలు ఏజెంట్లు

యెంవైరు యింజనీరింగు కంపెనీ, 308, లింగిచెట్టిదిగి, మద్రాసు.
బ్రాంచి ఆఫీసు, బెజవాడ.

యా యింజనుల కెంజీకర్ ట్రెపు
లోను, కొలు సారింగు ట్రెపులోను 7
గుర్రముల హార్సు పవరుమొదలు 56
గుర్రముల హార్సు పవరువరకు యెల్లప్పు
డున్న స్టామో సిద్ధముగా నుండును.
అన్ని సామానులు చాలా బలముగాను,
తెంపరు గలవిగాను వుండును. క్రూ
డాయిలు ఖర్చు అతి స్వల్పము. యెం
టెడ్డి చమురుతో నైనను అతి త్వరిత
ముగా పనిచేయును. ధరలు అతి
పరసము.

4867

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare certificate on 2 annas stamp. Apply to Central Telegraph College, Nai Sarak, Delhi. 437

ప్రకటన (2046)

కోగులు ప్యయముగ వచ్చిగాని, బాబులద్యారాగాని
లోలకులములను తెలుపుచు చేసినవో లోగవ్యభావము
పున్నుకొనవలసిన మందు, పద్ధతి, వగైరాలు వివరముగ
పుటిముగ వ్రాసి పంపబడును. (2046)
డాక్టర్ శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

ప్రకటన 1

శ్రీ ముక్త్యై రాజాగారు పనుసాయుర్వేదానుబంధము
అనుశాస్త్రముగా శ్రద్ధతో తయారుచేయించి, అందరికి
అర్హమునాబుచేయి దులకెట్టి అర్హతపాపకావము కలుకొల్పి
వారు, అందువల్ల రాజుగారు అర్హము నాబుచు పొగడుకు
కొనుచు, 1928 ఆగస్టు 15 నానాడు.

దింగిలెద్యకాలి

తెలుగుల "నెట్టి" ఈ మందు ముంది గ కేరీయూ,
చిక్క వవామేవారి, నపునకత్తూ, అత్తుడ్డు, శ్రీని వంశ
వశోకవ్యాదులకు వ్యాధి. 2-0-0 నిష్కలంకలం చూచును.

మంచి తరుణము
చెడిన అంగ్యమును మరల చక్క
గూర్చుకొనుటకు ఆతంకనిగ్రహ మూత్రలు
ఉపయోగించవలెను.
82 మాత్రలుగు దబ్బి 1: రూ 1/-
ఆతంకనిగ్రహ ఫారశీ
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

శ్రీ లక్ష్మీజ్యోతిరీ కంపెనీ, బెజవాడ - ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.

కల్పికాను. మోసములేదు.
మాప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తరకముగానూ, మెడగొలుసులు, రత్న
ములు, పచ్చలు, కెంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బం
గాహ, వెండిగ్లాసులు, మరచెంబులు, పట్టెడములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లప్పుడు సిద్ధ
ముగా నుండును.
నవరసుబంగారునకు, ఛాదివెండికి, క్రొత్తమాదిరలకు, చక్కని పనితన
మునకు గ్యారంటీ.
నచ్చనివస్తువులను తిరిగి తీసికొందుము. సంపూర్ణ తృప్తినిచ్చుటయే మా
యద్దేశ్యము. 4867
ప్రాప్తైటరు:-ఎచ్చేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

ది ఆంధ్ర ఇక్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు

గమనింపదగ్గ ముఖ్య విషయములు

(1) కంపెనీకి మొదటి సంవత్సరములో 5000, రెండవ సంవత్సరములో 29182-0-4 నికరాదాయము (Surplus)

ఇది చాల అరుదు.

(2) 1927 సంవత్సరములో మరణము వల్ల గాని, మరేవిధమైనట్టి గాని క్లయియ్య లేకపోవుట కుభియూచక మా.

(3) ఖర్చులు పీర్మియము ఆదాయముతో మొదటి సంవత్సరము 100-కి 82% రెండవ సంవత్సరము 50% ఇది నిత్యము మనకు దాఖలా.

“భీమాకంపెనీల మొదటి సంవత్సరము నికరాదాయమును (Surplus) కనుపరచుట అరుదు. ఆంధ్ర ఇక్సూరెన్స్ కంపెనీ వారు అట్టి మొదటి సంవత్సరములోనే చూప గలగుట ప్రశంసనీయము” (స్టేట్స్ మన్ కృతిక.)

పలుకుబడి గల ఏజంటు లేతము మీదను, కమిషన్ మీదను కావలెను.

య. మంగయ్య, కార్యదర్శి.

విమాచి నివారిణి ఆమోఘమైన

కలరా మందు

గత రెండువందల సంవత్సరములనుండియు అనేక ప్రాణులను కాపాడి ఖ్యాతిపొందినది. దీనిని ప్రయోగముల ద్వారా పయితము వెంటనుంచుకొనుట అవసరము. చీదల సహాయము ప్రస్తుతము వెల తగ్గింది కాదు.

వల బుడి 1 కి రు 1-2-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదవిలయము, బెజవాడ,

ది. నార్తయిండియన్ జూలరీ మాన్యు ఫాక్చరింగ్ కో, బెజవాడ

నవరను బంగారుకు, నీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము

మానవ అన్ని విధములయిన బంగారు, వెండిగలం, వెండి మరచెంబులు, గిన్నెలు వగయిరాలు యెల్లప్పుడు విక్రయమునకు స్థానములో యుండును. పచ్చలు, కెంపులు, నీలములు, పువ్వురాగములు అసలుజాతిలోను యివి లేవనులోను విక్రయమునకు దొరకును. విశ్వ ప్రాస్థాయిలకు వుపయోగించు ఆకురాళ్లు, గాజుబిమ్మలు వగయిరాలు అన్ని పని సామానులను సరఫరము ధరలకు విక్రయించబడును. వకసారి మాత్రం వ్యాపారము చేసిన మానవుకము మీకే తెలియును.

3962

ప్రొఫ్రయిటరు, గుంటముక్కల రామమూర్తి, బెజవాడ.

మేలైన పోర్టులాండు సీమెంట్

(నెమలి మార్కు)

మునిసిపాలిటీలు, రైల్వేలు, ఎంజనీరులు, కంట్రాక్టరులు, ఇతరులు విశేషముగా దీనినే ఉపయోగించి క్లాఫిందుచున్నారు.

గట్టిగా నుండుటయందు ముద్రసిద్ధమైనది, ధరవరసము. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

4899

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యం అండు కో, 140, ఆదియప్పనాయకన్ పేధి, మద్రాసు.

మైనూరు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్.

జంతుజాలము నష్టపరిహారమునిచ్చు సంఘము.

హెడ్ ఆఫీసు: బెంగళూరు సిటీ.

సా-సికం 1924

వ్యవసాయదారులకు వశువుల వ్యంతదారులకు విగుల లాభకరమైనది. ముఖ్యపదుపాయములు

జంతువుల రిజిస్ట్రేషన్ (ప్రీమియం కడుతక్కువ.

సర్టిఫికేటుదాడలకు, తమనాకులను పొందక పూర్వము మాయిదాలపద్ధతి మీద చెల్లించుటగా అప్పులు యివ్వబడును. సర్టిఫికేటు నాన్ ఫర్ పీటబుల్ వాక్కును వెంటనే చెల్లించబడును.

ఆర్డర్ల జెండు యివ్వ పెట్టర్లు, నూపర్ వై జర్లు, సబ్ పేజెంట్లు లేనిచోట్ల సబ్ పేజెంట్లు.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనానం దంతెటను కావలెను.

వివరములకు

మేనేజింగ్ డైరెక్టరునకు వ్రాయుడు.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండతగినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా తోకామయమార కసూరి మాత్రలను

Regd

Trade Mark

తెప్పించి, ఒకదాని వాడిన మీరు విక్రీతి కృత్తిచెందదని మా నిశ్చయభిప్రాయము. ప్రతినడు అడుగకదు మాకు వచ్చుచున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రజల నిదర్శనము.

504, వా 801

ఇది మేలైనకసూరి, కుంకుమపువ్వు, అపూర్వమైన పీచుధూలు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్త్రీకృతముగా తయారు చేయబడినవి. తాంబూలముతో గాని, విడిగా గాని ఉపయోగించవచ్చును. వలంవిధములు, దస్త్రలు, కీలములు ఆజీర్ణము, పేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి పిల్లలు వడివెను, ప్రక్రల తుడుపు, అగ్నిమాంద్యము, మదజర్మము బలహీనత మొదలగువాటికి ప్రజాయోగ్యమవలె పనిచేయును. స్త్రీలు పసిపిల్లలు ముసలివారు మొదలగువారికి అమృతసమానము. బాలింతలకు ఒక గొప్ప వర్ణపసాదము. 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రు 0-4-0 బాన్సు ఖర్చు ఖర్చు 0-4-0 తి. బాన్సు ఖర్చుతో 6 పహి రు. 1-8-0, 12 కి రు. 2-18-0, 25 కి రు. 5-8-0

భివగ్ రత్న సాశ్వపు పెంకటాచల వండితులు, పాప్రైటరు.

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైనూరు

అఖిలభారత అరుంధతీయ కేంద్రసభ (మదరాసు)

నైమనుసంఘమునకు దాఖలుచేసిన లిఖితసాక్ష్యము

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యముయొక్క అంతర్భాగముగు భారతదేశముకొరకు మీరే నియోగ్యులవలెను యెట్టి పరిపాలనా విధానమందైనను, యీక్రింద వివరింపబడిన మాయొక్క శాస్త్రమును కోల్పోలను మీరు తగురీతిని విచారించెదరుగాక యీ ప్రార్థించుచున్నాము.

నిమ్మజాతులు

రాజకీయభాషలో “నిమ్మజాతులు” లేక “అంటరాని వాడు” అని పిలువబడు సంఘమునకు మేము చెందియున్నాము. సాంఘికముగను, రాజకీయముగను హిందూ సంఘములో ఆత్మగౌరవసానమందు మేమున్నుండును, మానసికముగను, నైతికముగనుగూడ మేముగమనితిమన్నాము. సామాన్య సాంఘిక సుర్యాదవదనికి మాపంఘములేవదియబడినవేగాని, మానసికముగను, నైతికముగను మేముభిన్నుద్దినందజాలక యావత్తు హిందూ సంఘమునకు మేమెల్ల కాలమునకును అప్రయోజకం గానేయుండవలెననిచున్నాము. హిందూసంఘము తన ప్రయోజనార్థినికొరకు తన స్వగృహమునే బాగుపరచుకొని, వెనుకబడియున్న వారిని మాండు లేవదీయుట ముఖ్యవిషయమైయున్నది. కాని, చిరకాలానుభవములోనున్న పరిపులను, హక్కులను బుద్ధిపూర్వకముగా విడచాడుట మానవస్వభావమునకు కష్టముగా దొరుచున్నది. ఇయినప్పటికి, ఒక సంఘములో నెన్నదగిన కొంతభాగమును కాశ్యత దాస్య నీచత్వముల పాల్పెయుట ధర్మకాస్త్రవిరుద్ధముగాదా? ఇతిప్రస్తుతముగములో ప్రపంచముంతటనుగూడ పత్తరపరిపాకరమునకు జేచియున్న ప్రాత పనుస్యయే యయియున్నది.

ప్రభుత్వముయొక్క బాధ్యత

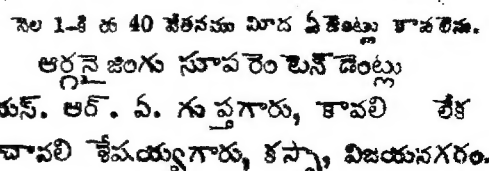
ఈ ప్రపంచమనుస్యతో ప్రభుత్వ మెంతవరకు జోకస్యము కలగజేసికొనలేనో గర్భయిం బడవలసియున్నది.

ఈ విషయమున ప్రభుత్వముయొక్క బాధ్యత వేరువేరు దేశములలో వేరువేరు విధముగా నుండవచ్చును. కాని, భారతదేశము విషయమున, ప్రభుత్వముక యసాధారణస్థాన మాక్రమించియున్నది. ఈ దేశములో ప్రభుత్వము నిమ్మజాతుల దరణమునకు ప్రత్యక్ష విరోధ భావము బూనుట లేదు. ఎందుకనగా, యీ దేశమున చిరకాలానుభవములోనున్న పరపులను హక్కులను గాపాడుకొనదలచు ఉన్నతజాతులకు ప్రభుత్వము తనంతట తాను ప్రాతినిధ్యము వహించుటలేదు. అందుచూరగా, ప్రభుత్వము విధివశమున అన్ని సంఘములమీద ను సమానాధికారము వహింపగలిగియుండుటచేత అన్ని సంఘములకును జాతివర్ణభేదముల గర్హింపకండ సమానావకాశముల నొసగుటయు, వెనుకబడియున్న సంఘములను సామాన్యపదవికి వలెదీనుటయును, ప్రభుత్వముయొక్క విధియయి యున్నది. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారేగాక, ఉన్నతజాతులలో ను చారస్య భావులగు కొందరు వ్యక్తులు ను కొన్ని సంఘములను గూడ నిమ్మజాతులవల్ల తమ సానుభూతిని యొప్పుచున్నను యీతవరకు వీరు గావించిన ప్రయత్నము లత్యల్పములు. ఇందుకు మేమెవ్వరినిగూడ నిండింపజాలము. ఇది యంతయు గూడ ఆశ్చర్య సహాయమేయని మేము గుర్రెగియున్నాము. ఏవిధమున సంస్కరణమయినను లోపునండియే బెట్టవలెనని గూడ మేము గుర్రెగియున్నాము. కాని యీ నీతులు మా విషయములో కార్యరూపమున బెట్టబడుట చాల కష్టతరముగానున్నది. అందుకు మేమెంతటి ప్రయత్నముల సలపుచున్నను సాంఘికముగను మానసికముగను నైతికముగను గూడ మేము కాశ్యతదాస్యములో నుంచబడియుండుటచేత మాయందు తగినంత నైతికశక్తిగూడ యేర్పడుతున్నది. అజ్ఞానాంధకారములో కీటకములవలె బ్రాకులాకుచున్నాము. నిజముగా బ్రిటీషు రాజ్యము వచ్చినతరువాతనే మాయొక్క నిజసానమును కొంతవరకు మేము గ్రహించగలిగితిమి. ఇట్టి దీవాపనలో, మాయం దెట్టి సంస్కరణ మైనను అన్యుల సాయములేకుండ మాలో పునుండియే బుట్టుట యెట్లు? మానవజాతిలో మేముగూడ భాగములమే యని గ్రహింపగలుగునట్లుగా ప్రభుత్వమే మాకు సాయపడి యున్నందున, మేల్కొంచిన మా యాత్మలచే కోరబడుచున్న సామాన్య మానవావసరములను దీర్చవలెనని మేము ప్రభుత్వమునే గోరుచున్నాము.

మా సంఘము

నిమ్మజాతుల మొత్తపు సంఖ్యయగు 6 కోట్లలో నుమారు 5 వ భాగము అరుంధతీయసంఘమునకు చెందియున్నది. వారిని బాధించుచున్న కష్టములన్నియు మమ్ముగూడ బాధించుచున్నవి. ఇవిగాక, మరికొన్ని విధములగు కష్టములు ప్రత్యేకముగా మా సంఘమును మాత్రమే బాధించుచున్నవి.

గ్రామపుస్తకభాండాగారము

మద్రాసు యూనివర్సిటీ లైబ్రరీయన్ గారగు

యస్. ఆర్. రంగనాథంవారివలన వ్రాయబడినది

గ్రామపుస్తకభాండాగారము కేంద్రమును స్థాపననిష్ఠికికన్న బహుశః పుస్తకభాండాగారము ముఖ్యముగనున్నది. వేతన సాధనములందు బహుజనసహాయమును, విరివియైన ఉద్యోగమును సృష్టించుచున్నది. అయినను ఇంతటి వైకార్యముగ కార్యములను నిర్వహించుట కది సుఖోచితముగనున్నది.

ప్రాథమిక పాఠశాలలు మొదలుకొని గొప్ప కళాశాలల వరకును స్వాతంత్ర్యమును, ఆభివృద్ధిని లోను బహుజన పుస్తకభాండాగారము పరిశ్రమించియున్నది. ఈసాధనలననే పయనమవ్వినవారికి కావలసిన విద్యను సాధించవచ్చును. దానికి విద్యార్థులనుండి ఏర్పాటులాగాని, శిక్షగాని, పాఠముగాని, సిద్ధాంతమున ఆశ్రయముగాని, జాతీయభిమానముగాని లేదు.

బహుజన పుస్తక భాండాగారములలో గ్రామపుస్తక భాండాగారమును ప్రత్యేకముగ నెన్నవలసియున్నది. నగర భాండాగారపు చర్యలను, గ్రామ భాండాగారపు చర్యలను వరుసగా నెందరూ తారతమ్యమున్నది. అది యశేకములగు సమస్యలకు తనంతటనే సాధించవలసియున్నది. గ్రామములలో జనము వేళ్లులు చొట్టతొలి ననియచుండుటవలన ఒక్కటిగ నున్నదాని ఏకగ్రీవముగ ఆలోచించి పయనమవ్వవలసి సాధ్యముకావచ్చును. కొంతమంది సారంభించుటకు గ్రామముల కన్నను పట్టణములే తగినట్లు ఏర్పడియున్నవి. అందువలన గ్రామములలో పర్యవసానములను కార్యములను నిర్వహించుటకును, బహుజనాభిప్రాయమును తెలియజేయుటకు ఒక నిర్వాహకసాన మండలములను గ్రామ సమస్యలలో నొక భాగముగనున్నది. గ్రామపుస్తక భాండాగారాభివృద్ధియందు కేంద్రముగానున్నది. సమగ్ర నిర్వాహక సాధనాభివృద్ధియందు ప్రారంభ ప్రయత్నమువలననే కొనసాగును. ఇటువంటి ప్రారంభ ప్రయత్నము గ్రామముననుసరించుచున్నది నిష్పలముగను.

మనదేశములో గ్రామపుస్తక భాండాగారము విరివియగు ఉద్దేశమును కలిగియున్నది. మదరాసు గ్రామమున కధికముగ అవకాశమున్నది. అతని యవకాశము సంవత్సరములో అర్ధభాగమువలననున్నది. ఈ అవకాశములో కేవలముగను గ్రామమునకు తోచుచున్నది. అత్యధికకాలమును, అత్యధికభాగమును, అత్యధికకాలమున క్రమముగ సుపయోగపడవలసియుండగొప్ప దుష్టతనమును కారణముగను. గ్రామముని యత్యధిక అవకాశమును జాతీయసంఘమువలన తీసివేయనిచో గ్రామము చుచుచున్నవలన ప్రతీతి, దుష్టతనము జిక్కి పారమార్గిక సుఖములను పొందగొని రోజుగ రోజుగ మౌనములో పాల్గొనుట కాశక్తిగ, అవకాశమును వృధాపరచుటకు దేశస్వాధీనములలో జొరబడుచున్నాడు.

అటువంటి దుర్భిప్రాయమునుండి గ్రామముని తప్పించుటకు గ్రామపుస్తక భాండాగారము ప్రయత్నించవలయును. ఇప్పుడే మనన యుక్తముగ పయనమవచ్చినది. ఏలనగా అవకాశములననే మనము విద్యనీర్వహించవచ్చును. అటువంటి విద్యను నేర్పకొనుటకు గ్రామపుస్తక భాండాగారము తోడ్పడుచున్నది ఇటువంటి గ్రామపుస్తక భాండాగారములకుక్కరండుకార్య మేమనగా గ్రామములకు పట్టణములకు పోనియక అంతకంటెము. గ్రామములకు పట్టణములకుపోవు కనేక కారణములున్నవి. ప్రథమము ద్రవ్యము ముఖ్యమైనది. ఈ పయనమే పుస్తక భాండాగారమును కొంతవరకే తోడ్పడవచ్చును. గ్రామములో సధికరించుచున్న సామర్థ్యము కేవల కారణముగనున్నది. ద్రవ్యములేనందున యశేకము గ్రామము నుండి పోవుటచే గ్రామజీవనమువలన తృప్తిగనును, సంతోషాత్మకమును చెల్లించెదలెనది. పట్టణజీవనమువలన యశేక సౌకర్యములను గ్రామమును పవలనివారుకూడ గ్రామమును విడిచి పట్టణములకునున్నారు. అయితే దేశభిమానమునకే గ్రామములకు గ్రామమును వలలుటను ఆటంకపడవలయును. అట్లాటంకపడవలసిన గ్రామములకు విద్యార్థిలావయో, పర్యవసానము, లాభ కల్పనలను కలిగించు కేంద్రములను సృష్టించవలయును. పర్యవసానములను కొనసాగించుట గ్రామపుస్తక భాండాగారమే ముఖ్యకారణముగనున్నది.

గ్రామపుస్తక భాండాగారము, పట్టణములో వానము చేయుట కర్హముగ నుండును గలినవారికిని మాత్రమే సహాయపడుచున్నది. అందుచే గ్రామముని క్రమముగ ప్రోత్సహించుట అతని జీవితమును సంతోషపరచుట కెంతయు సాధ్యముగనున్నది. ప్రారంభమున విద్యార్థివృద్ధికి తగిన ప్రయత్నముల నన్నిటిని చేయుటకు గ్రామములకు సంతోషించవచ్చును. ప్రస్తుతము బోధించబడుచున్న ఉద్యోగముల ననుసరించి లేనందున అటువంటి సంతోషమును కారణముగ నున్నది. ప్రస్తుతి విద్యలన విడదల పాలములనవలది, జీవనము నకు ప్రయోజనములగు పద్యములను నేర్పకొననందున రయితులు ను జెందుచున్నాడు. గ్రామములో సత్యముగను, ఆరోగ్య

ముగను, తృప్తిగను గలవందులు కావునాని తమనాడు తన లక్ష్యములవలన ప్రస్తుతవిద్యను నేర్పకొననతర్వాత కష్టపడుటకు శక్తికాలక సాధనములను సుమాస్తాగా పనులు చేయుట కాశక్తిగ నీ ఆరోగ్యమును పోగొట్టుకొని, కష్టములకు పాలయియుండుటను చూచిచూచుముగదా! గ్రామపుస్తక భాండాగారములో మనోరంజకమైన పుస్తకములు మాత్రమే యుండినయెడల పాఠశాలవలె దీనికూడ వ్యవహరించవచ్చును. ఇంగ్లాండులో నీవిధముగనే జరుగుచున్నది. చదువు కష్టమును తగ్గించ కనుపలచిన కేంద్రములను లైబ్రరీయన్ గారి నిర్మాణములకు సారాంశములను చదివిన సాధించవచ్చును.

“వ్యవసాయము తొలపని మొదలగు స్థానికచేతిపనులను నూచించెడు పుస్తకములకు పట్టుదలతో నెదురుచూస్తారు. ఈ సంస్కృతము మేళవబడవలసివలెనుచున్నది తెలియజేసినను, పుస్తక భాండాగారమునకు పోనిజనములకు యుక్తముగ పుస్తకమును మేము తెలుగు సంపాదించుచున్నాము. అటువంటి పుస్తకమును చదువుట కాసక్తికలిగిన చదువరికి యాపుస్తకము చదువుట కష్టమైనది ఒకటి రెండు వారములుండుకొని చదువవచ్చునని తెలిపి, వంపుచున్నాము. ఈవిధముగ వారు చదువుట కవకాశములేని యశేక పుస్తకముల సంపాదించుచున్నాము. ఒక్క నిద్రయును నట్టిపుస్తకము మిక్కిలి యాపయోగముగ నుండినందున ఆపుస్తకమును తీసికొనిన వారాపుస్తకము లేక పనులు జరుపుట కసాధ్యమై యుండుట వలన పుస్తకము ములు పట్టుట దుర్భరమయ్యెను. అతడు సేసిన పుస్తకముననుసరించి పండ్లను భద్రపరచి పంపుటకు పాక్షింకు మొదలగువానిని బాగుగ నేర్పకొని గొప్పదనముచూచుచున్నట్లు కేమాత్రము పంపియములేదు. అందులకు మరేయొక మిత్రుని వేరొక చదువరికి కలిగించిమి. నాయొక్క తొలవానను, రయితులను వారి మేలుకొలుపుట, కష్టములను గురించి మాత్రమే పుస్తకము లున్నవని తెలియజేయుచున్నారని సేసినవస్తువుల నియున్నది అయితే నిట్టి దుర్భిప్రాయమును పోగొట్టుకొనినది మనదర్శనముగనున్నది. ఆవిషయముకొలకే మనము ప్రయత్నించుచున్నాము. గ్రామపుస్తక భాండాగార స్థాపనలో ముఖ్యముగ గమనించవలసిన విషయ మింతకంటెయున్నది.

మనదేశములో ప్రాథమిక విద్యకొలుపును అనివేశమును తొలగించుటకు లక్షలకొలది రూపాయలు వెచ్చించబడుచున్నది. ప్రతిసంవత్సరమును లక్షలకొలది రూపాయలను ప్రాథమిక పాఠశాలలలో విద్యనీర్వహించుచున్నాడు.

రాజ్యపు సంవత్సరములలో నీ సంఖ్య లధికరించునని దృఢముగ నమ్ముచున్నాము. అట్లుకష్టమైనది ద్రవ్యము వెచ్చించి సంపాదించిన వివేకము నుపయోగించుట కెందలురాలర కవకాశము కలిగియున్నది. అట్లు వెచ్చించిన ద్రవ్యములో నూటికి అయిదవ (5%) భాగమైనను వివేకము నుపయోగపరచు వ్యాపారులగుండుటగాదా. బహుజనసాహిత్య యిలాకావారు కట్టడములకు ద్రవ్యము వెచ్చించునప్పుడు సాంవత్సరము తెలుపుకొలుకు కొంత ద్రవ్యమును నిర్ణయించుచున్నాడు. అట్టి ద్రవ్యము ముఖ్యవ్యక్తికే మైనది. బహుజన విద్యాబోధ నా యిలాకావారు (Public Instruction) ను అధికముగ ఏర్పాటు చేయవలసినది యావశ్యకముకాదా.

ఒక భవనమును చక్కగ నుండుకొనియుండుట ఎంతయు ఖర్చు, వివేకము నుండుకొనుట అంతయుఖర్చుగ నుండవలయును. ఈసంవత్సరము ప్రాథమికవిద్యకొలుకు కొటి ముప్పది లక్షల రూపాయలు విధించబడియున్నది. ఈద్రవ్యములో గ్రామపుస్తక భాండాగారమునకు ఆటంకము రూపాయలు వెచ్చించనియెడల అధిక ద్రవ్యము వృధాయగునని మీరు తలచరా? ఏలయనగా గ్రామపుస్తక భాండాగారములే క్రమేపాతనేకరాలర అనివేశమును తొలగించుచున్నది. గ్రామపుస్తక భాండాగారములకు ఆటంకము! యని చెప్పవచ్చును. దేశభివృద్ధికే కొటి ముప్పది లక్షలను కాపాడుటకు ఈ ఆటంకముల వెచ్చించియే తీయవలయును.

ఈ విషయములో గ్రామపుస్తక భాండాగారములను బహుజనవిద్య బోధక యిలాకాతో మాత్రముగా రాజ్యాంగములో సేకర యితర యిలాకాలతో సంబంధించబడియున్నది ఇందుకు నిదర్శనముగ బహుజనసాహిత్య యిలాకాను గమనింకము! అవిద్యార్థులను నివారించునదిమిత్రము సంవత్సరములో 47 లక్షల రూపాయలు వెచ్చించుచున్నది. జనల మనఃపూర్వకము గు సహకారము లేనియెడల వ్యాధిని నివారించుట కేవిధముగ పద్ధతియును నిష్ఫలముగను. బాగుగ నిర్వహించబడి చక్కగ నిర్వాహకముగ బహుజన పుస్తక భాండాగారము వలననే జనలకు వివేకమును బుద్ధిని కల్పించి అట్టిసహకారము నెదురుచూడవచ్చును గాని వేతనపూర్వములను సాధ్యము కానేరదు. బహుజనసాహిత్య పంపిణీయనువలన అంగ్లేయుల సరాసరి పయన్ను అధికరించినట్లు ఇంగ్లాండులో బహుజన పుస్తక భాండాగార పద్ధతియు సధికరించుచున్నది. దీనిని ముఖ్యముగ గమనించవలసియున్నది. బహుజనసాహిత్యమునకు 47 లక్షలు వెచ్చించి గ్రామపుస్తక భాండాగారములకు ఆటంకముల వెచ్చించుట కుపయోగములు అనిగించుకొని గుమ్మడికాయను వారసిన

ట్లుగను గ్రామపుస్తక భాండాగారములో గ్రామముగ వెచ్చించిన ఒక్కరూపాయకు బహుజనసాహిత్యముకొలుకు వెచ్చించిన ఒక్కరూపాయ లాభమునకు పదిరెట్లు అధికముగ లాభము కలుగుచున్నది.

రాజ్యాంగములోని వ్యవసాయ యిలాకాను గమనింకము. గ్రామమున కీయిలాకాలో నుండునంత పట్టుదల నేతె యిలాకాలో నుండదు. దీనికి సాంవత్సర ఖర్చులు రిలక్షను. రయితులకు ప్రతిదిన వ్యవహార సంబంధముగ విషయములలో కొత్త విధానములను (Research) కనిపెట్టుట కీయిలాకావారు కారణ భూతులగు నుండవలయును. గ్రామములచే ఆదరింపబడని యెడల ఆయిలాకావారుబుల్లెటీనులను చరిత్రలును (Memoirs) వివరణలును (Specifications) నిష్పలములగును. రీడింగు పట్టాములో నుండొక పుస్తక భాండాగారమున రయితులు మన కోయంబత్తుకు, పూసాపుస్తకములను మిక్కిలి పట్టుదలతో చదువుచుండుటనుకూడ నాకాశ్చర్యముగ నుండెను. అపుస్తకములను మనరయితులు చదువుచున్నారా? లేనేలేదు. రయితులట్టి పుస్తకములను చదువుట కవకాశము కలిగించి పుస్తక భాండాగారము లేమియే ముఖ్యకారణముగ నున్నది. అయితే రీడింగు పట్టాములో నట్టి పుస్తక భాండాగారమున్నది. మానవులకుతగిన పుస్తకమును క్రమంబుగ తరించుట యొకవిద్యగా భావించవలయును.

అటువంటి విద్యను బోధించుటకు పుస్తక భాండాగారము యుక్తమైనది. కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వముండిన ప్రచుర ఆఫీసువారి లన అటువంటి పుస్తకములను సాహస్యముగ గ్రామములకు పోస్తుములనుగ బంపుచుండినందున ఇట్టి ముఖ్యోద్దేశము నిష్ఫలమయ్యె. ప్రచుర ఆఫీసువారివలన గ్రామముల కేవిధముగు లాభమును కలుగనందుట కిసారబాటగు పద్ధతియే కారణము.

మన మిప్పుడు గ్రామములలో వ్యవసాయప్రదర్శనములందుటను వినుచున్నాము. అది మిక్కిలియోగ్యమేగాని కావలసినంత యుండుటలేదు. ఆ ప్రదర్శనము క్షణమాత్రమే ఉత్సాహమును కలిగించుచున్నది. ఆ ప్రదర్శనములు కలిగించుటకొక మెప్పుటకే నుండునట్లును, గ్రామమునకు జ్ఞానమును, నిత్యావశ్యము కలిగించిన నేకాని నాటివిషయమై వెచ్చించిన ద్రవ్యము నిష్ఫలమగును. ఇటువంటి కార్యములను జేయుటకు బాగుగ నిర్వహించిన పుస్తక భాండాగారములను సాధ్యముగనుగాని జేరెట్టివిధానములను సాధ్యముకాదు.

సాంఘిక వ్యవహారముల నభివృద్ధి చేయవలయునని దాసక్తిగల మనుష్యులచే నిర్వహింప పుస్తక భాండాగారము లిట్టి ప్రదర్శనములను క్రమముగను, నిరంతరమును జనపుట కవకాశము కలిగియున్నవి. ఇటువంటి పుస్తక భాండాగారముల పహాయములనే వ్యవసాయపు యిలాకావారు జనల కాశ్చర్యము కలిగించునట్లు పనులు చేయవచ్చును.

గ్రామముని విద్యాభివృద్ధికి కావలసిన పనులను గమనించినను గ్రామసాహిత్యమును స్థాపించవలయునని గమనించినను, వ్యవసాయ సంబంధమైన జ్ఞానమును, బుద్ధికులత్వమును గమనించినను ప్రభుత్వమువారి యశేక యిలాకాల గొప్ప నెట్టమును” ప్రభుత్వమువారు తగ్గించుటను గమనించినను—ఇవన్నియు మనల నొకటే సిద్ధాంతమునకు తీసికొనివచ్చుచున్నవి. అదేమనగా మనదేశములో వల అల్లికవలె చేరియుండు గ్రామపుస్తక భాండాగారమును స్థాపించుట కేమాత్రము మన మాలస్యము చేయరాదనబడును.

పశ్చిమదేశములోని కొన్ని పుస్తక భాండాగారములను పరిచయ పద్ధతులను విరివిగా నీక రాజ్యపు వ్యాసములలో వెలిపజుచును. మన దేశమున కనుగుణించు ఏర్పాటును కడపట వివేకముగా తెలుపబడును.

(మదరాసు వందాయతీ బుల్లి లేను)

బీజీ బండ్ — నీలై పోయన విద్యమును గట్టిపరచు గాని విద్యము స్థలిత మగుచున్నయెడల తక్షణం నిలిపివేయును. మనలితమును, సభ్యులకర్తవ్యమును తొలగించి యోజన మొనరిండు. ఎంతబలహీనుని కయోజన కెండంగులలో పరమలక్షణము నిచ్చి సంసారమును అనుభవించునట్లు చేసే సంతాన పంతులుగ జేయడు. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రల సి|| 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు

ఆర్యవైద్యశ్రమం,
1159-1127 3, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

'శాననసభల కాలము

సత్యమూర్తిగారి యభిప్రాయము

మహారాష్ట్ర చరిత్రము సంగ్రహమైనదిగానున్న నుభా
రతబాతులలో నన్ని బాతుల చరిత్రలకంటెను వీరిచరిత్ర ఎక్కువ
ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. మూడువందల యేండ్లక్రిందట వీరు
అనామకులై యుండిరి. ఒకప్పుడు బీజపూరు నుల్లానుక్రిందను
మరొకప్పుడు వారి కేత్రపులను మొగలు చక్రవర్తుల కరిపాలన
నుండును పిదగిరి. వీరి యుత్పత్తి అస్పష్టముగా నుండెను.
హిందూమతమున ఉన్నత బాతులవారి గౌరవమును పిరుబడయ
లేదు. పూర్వపు జరాత్రుమును నలన గలగు కీర్తయను వీరి
కప్పటికిలేదు. వీరు నిరాడంబరులగు వ్యవసాయదారులు. ఆవులు
గొట్టెలు కాయవాటిగ నుండిరి. ఒకకేతాబ్ద మయినపిమ్మట
ప్రాన్దేశము దంతునకు వీరివీరు నొందియుండెను. మొగలుచక్ర
వర్తులకు పిదపరక్కులో బలైయుయిరి. ఇండియాలో మహావీరు
లని ప్రసిద్ధిగాంచిరి. ఇట్టియాధికారము పిరుబడయటకు కారణ
ము మహాద్భుతముగ వారి నాయకుడగు శివాజీయొక్క కార్య
దీక్షయే. ఆతనివిగ్రహము గతశనివారమునాడు పూనానగరము
నందు బహిరంగ పరుపబడినది. 17 వ శతాబ్దముం దైనను భార
తదేశమున నీతనికంటె భయంకరులగువాడు లేడు. ఈ త ని
తండ్రిగారి నునామ్మదీక్ష కేత్రపుల బారి బ డ త్త ం డ నీ
శివాజీని తనతల్లి దాయునుండెను. ఈతని మొదటి యనుచరులు
వచ్చిమకునుమలయందు నివసించు పల్లెటూరు వాండ్రు. ఈతని
మొదటి సైన్యము కొద్దిమందిగల మనుష్యుల మాకవలె నుం
డెను. వారికి మంచి ఆయుధములు లేవు. కాని వీరికి తమనాయ
కునియందు గల విశ్వాసము మెండుగా నుండెను. వీరి దైర్యము
నుకూడ కొనియాడదగినదే. శివాజీ మొదటిలో చాలచోట్ల
పరాజితు డాయెను. కాని ఆకాలపువా రెవరును ఇట్టి పట్టుదల
యనున, ఇట్టి ఓపిని గలిగియుండలేదు. దిల్లీనుండి యొకగంప
లోనుండి తెప్పించు కొనుటయగు, ఒకభిక్షుకుని బేషమున తనరా
ష్ట్రమును జేరుటయను ఈతని అసాధారణచర్యలతో నొకటి.
ఈతనిచరిత్ర బాల్యమునుండి అఖిలవరకు నొక మహాద్భుతముగు
కల్పితకథ వంటిది. కొండ యెలుకయని జొరంగజేబు చక్రవర్తి
వలన పిలువబడిన నీ వీరుడు 80 ఏండ్లలో మొగలుల యధికార
మును గౌరవమునకూడ నాయమగునట్లు చేసెను. అతని
వచిత్రశామమునకు కొన్నికళంకము లున్నవి. కాని యీతని
కేత్రపులై న ను యు ధ్ధ ము నం దీ త ని
భూ త ద్భయ ను, ఈ త ని మతాభిలాషమును, యీ త ని
దేశభక్తిని అంగీకరించిరి. భారతీయులలో నీత దింతప్రసిద్ధి
పురుషుడగుటకు శాశ్వర్యపడ నవసరములేదు. శివాజీ మర్యాద
ననుసరించి యీతనిశామమును రాజకీయరంగమునం దుపయో
గించినకాలమునందు ఇప్పుడు కొల్హాపురంమహారాజుగారు చెప్పి
నరీతిని వివిధమతస్థులను, వివిధబాతులవారు నీతనిశామమును
సగౌరవముగ జూచుచుండిరి. ఈతని విగ్రహమునకు 1821 లో
పునాది రాతినివేసిన జేల్సుయువరాజుగారు, ఇండియా రాజప్రతి
నిధిగారు క మేండర్ ఇన్ చీఫ్ గారును పూనాకు అప్పుడు పంపిన
సందేశమును ఆ విగ్రహమును బహిరంగపరచు సమయమందు
సభవారియెదుట చదువబడినది. ఆ సందేశము లీ మహానాయకుని
గౌరవమునకు తగిన శాకుంతలవలె నున్నది.

(అండను పెచ్చు.)

శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణమ్.

అతివదాంధ్ర టీకాకావ్యవ్య విశేషార్థ సమన్వితము.
పండిత పామర స్త్రీజనంబుల కర్తవ్యంతోపయుక్తముగా నున్నది.
45 వాల్మీకి పూర్తి కావ్యోదయ చోదయది ఘోరైలు
పేదరుపై చక్కని ప్రేంటుచేయబడినది. యీ మహాగ్రంథము
మా చందాదారలకు వాల్మీకి 1-కి రు 1-2-0 ల చొప్పున
యిమ్మిచ్చుకాను.

రైబడిలకు (పుస్తక భాండాగారములకు) 12 వా
ల్దొంబు రు కి ల్కు యిచ్చుచున్నాను. యీ నెల 20 వ రేదీ
తోగా రు కి లు ఆయిదురూపాయలు అద్యాన్నవంపిన భాం
డాగారములకు ఖర్చులు సేసేభరించి 1, 2, 8, 4 భాగములు
యిచ్చదు మిగిలినవి కరుణపరి కి వాల్దొంబు మిగతా రు కి ల్కు
పంపుచున్నాను.

మట్టిగమనింపు:—రీ స బాల్కన్లో విగతారు రీలు
 వనూలుచేసి 6 లగాయలుచిరముగా పంపుచున్నాను. విధేయ
 దు, గోపేటి కృష్ణమూర్తి కర్క, కల్వల కన్నంకెట్టిపరం,
 సెగ్నూరు, మదరాసు.

ఈ నెల 6-వ తేదీన 'బొంబాయి క్రాసిక్' అను వార్తా పత్రికలో 'ప్రజామిత్ర' అను వార్తాపత్రిక యొక్క ముద్రబాల యమును అందుండు పరికరములపనితీరుగా మైనూరు ఇండస్ట్రీసు కామెన్సుకాబు డైరెక్టరుగారు వివానుగారి యొత్తవు ప్రకారము పరిశరచుకొనిరని ప్రకటింపబడిన వార్తయును 'వీర శేషరీ'లోను తదితర పత్రికలలోను వివానుగారు స్వయముగా నాన్ధలమునకు బోయి ముద్రబాలయమును పరిశరచుకొనిరని ప్రచురింపబడిన వార్తయును అబద్ధములు, అని మైనూరు ప్రభుత్వప్రచురణకాళాధికారిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఇండియను హోకోర్టుల బిల్లు

బాంబాయిపూరుల ఆక్షేపణనభ

బొంబాయి, జూలై 18:—పార్లమెంటునందు ప్రవేశపెట్టబడిన ఇండియన్ ప్రాకొర్టు బిల్లును ఆక్షేపించుటకై పారసభ జనరలవరకునవి కోరుచు బొంబాయి నందలి ప్రముఖులు పెరిపుగారికి రిక్వజిషను వంతుకొనిరి. అందుపై పెరిపుగారు జూలై 16న లేదీ పారసభ సమావేశపరచ అంగీకరించిరి. షర్ జోసెఫ్ శ్రీగారు అధ్యక్షతవహించెదరు.

జవల్కరు చావేకరు కేసు

మహాత్ముడు సాక్ష్యమొసగవలసి యుండును

బొంబాయి, జూలై ౪:—త్రళుతోన్విద్యోగమును వదలి
పిచ్చును పుచ్చుకొనిన మొదటి తరగతి పబ్లికాస్కూలు చాపే
కరుగారు మరాఠీలో ఒక గ్రంథము వ్రాసిరి. ఈ పుస్తకమున
బ్రాహ్మణేతర వర్ణపు కార్యదర్శియగు జమ్నాధగారికిని గాంధీ
మహాత్మునకును ౧౮ తారతమ్యమును వివరించిరి. అందుపై జమ్నా
ధగారు చాపేకరుగారిపై మాననస్తపు కేసును దాఖలు
చేయ ఉద్దేశించుచున్నారనియు ఈ కేసునందు గాంధీమహా
త్మును సాక్షిగ విచారించబడెదరనియు తెలియుచున్నది.

(७. ३.)

బాపట్ల, నవారి నేట్ జడ్జి కోర్టులో

ಐ. ಪಿ. ನಂ 30/1928

అర్జిదారుడు:—భళ్ళం భోగరాజు, వీరరాజు
కొమారుడు, వయస్సు 45 సం॥ రములు, భద్రాజు
కులం, మోదుకూరు కాపురం, వ్యవసాయ జీవనం.
రెస్పాన్ డెంట్లు:—తమ్మా వెంకటరెడ్డి, మరి
కొందరు.

పైస తెలుసుకునిన అర్జిదారుడు 1920 సం॥ రం 5 వ ఆ
క్టోబరు 19 (2) పెక్కును నమోదించి తన్ను ఇవ్వసాల్సియుగా
శీర్కానించువలసినట్లు ప్రార్థించుచు ఈ కోర్టునందు ఒక అర్జీని
దాఖల్ చేసుకొనియున్నాడు. ఇదరు అర్జి విచారణ నిమిత్తమై
2-8-28 లేడికి వాయిదా వేయబడియున్నదని యందుమాట
ముగా తెలియజేయడమైనది.

సభార్థి సేట్ జడ్జిగార్లు } సి. వరదరాజులుపంతులు
చాక్లర్లు 3-7-28. } అదీననల్ సభార్థి సేట్ జడ్జి

బాపట్ల సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టులో

ಎ. ಪಿ. ನಂ 26/1928

పెటివనస్థులు:—మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ మరియు కు.
రెస్సన్ డెంట్లు:—మన్నంగి శివారామరావు శే
షయ్యగారి కొమార్డు, పయ్యప్ప శివ పం|| రమణుల బ్రాహ్మణ
కులం, మన్నంగి ఇశాంబాద.

మైన తెలుగువనిన పెటిమెట్ దాదాపు 1920 సం॥ రం
క వ ఆర్డర్లోని 19 (2) సెక్షను ననుసరించి రెస్పాండ్ డెంటును
ఇకనాల్వెంటుగా తీర్చానిచి వలసినట్లు ప్రార్థించుచు ఈ
కోర్టునందు ఒక ఆర్డర్ నిచ్చుచున్నాను యుక్తాధికారి, సదరు
ఆర్డర్ విచారణ నిమిత్తము 27-7-28 లేదెక్కి వాయిదా వేయబడిన
దని యిందుముతముగా అందరికిని తెలియజేయడమైనది.

సీ. వరదరాజు పంతులు,
అడిమనూరు పార్శ్వనాథ జుడ్జి.

రాగు శాసన పథి కాలమును ప్రభుత్వము

ఇందింపదలను చున్నారను వార్త నీజనైనచో ఇందియా చట్టము ప్రకారము అట్టినరీతియట్లు కేవలము వారి యధికారమునకు మోసము గలిగించుటయే యగును. ఇట్టి కృత్యము మనోనిశ్చయము లేని కాపనపథ్యుల పహాయమును సైమను సంఘమునకు గలగజేయుటకు ఎరవంటిది. ఒక కాపనపథ్యయొక్క కాలమును నిర్ణీతకాలముకంటె మోద్దించుట అసాధారణ పరిస్థితులఁ గలిగినసేగాని అట్లు చేయువాడదు. అట్టివని నివృద్ధుడు చేయవలసినదే. జనరలు ఎత్తెక్కును అంటే భయపడు పథ్యులు కొందరు గలరు. అట్టివారి సాహాయ్యమును సైమను పపకమునకు గలగజేయుట కీయెత్తును. ప్రభుత్వమువారె త్రినితోచుచున్నది. అదియే నుగాక ఇప్పటి కాపనపథ్యో ప్రజాప్రతినిధులలో నెక్కువమంది సైమను సంఘ బహిష్కరణోద్ద్యమములై యుండ నీ సంఘమువారి నివేదిక ముందు సంవత్సరమున పార్లమెంటువారిచే చట్టము గానింపబడుననమిమనైన కాపనపథ్యయొక్క కాలమును పొడిగించుట రాజనీతి కాదు. లార్డు గ్రోవనుగారి ప్రభుత్వము నిలకడలేక ఏ విధముననైన సైమను సంఘమునకు సాహాయ్యము కలగజేయుటకు ప్రయత్నించు చుండురని గత మూడు నాలుగు మాసముల అనుభవము న్నగాకు చెప్పచున్నది. కాని ఇటువంటి నీతిబాహ్యమున కార్యమును చేయగూడదని ప్రజాభిప్రాయమును వ్యకతపరచవలెను.

WANTED.

An L. M. P. for the Rural Dispensary, Ravinuthala. Ongole Taluk Board for a period of 2 years. The institution has been working for the last 3 years. Pay Rs. 45/- per mensem. Applications should reach the undersigned on or before 15-7-28 without fail.

Ongole Taluk }
Board. }
Dated 4-7-28 }

Sd/- V. SREERAMULU
NAIDU
President
4937

ANDHRA TUTORIAL HOME.

Coaches private candidates for Part I Inter and B. A. Provides Residential accommodation. September Session just commenced. Expert instruction by well known and experienced Lecturers of the Vizianagaram College: Vernacular Composition and written work Special features. Fee Inter 20/- B. A. 25/- for the session. Room Rent extra. Apply to "DIRECTOR" Andhra Tutorial Home, (Near Maharajah's College) Vizianagaram.

THE INTERMEDIATE GUIDE

by **M. SRI RAMAMURTI, M.A.**
(To be published in 6 volumes Price Rs. 3/-)

Extremely useful to students appearing for the Intermediate Examination, March 1929, of the Andhra University. Contains exhaustive Essays and annotations on all English Texts. Those who register orders before 15th July will get the whole series for only Rs. 2-8-0 Apply to M. Sreeramamurti, M.A., M. R. College, Vizianagaram. 4907

బెజవాడలో యున్న నూజివీడు

డి॥ మునసబు కోర్టులో

O. S. 381/1927

వాదులు:—అత్తి తాళ వ్య, 2. కిలారిరామస్వామి.
ప్రతివాదు:—1. భీమాయ చంద్రశేఖరరావు, 2.
యీ వెంకటేశ్వరరావు, 3 యీ రాజేశ్వరరావు.

యీ సేవలలో 2, 8 ప్రతివాదులకు జానా నోటీసులు పంపి పర్యాయములు చేయించుచున్నను పుచ్చుకో నందున సబ్ డిట్యూటెక్ సర్వేసు జ్వారా సర్వచేయించుటకు ఆర్డరు దయచేయించునూ ది 26-7-1928 తారీఖుకు శ్రీ కొర్టు వారు వాయిదా దయచేయించి యిచ్చారు. గాన ఆక్షేపణలున్నయడల వాయిదాకోజు 10 ఖంబలకు శ్రీకొర్టువారినిదుట హాజరు 2, 8 ప్రతివాదులు తెలుపుకొన కొరచున్నాము.

జిల్లా పరిషత్, } 4933 గడ్డమణుగు వీరరాఘవరావు
7-7-1928. } వాడుబిరుదు వశం.

చెన్న పురియందు సమావేశమగుట

చెప్పుటలో ముగ్ధుని విచారణ సభ్యుమారు నేటికిందయి
ము. పోర్టు పెంటువారి భవనముందు సర్ కె. వి. రెడ్డినాయ
డుగారి అభ్యుత్పత్తికింద సమావేశమై మత్స్యకాఖ డైరెక్టరు
డాక్టరు నులకరరాజుగారి పాక్ష్యును నై కొనిరి. విచారణ
సభ్యు సభ్యులతో శ్రీయతులు ఆర్. సి. నాయుడు, ఖా.
బి. ఆబ్దుల్ రహ్మాన్ నాయులు, పి. వి. మాణిక్య నాయకర్,
థా. పో (అభివృద్ధికాఖాకార్యదర్శిగా నుండినవారు, గార్లు వేరు
మాజ రెరి.

మత్స్యశాఖయందు తాము 1915 నాటి న ఉద్యోగిగ ప్రవేశించి మునియు అంశకుపూర్వము చెన్నపురి క్రైస్తవకళాశాలయందు సహాయోపాధ్యాయులుగ నుండిమనియు, ఎమ్ ఏ పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులైతిమనియు, పర్మి.రి. 1921 వ నాటి నందు పాశ్చాత్య దేశములందున్న మత్స్యశాఖయందు కరికోధనలన, బోధనలనుగా విందు ఏకైకవిద్యాపంథియగు లివర్ పూలుకళా పరిషత్తునందు ప్రవేశించి, అచట శాఖయందు విద్యనభ్యర్తి తేసి పదవ ఆవిశ్వకళా పరిషత్తుండే డాక్టరు పట్టమును బడచితి మనియు, బస్సు, రైల్వీయను, డెస్ నాగ్సు, మొదలగు వివిధ దేశములందీవిందు ము పరిశీలు కన్యోనుటకు సంచారముగా విం చితిమనియు, జర్మనీయందు మత్స్యవేత్తను లభికముగ తే కుంపెనను శాస్త్రీయపరిశోధన తీతరదేశము లన్నిటికంటెను అధికముగ జర్మనీదేశమునందు గా వింపబడెననియు, పర్మి.రి. "తామింతవరకును ఈ పరిశ్రమనుగూర్చి అభిభవముల తెలిసికొను టకు ఆమెకా దేశమునకు మాత్రమిగి యుండలేదు. ఆ దేశ మునను ద్విగతా వెడల దలచియున్నాము అనిరి

సముద్రమందు పట్టెడి చేపలయందు గాని 20 సంవత్సరములలో గమంపడగిన అభిస్థితి ఏమియు జగియుండలేదు. సముద్రమందు పట్టెడి చేపలెచ్చుల ఎంతెంత లభింపజున్నవో తెలిసికొనుటకు దిన తక్కులు లేనివియు, కల్పిను సముద్రతీరమందు రెండుసంవత్సరముల క్రిందటినుంచి ఈ లెక్కలు కొంతవరకు తయారగుచేయబడుచున్నది. కాని తాత్కాలిక వందలలెక్కలెక్కలుంచబడుటలేదు. సామాన్యము గ్రహణదేశముందును ఈ కాఖయొక్క ఉద్దేశము లెవ్వియో ఈ దేశముందలి కాఖయొక్క ఉద్దేశములును అట్టివే. ఆహారమును నిరసన చేయుటయు దీనిని పరిశ్రమగ అభిస్థితి చేసి చేపలపట్టువారికి పారిశ్రామికులకి జీవనమును కలుగజేయుటయు మొదలైనవి కథానోద్దేశములు. మత్స్యహారము నిశిష్టది చేయుటయందు దింతవరకును ఈ కాఖవారు కలపెట్టిన ప్రయత్నములు సఫలము గా లేదు. ఈ కాఖవారు ప్రచురించుచున్న ప్రకటన పత్రములు కరపత్రములు మొదలైనవి సామాన్యముగ చేపల పారిశ్రామికులు విద్యాభిరుగునందుటనుబట్టి వారి కెక్కు సుపయోగకరములగు నుండుటలేదు. భూమిపై లభించుచేపల (ఆనగా నదులు తీరాకములు బావులు మొదలగువానియందు వట్టుబడి చేపలు) పరిశ్రమ సమయమై కొంత కాస్త్రపరిశోధనలు కొంతవరకు గావించబడినవి. కాని సముద్రపు చేపలయందెట్టి పరిశోధనలు గావించబడలేదు.

సాక్షి:—పెద్ద కాదములు గలవు. ఈ పరిశ్రమయందు విద్యాసభవముగల, నిజములు చాలినంతయంది లేదు. ఈ కాఖ కొనంగలదిన ధనము చాలియొండలేదు. ఈ పరిశ్రమయందు విద్యాసభవముగల ప్రవీణులు కాఖాపరిపాలనా విషయములందు నిమగ్నై పాక్షికముకాన్త్రుపరిశోధన గావించుటకు సమయము గాని అవకాశముగాని లేచివారై యున్నారు. అందుచే తపోఽలకవరమును పరిశోధకవరమునంది విడదీయవలెను.

ప్రశ్న:—వరసమైన వలలకు మంచిచేపల యాహారమును
 పశువునాశేయములను దేవులందలి ప్రభుత్వముగ నుపయోగింప
 చేయబడునని మీకు తెలుచెదరా?

సాక్షి:—దొను కాటక నివారణమునకు, కాటక బాధితుల సహాయార్థమును ఎంతయోగనము విచ్చింపబడుచున్నది. ఏపంపు త్రేరముగాని వర్ష వలన సకాలముందు లేనిచో ధూమణులు ఫలించు కుండునుగాని అట్టి అశాస్త్రవ్యవలన సమాద్రుతచేపలవలన క్రమకట్టి నష్టమునుకలుగజోదు. అందుచే వర్షాభావమునలన కలిగెడి కాటక బాధ నీవీక్రమచాలవరకు తగ్గింపగలదు. మరియును చేపల ఎరవుల వలన వంటలు చక్కగ ఫలించుటకేనీ వవ్యసాయదారుల కెక్కుదు ఉపయోగకరము.

చేపలపట్టెడి సాధనము లింతవరకును కార్యసాఫల్యమును
కాంచలేదు కడచినది పంచత్వములనుండి యీ మత్స్య
కాలవారు చేపలపట్టెడి సాధనముల నశి
స్థితికిఁగఱచుచున్నను చేపలపట్టెడివారు విద్యావ్య
తులుగానందునను, నూతకాళిప్రాయములను, నూతన
లను వారు స్వీకరింప సంసిద్ధులుగ లేనందునను ఈ యభివృద్ధి
జరుగలేదు.

చేపలను విరివిగ ఆమృతము జేయుటయగును. నుండు
గడ్డవేసి చేపలను సముద్రమునంచి మార్చెట్టులకు మోటారు
బండపై గొనివచ్చుట మొదలగు విషయములందు ప్రభుత్వము
నాగు బాధ్యత వహించి ఈపనులను తామే నిర్వహించుటలేదు.
ప్రభుత్వము వారిందులకు బూనుకొని ముందు ప్రజలకు మార్గ
మను జూకెట్టునగు యితరవర్తకు లెవ్వరుగాని యిందులకును
బూనుకొనెననని చెప్పజాలము. గుంటూరు, గోదావరిజిల్లా లం
దొకరు సూక్రిము గావలమనేచే ఈ ముందుగడ్డవేసి చేపలను మార్
చెట్టులకు గొనివచ్చు కి వధులని ప్రారంభించిరి. ఈ విధానము
ఆర్థికముగ లాభకరముగ నుండు నేగాని వస్త్రము కలగునని భీతి
జెందు పని లేదు.

రైలుమార్గమున సముద్రతీరములనుంచి చేపలు ఎగుమతి చేయ బడుట ప్రస్తుతము కొన్ని తావుల గలదు. రైలుసేకం పెన్సి వారిందుకు కొంతసౌకర్యముల గావించియే యున్నారు.

గోదావరిజిల్లా, అమలాపురం తాలూకా కొమరగిరికి నాడు
వాడలరేవు గ్రామములు, శ్రీ సత్యరాజా, తత్పాఠశివానులు
శ్రీ వెంకటరత్నంగారు వీరప సాత్యమొసంగిరి. కవిజీ అధ్య
క్షులు డి. కె. వి రెడ్డి వాయుడుగా రడిగిన ప్రశ్నలకు
సాక్షు లీక్రింపిదిమగ సాత్యమనొసంగి. వాడలరేవు, రామే
శ్వరం, రాసారిపల్లి, రెప్పలపల్లి మొదలగు గ్రామములు గోదా
వరిజిల్లాలో సముద్రతీరముననున్నవి. ఈ గ్రామములందు నివసిం
చు ప్రజలందరును పల్లెవారు. ఈ గ్రామములందు సుమారు నాలుగు
వేల జనాభాగలదు. వాడలరేవునందు చేపలుపట్టువారి యొడ్డు
400లు కలవు. ఈనాలుగువందలయొడ్డుగనూ 80 వ డ పలు
మాత్రమే ఉన్నవి. ప్రజలయొక్క పేదరికములన క్రియొడ్డుకొక
పడవకంటె అధికమగు తేనివారై యున్నారు. ఈపడవలం దొ
క్కొకదానితో పల్లులు చేపలుపట్టువారు నెలైనది.
సముద్రముపై 2 మైళ్లదూరమువరకు ఈ పడవలలో నెలైనది.
అంతకు మించి పోయకు తగిన వలలులేవు.

సమద్రముందు 2 మైళ్ళపూరము వల్లిన అచ్చట 20 తేక
80 గజముల లోతుండును. పడవవారు సాధారణము 8 గంట
లకు పడవలలో బయలుదేరి మరుసటి ఉదయము 7 గంటలకు
తిరిగి యిండ్లకు చేరవారు. తీరమువద్దనే కొనుగోలుదార్లు వర్తకు
లందురు. తెచ్చినపంటకును మొత్తముగ వేలమువేసి అచ్చటనే
అమ్మినేవారు. సాధారణముగ ఒక్కొక్క పడవకు 8 రూపా
యలనుంచి రూ. 15 ల వరకు చేరము వచ్చును. చేపలు పట్టుచు
సమద్రపు దరినే సుమారు 50 మైళ్ళవరకు వెళ్లుచుండురు. వా
డల చేవువద్ద బయలుదేరిన అంతర్వేది, బండరు, విజాము పట్టా
ములకుగూడ వెళ్లుచుండురు. అచ్చట పట్టినచేప అచ్చటనే మార్గ
ముందే అమ్మకొనుచుండును. పడవలవారు తిను భోజనాదికము
లా పడవలలోనే గావించుకొనుచుండురు. చేపలంతటైడివారుగాక మిగిలినవారు యితరవిధముల జీవన
మును గడపుకొందురు. దారిద్ర్యమువలన పడవలు తేకపోవు
టచే బీరి పరిశ్రమయందు ప్రవేశించుటకు పిలుకలుగుటలేదు.
పడవలే యుండిన వీరికి జీవనోపాధికలుగనును. ఎందరైనను
యీ పరిశ్రమయందు జీవనము కలుగజేసికొనుట కవకాశము
కలదు.

సాక్షి:—ఫిరకీల కాఖయశనవి యొకటి ఉన్నదని మే
నింతవరకు ఎరుగము. (నవ్వు) ఈ ప్రస్తుత్యకాఖారేదైన పనా
యములేననా ప్రస్తుతము కడుపుచింపుకొని తింటిలేని పేదనాటి
కనేకులకు ఉన్నము నిభింపగలదు.

సాక్షి:—పదనా కట్టుకొనుటను, నలలయ త్రొత్తదిధా
నముగ తయారు చేసికొనుటను జరిగి పహాయమా, చేయి
వట్టుటయందు సూతర మార్గములు నేర్పుట ప్రభుత్వమువారు
జేయవలసిన పనులు.

సాఁకొన్నవి; కాని కవులెప్పుడును ఉప్పుచేపను
కాస్త్రీక వధతులతో తయారు జేయుటకు ప్రభుత్వమువా
లేదనదు సహాయమును గానిచ్చియుండలేదు.

ప్ర:—మీరు బహుశా కొనెడి ఉప్పుకంటెనరు ను
ర్యూరవాగు మీకిందుటకు నాను సరఫరాజేయని ఉప్పు నాలాగు
వంతులు చౌకగనుండును. అందుచేత మీరు లాభముకలుగును
గదా?—అవును.

సాక్షులు యంకను యిట్లు చెప్పితి :- పంచత్వరములో
శాలగు మాపములు మాత్రమే యీ వ్యాపారము సాగుచున్న
ది. కాని యీ శాలగు మాపములు పంచార్థము పంచత్వరమున
కంతయు లేదనము గడచుటకు చాలదు, తగిన కృషిచేయండి పం
చత్వరము పొడవునను యీ వృత్తి సాగిన ఆచారములు ఉండగలదు
మానైపున సార చేపలు మాగలు ఎక్కవగ వొరుతును. సార చేప
లకు ఉప్పు పెట్టి బెజవాడ కెనుచుతిచేయుచుము. అచ్చలచ్చలు
నే వర్తకులు ఉప్పు పెట్టిన చేపలనుకొని ఆ ప్రాంతములందే
అమ్ముకొనుచుండురు, జాత్రె సాగుచు మధ్యనుండి పెట్టెంబరు
మాపమువరకు రొయ్యలు పట్టుచుండురు. గోదావరిలో నీరు
పూర్తిగా యుండెడి కెనుచులందు దినమునకు రు 4 లు మొదలు
రు 10 లు వరకు లభించును

సా:- కడలకు నిర్మించుకొనుట, వలలను ఆభివృద్ధి
జేసికొనటకు ధనసహాయమున్ను, చేపలనిర్మణ్య నిర్మించుటయొ
న్ను, ఉత్పాదక చౌకధరలకు సరఫరా జేయుటయొ,
ముఖ్యమగు చేయవలసిన పనులు.

సా:—పూర్వము మా గ్రామముల వారు ఓడల వర్తకము ఉండినందున విక్రీలీ ధనవంతులై యుండెడివాడు. కిరివలీలరు పూర్వము ఈ ఓడలవర్తకము బాగుగా సాగుయిండెడిది. ఓడలపై వ్యాపారముచేసి తెచ్చినధనమును తిట్టలతోను, గంపలతోను యిండ్లకు పట్టిం చెడి వారనియు, ఓడలవద్ద దోపిడీతో రూపాయలు దానముచేసెవాడనియు, మా పూర్వీకులను గూర్చి చెప్పుకొనెడివారు. ఓడలవర్తకము పోవుటతోడనే అట్టి సంపదయుం దంతయు ననిచినది. ఆ సంపద తర్జి పోయినందుననే నేటికి చేపలవ్యాపారమునకు దిగవలసివచ్చెను.

పెచ్చుట సభ్యులతో నొకరన శ్రీ ఆర్. యస్. జాయ్‌డుగారు ఆడిగిన ప్రశ్నలకు సాక్షు ల్లింగ సమాధాన మొసంగిరి. చేపలపట్టె వడవ రు 800 లేక రు 550 లు పెట్ట కలిగి యుండును. ఈ వడవలు వడిగనవత్సరములవరకు పని చేయును. నలుగురు మనుజులు వంటచేసికొనుటకు పవతిగలిగి యుండును. సాధారణమైన వడవలు ఒక టీ రెండు టన్నుల బరువు గలిగి యుండును. ఘనముగ నిర్మించిన రిటన్నులుండును. సామాన్యముగ ఒకవంద రూప్యములు చేతిలోనుండిన మిగత రు 200 లు అప్పుతీసి వడవ

ఆత్మద్భుతము! ఆశ్చర్యము!! ఆమోఘము!!!

ఇదివరకెన్నడు ఈదిగువ తెలుపబడినట్టి బహుమతి సామానులు మీరు కని, విని యుండరు. అప్పుడే సగముభాగము విక్రయమైనది. ఆలశ్యముచేసిన ఆశాభంగమగును. ప్రస్తుతము కొనలేనివారు సహితము ఒకడపా చూచి ఆనందింపుడు. గాన ప్రతియొక్కరు ఒకడపా మా ప్రదర్శనశాలకు రాగోరడము.

బహుమతి నివ్వఁగల బంగారు గడియారములు, సెల్సులాయిడ్ బ్రష్లు, దువ్వెనలు, అద్దములు, తబ్బలు, వెండి ఫోటో ఫ్రేములు, నవీనకళలు జుడి టీ, కాఫీ సెట్లు మున్నగు మేలైన సరకులు సరసముగా విక్రయించబడుచున్నది.

తండ్రిబిలాపము
“ఉమ్మడియార్” } ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,
తెలిపానం నెం 2802. } నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నేర్పాటుశేసుకొందురు. నూటికి 1-9-0లు, రూ.2-0-0లచొప్పున వడ్డీకొట్టబడుదురు. పరపతిసంఘముల నేర్పాటుచేసిన తక్కువ వడ్డీలకు రుణములొసంగిన చెడ్డపదవిలను నిర్మించుకొనగలము. మొదట మావైపున నోక పరపతిసంఘమును స్థాపించిరి. కాని దీర్ఘ కాలపురుషులు లాభంగపండువు, పేదవారగు ప్రజలగుణములు నిర్దితకాలములో తీర్చలేనందున ఆ సంఘము ఎత్తివేయబడెను.

చేప ఎరువు

ఎండిపోయినట్టి తేనె మట్టి పోయిన చేపలను గోదావరి నదిలో పారవైచెదరు. వానిని పోలములకు ఎరువుగ ఉపయోగించు విధానము మాకు తెలియదు. కొనువాడను లేదు. కుల్లిన చేపలు వాసన దుర్భరముగ ఉండును గావున వానిని నదిలో పారవైచెదము. ఈ పద్ధతి కొనుగోలు అమ్మకములను నిర్వహించుట చేసిన నోక సంఘము నేర్పాటుచేసిన చాలా లాభి కరముగ నుండగలదు. చేపలుబట్టు వృత్తిలో నుండువారికి పూటకాపూట తిండితప్ప వేరు ధన సంపద లేవియులేవు.

ప్ర: ఇతరతేజములందు చేపల నెట్లు పట్టెదరో, వాని నేయేర్పడముల ఉపయోగించి స్వాహారము నభివృద్ధిగావించుకో ఆ నూతనవార్తముల మీకు బోధించిన నేర్పుకొందురా?

సా: తప్పక నేర్పుకొనెదము.

ప్ర: పట్టిన చేపలను కొంతకాలమువరకు చెడకుండ నుంచెడి పద్ధతులు బోధించిన అట్లు జేసెదరా?

సా: నిరభ్యంతరముగ.

ప్ర: మంచుగడ్డ చేపలవైచేసి, మోటారు లారీలలో వేసి పంపుట ఏర్పాటు జేసినచో మీకు లాభము కలుగునా?

సా: లాభము కలుగును. ఏవనిగా ప్రస్తుతము చేప అమ్మకొనవారు కూలికి అమ్మకొనుచున్నారు. ఈ పోకర్తము వలన లాభము రాగలదు.

మావాడలచేపు గ్రామములో ఉన్న 400 ల యొడ్లు వ్యంత యొడ్లై, వీటిలో ఎవ్వరికినాని యొడ్ల ఫలములతప్ప వేరు ధాములులేవు. చేపలు పట్టెకాలము ముగిసినపిదప విగతకాల ములో వ్యవసాయపు కూలిపనుల జేసుకొనుచుండును, వీరికి కొద్ది కొద్దిగ ధాములు ఉంటే రెండుపనులు చేసుకొనుటకు చాల సౌకర్యముగా ఉండును. రెండు పనులకు పరస్పరము ఆటంకము ఉండదు. యీ తులవృత్తినిమాని యొక్కదైన లాభితరమైనవృత్తి ని గైకొనుటకు మాకు నేర్చిన మేము చేయ సంసిద్ధులము. మేము వదిలివేసిన చాలా పూర్వపు ఓడల వ్యాపారము గావించుకొనుటకు అధికసహాయమును, ఓడలేవులు నిర్మించబడిన నిరభ్యంతరముగ ఓడల వ్యాపారమును ప్రోత్సహింపగలిగెదము” అని పలికిరి.

పేదప విచారణసంఘమువారు ఫలాహారములకు లేచిరి. ఫలాహారాంతరము దాక్షుని బి. యస్. మల్లయ్యగారు విచారించబడెదరు.

తండ్రిబిలాపము

ఉదకమండలం, జూలై 9:—బి. రామారావుగారిని వి. పొందురంగరావుగారిపాస్ కృష్ణాజిల్లాజడ్జిగ తాత్కాలికముగ నియమించిరి.

కలకత్తా రైలు ప్రమాదము

18 చనిపోయిరి 8 గాయపడుట

కలకత్తాచేరువను రైలుప్రమాదమునందు 18 గురు వెంటనే చనిపోయిరి. 8 గురికి తీవ్రముగ గాయములు తగిలినవి. 24 గురికి స్వల్పగాయములతగిలినవి. యూరోపియన్ డ్రైవరుకూడ చనిపోయెను.

సింధు రాజకీయసభ

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసము

కరాచి, జూలై 7:—బాల్డోలి ప్రజలకు ఘోరముగ అన్యాయముజరుగుచున్నది. ఇచ్చుకోలేని సందర్భమున పన్నులధికముచేసిరి. నిమ్మతపాతముగ విచారించి తెలిసికొన ప్రజలు కోరినపుడు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. ప్రభుత్వమువారి సర్వాధికారములను ప్రతీకవ్యక్తుల పరమైనదనపు డిక ప్రభుత్వమొక్కడే స్వతంత్ర విచారణసంఘమును ప్రభుత్వమువారే నియమింపవలెను వారికేఫాక్షలను ప్రభుత్వమువారే ఆచరణకు జేవలెను అని సింధురాష్ట్ర రాజకీయసభాధ్యక్షసంఘాధ్యక్షులగు సర్ మహమ్మదు బలూచగారు స్వాగతోపన్యాసమునందు నుడిచిరి. సింధురాష్ట్రమును బొంబాయి రాష్ట్రమునండి విభజించుటకు అనుకూలముగ చెల్లిరి. మంత్రుల జీతమునందు కోత ప్రతిపాదించగ కాసనపథలో మహమ్మదీయులు ప్రభుత్వపక్షమై ఓడించినందుకు నిరసించిరి. హిందువులు మహమ్మదీయులు కలిసి జాతీయపక్షమునందుచేరి సమిష్టినియోజకవర్గములను కిందు విభజనమున కంగీకరింపగోరిరి. నైమను సంఘమును అన్ని పక్షములవారు బహిష్కరించుచున్నందుకు సంతసించిరి. మనముకోరిన సైనికాధికారము పరిపాలనాధికారము నొసంగక మనల కట్టిబిగించు గొలుసులబల మధికముజేయుటకు నైమను కమిషను వారి సంపిర నిరి. సింధు మహమ్మదీయులంపిన సాత్వ్యవక్రము నిరసకముని చెలిపిరి.

బాల్డోలి సానుభూతితీర్మానము

కరాచి, జూలై 9:—సింధుమహమ్మదీయ రాజకీయసభ నిన్న ఆగ్రాలోకి ముగిసెను. బాల్డోలి సత్యాగ్రహోద్యమము యెడల సంపూర్ణ సానుభూతి చెల్పుచు, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి చర్యను ఖండించుచు మీరు మహమ్మదు బలూచ ఎం. ఎల్. సి. గారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము అంగీకరించబడెను. మొత్తము 6 తీర్మానము లంగీకరించబడినవి. ఈ మధ్య జరిగిన సింధు హిందూమహమ్మదీయ ఒడంబడికను సభవారామోదించిరి.

సింధువిభజనకు హిందువులు ప్రతికూలముగ నుండుట జాతీయతకు వ్యతిరేకము నష్టదాయకముని నిరసించిరి.

సింధు లాండు అలియనేషను బిల్లును సభవారు బలవరచిరి. ఈబిల్లునుగూర్చి చర్చించి రిపబ్లైజేయుటకు ఉపసంఘమును నియమించిరి.

నైమను బహిష్కారము

నిన్న రాత్రి అంగీకరింపబడిన నైమను కమిషను బహిష్కార తీర్మానము ప్రస్తుతమున్నట్టి భారతీయులు లేని నైమను కమిషను అంగీకరింప దగ్గది కాదు. రాండుపేటలు సమావేశమే యుండవలెను. సింధుమహమ్మదీయ తీకమిషను బహిష్కరించవలెను అని గలదు. (ప్రీతెను)

సిన్హ, జూలై 7:—భారత కాననపథ ఆర్థిక సాయ సంఘ సమావేశము ఆగస్టునెలాఖరున జరుగును. భారత కాననపథ సెట్టెంబరు నెల మొదటివారము ప్రారంభమగును.

ఫార్వర్డు పత్రికాసంపాదకుడు ఆరెస్టు చేయబడుట

కలకత్తా, జూలై 8:—బంక్లరకర్ణ ఖను వంగభాష దినపత్రిక సంపాదకుడును ప్రస్తుతము ఫార్వర్డు పత్రిక సంపాదకుడగు కూడ పనిజేయుచున్న సత్యభంజన బక్ష్ గారు నిన్నటి దినము ఆరెస్టుచేయబడిరి. జూను 1931లోని ప్రతిభాపత్రికాసంపాదకత్వమును వ్యాపకము ప్రకటించబడుటచే వీరు నిర్బంధింపబడినది తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కార్మిక స్తంభనము

దక్షిణ యిండియా రైల్వేనమ్మె

రైల్వే వజరంటుగారి ప్రత్యుత్తరము

తిరుచనాపల్లి, జూలై 7:—మీరు ప్రాసిన ఉత్తరము అందినది. పనివాండ్లను బలవంతముగా పనిలోనుండి తీసు వెడలగొట్టినందు యబద్ధము. మూసివేయబడిన కర్మాగారములను తిరిగి తెరచి పనివాండ్లు సత్యాగ్రహదీక్షను నిడలివచో తిరిగి పనిలోనికి చేర్చుకొనుటకు సంసిద్ధులమైయున్నాము.

పాదనూరు కర్మాగారములలోనివారికిగూడ ఉద్యోగములకు రాజీనామానిచ్చి జేయుట కవకాశ మొసంగవలెనని మీరు కోరుచున్నారు. పాదనూరు కర్మాగారముల నింతలో మూసివేయబడు పీలులేదు గాని, ఆ కర్మాగారములను మూసివేయునప్పుడే పనిచాలించుకొను వరకుమీద యిప్పుడే ఆదటిపనివాండ్లు రాజీనామాలు దాఖలుచేయుట కనుజ్ఞ నొసంగుచున్నాను.

బయటి డిపార్టుమెంట్ పనివాండ్లుగూడ ఎవరైనను తమంతట తాము రాజీనామాలు నిచ్చిదరేమో విచారించి ఆచట గూడ రాజీనామాలు స్వీకరించవలయుననియు, పదకు బయటి డిపార్టుమెంట్ ఆప్రకారముగా పచ్చిడి ఖాళీయందు ఇప్పుడు నిరుద్యోగులైనవారికి యుపాధిని గల్పించవలయుననియు మీరు కోరియున్నారు. ఇప్పుడు సమ్మెలో జేరియున్న తిరుచనాపల్లి శాగపట్నం పనివాండ్లు ఆప్రకారముగా బయటి డిపార్టుమెంట్ ఆఖాళీలగు యుద్యోగపదవులను స్వీకరించెదమని వాగ్దానముచేసి ఒడంబడిక ప్రాసించిచ్చినచో అట్లే బయటిడిపార్టుమెంట్ గూడ ఉత్తరువులను జారీచేసి పనివాండ్ల రాజీనామాలు రాబట్టెదము.

కాని ఆవిధముగా ఒడంబడిక యిప్పుడలసినది యాక్రింది పదవులందు మాత్రమే ఆయుమున్నాడు.

- (1) బాయిలరుస్కిట్టులు.
- (2) ఫిట్టర్లు.
- (3) కారియేజి ఫిట్టర్లు లిఫ్టర్లు.
- (4) వడ్రంగులు.

శాగపట్నంలోని పనివాండ్లు అగస్టు 4 తేదీవరకును తమంతట తాము రాజీనామాలు దాఖలుచేయుట కనుజ్ఞ నిచ్చినట్లుగానే గోల్డెన్ రోడ్ లోని పనివాండ్లుకూడ తమ రాజీనామాలు అతేదీవరకును దాఖలుచేయుట కనుజ్ఞ నియమలయనని మీరు కోరియున్నారు. ఈవిషయములలో నేను అంగీకరించజాలను. ఇతరులకు విశేషకష్టపట్టకరమైన పదవుల నెలవలించుట సామత్యము కాదని మీకిదివరకే బోధపడియుండగలదు.

పై జెప్పిన హోదాలలోనివారు మాత్రమే శాగపట్నంలోని కర్మాగారములందు తమ యుద్యోగములకు రాజీనామా నొసంగుట కనుజ్ఞ నిచ్చుచున్నాను.

పై జెప్పిన హోదాలలోని పనివాండ్లవిషయముతోనే చాలానష్టకష్టములు ప్రాప్తించుటచే నేనీవిధముగా మీ కోర్కెలకు కొంతసమ్మతించి రృప్రతిపదవలెనని యాతురకముచున్నాను.

పనివాండ్లవ్యవస్థ సత్యాగ్రహదీక్షవహించక పనిలోనికి వచ్చేయెడల కర్మాగారములను తిరిగి తెరచెదను. ఈ ఉత్తరము అందినపిమ్మట మీరు నాతో కలిసిమాట్లాడ గోరునెడల నేను సంతోషపూర్వకముగా స్వాగత మొసంగెదను.

అఖిల భారత రైల్వేకార్మిక మహాసభ

బొంబయి, జూలై 7:—భారతదేశములోని అన్నిరైల్వే కార్మికసంఘముల ప్రతినిధు లందరూ సమావేశమై తిరుచనాపల్లిలో సభ జేసెదరు. అన్నిరైల్వేకంపెనీల కార్మికులకును సమానకష్టనిష్ఠారము అన్నచో ఆట్టిభాధక నివారణారము అన్ని రైల్వేసంఘములవాడును కలిసి ఒక్కమారుగా సమ్మె సాగించుకొనయమై ఆలోచించెదరట. రైల్వేకార్మికుల కోర్కెలను ఆయా రైల్వేకంపెనీల ఏజెంట్లు తెలియజేసెదరు.

బాల్డోలి సత్యాగ్రహము

మితవాద నాయకుని యభిమానము

అలహాబాదు, జూలై 7:—మితవాద నాయకులగు సి. వై. చింతామణిగారు బాల్డోలి సత్యాగ్రహయెడ పరిపూర్ణాభిమానము వహించియున్నారు. ఇట్టి యభిమానము మితవాదుల రాజకీయ తత్వమునకు ప్రతికూలముగాలేదని చింతామణిగారు చెప్పుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ

బెజవాడ సమావేశము

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ, జూలై 7:—ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము యొక్క సాధారణసభ నిన్న (6-7-28) మధ్యాహ్నం 1 గంటకు బెజవాడలో శ్రీ దుర్గావిలాస భవనమునందు సమావేశమైంది. అదనవి సభ్యులు సభ కడచెంచిరి. సభ్యులకు శ్రీ చోడారాజు శాశ్వతరావు పంతులుగారు భోజనపజ్జానాదుల నమర్చిరి. సభకు ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశంపంతులుగారు రధ్యక్షత వహించిరి. సభలో జరిగిన చర్చలను సభ్యులలో నూతనోత్సాహము చివటుల విశిష్టమయ్యెను. గవర్న మెంటువారు హెచ్చుచేయగలవన రిటెటివ్ మెంటు లేటువన కాంగ్రెసువట్ల మరల దేశి యుల్లస్తి మరలలు నిక్కువమని స్పష్టమయ్యెను. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలను దిగి కృష్ణా, పశ్చిమ, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలలో రయితులకు తగినంతనే చేయదగినపనులు మాపన్న మా యెగదాయని సభ్యు లుప్రసంగిన వైఖరి పొడగలెను. కాల గర్భమున నిబిడికృతమైనకత్తి మనోహరుల శాట్టమాడుట మాచింపబడెను. ఆంధ్రరత్న యెడగల గౌరవము స్పష్టమయ్యెను ఆంధ్రరత్న స్మారకచిహ్నము త్వరలో స్థాపించబడునని నమ్మిక కలిగెను.

ఆంధ్రరత్న స్మరణ

ప్రప్రథమమున ఆంధ్రరత్న స్మరణ జరిగెను. అధ్యక్షుల వారు ఆంధ్రరత్నను గూర్చి పొగడుచు ముచ్చటించిరి. కడచిన రెండేండ్లకుండి జబ్బువలన ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రభావదీక్ష పైకి రాజాలక పోవుటచే గలిగినలోటు ఎల్లరకు తెలియుననిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారిని బోలిన మనిషిని యిది వరలో మనము చూడలేదు. ముందు చూడబోము. ఆయనకత్తి సామర్థ్యములు, త్యాగము, పాండిత్యము ఏసభయందైనను ప్రభావబోధమును చేయగలిగింది. అట్టికత్తి మరొకరికిలేదు. ఏ విషయమునందైనను తనకత్తి నంతయు ఉపయోగించి మొగ మెటుములకు తాచియక తాను నమ్మినదానిని స్పష్టముగ నెల్ల దింప గలిగిన ధీమతు గోపాలకృష్ణయ్య. ఆయనకు రాజీనామా పర్వతి పనికిరాదు. చాల పవిత్రతాభిలాషి. ఆయన స్వతంత్రాభిలాషను చూడజాలని చోట్ల ఆయనకు చిక్కులు కలిగెను బెజవాడలో ఆర్ ఇండియా కాంగ్రెసుకమిటీ సభ జరిగిన సందర్భమున చీరాలరామదండు చేసినపని ప్రశంసనీయును. రామదండు సావనవలన గోపాలకృష్ణయ్యగారి కార్యవత్తర స్పష్టపడెను. చీరాలచీరాల పాదలను పురమునుండి వెలువలకు రప్పించి గుడిసెలలో కాపురము పెట్టించినది ఒక్క గోపాలకృష్ణయ్యగారికే సాధ్యమైనదిగాని తదితరులకు అసాధ్యమే లేదు ప్రభావకత్తిని ప్రజ్యలించ చేయగలిగాడు.

గోపాలకృష్ణయ్య చాల కష్టాలు పడినాడు. పల్లింతరముగాదు, ఆయనకు భార్యబిడ్డలుగలరు. పారికి తగువసతి యేర్పాటుచేయవలెను. గోపాలకృష్ణయ్యగారికి స్మారకచిహ్న మేర్పాటు కావలెను. నెంట్లనే మన మీ విషయమై పూనవలెను.

అముదాలపలసలో గోపాలకృష్ణయ్యగారు యాధురభోగములు ఇచ్చినవాగులను నిరుపమానమైనది, ఎట్టికతినప్పడయమైనను నీరుఅయిపోయెననుటకు సందియములేదు. ఆయన కవిత్వము ఎట్టికత్తవముములగూడ మనమును రంజితచేసెడిది.

ఆయనవేషముగూడ పలపురదస్తి నాకర్షించెను. అట్టి చా రిమరణమునుగూర్చి మనమెల్లరమును సంతోషమును తెందుచున్నాము. గడక మనము విచారముతో నీసానుభూతిరీత్యానము సంకీర్తించవలెను.

ఎల్లరు లేచి రెండు నిమిషములు నిశ్శబ్దముగ నుండిరి. పిమ్మట కీర్తికేసులను మగవలలోగాంధీ, గోపబంధుదాసు నోరి నువ్రాసాశ్రయశ్రీ గాంధీ మరణములకు సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానింపబడెను.

ఎన్నికలు

నూతన సంవత్సరమునకు ఎన్నికలు జరిగెను. ప్రకాశం గారు అధ్యక్షులుగను, నాగేశ్వరరావుగారు, బిక్కిని వెంకట రత్నంగారు కార్యదర్శులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. గంజాం, తూర్పు గోదావరి, తూర్పుకృష్ణా, కడప, అనంతపురంజిల్లాలనుండి ఎన్నిక జానితాలురా లేదని కార్యదర్శిగారుచెప్పిరి. ఆజిల్లానుండి రత్న మిగిలినజిల్లాలనుండి కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు జిల్లా ప్రతినిధులెన్నుకొనబడిరి.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుల

వారి ప్రసిద్ధశాస్త్రీయ ఆయుర్వేదాషధములు.

జీవామృతము

(రిజిస్టర్డు)

బుహినకచే కలుగు నేవ్యాధి నైనను నిరోధించి, దేహమున కవికమున పుష్టిని, శ్రాత్త మంచితక్రమును, నరములకు కలువ్యమును, శిర్యవృద్ధిని, భీమజలమును క్రసాదించు శ్రేష్ఠమైన బలవర్ధకాషధము
వల సీసా ర్చ్య. 8-4-0.

కర్పూరాద్యరిషమము

(రిజిస్టర్డు)

విషూచి సంజీవినివటి ఎంత తీవ్రస్థితియందున్న కలరా యను వాంతి భేదినైనను యాపు మాపు దివ్యాస్త్రములు. 80 సంవత్సరములనుండి భారత వర్షమునందలి ఎందర ప్రాణులనో రక్షించినవి.
నెట్టు 1-కి ర్చ్య. 1-2-0.

నెల్లూరు, బెంగళూరు, తెలూరి, గుంటూరు, బెజవాడ, గుడివాడ, బందరు, ఏలూరు, రాజమండ్రి, రాజోలు, సికింద్రాబాదులందు గల మా ఏజెంట్లందరి యొద్దను మా ఔషధములు దొరకగలవు. తదితరప్రాంతముల ఏజెంట్లు కావలెను. కోరువారికి కేటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదాశ్రమము (రిజిస్టర్డు)

151, గోవిందకృష్ణనాయకరీతి } మదరాసు. { టెలిఫోను నెం. 2191.
తపాలాపెట్టె నెం. 287. } కంఠి విలాసము "వందీట్"

కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటు

రాజోవు కాంగ్రెసు అధ్యక్షతపదవికి బదుగురి పేర్లు మాచించబడెను. దేశభక్త గొండ వెంకటకృష్ణయ్య పంతులుగారు ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు, వండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూ, వండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూ, మల్లభాయి పటేల్ గారలు.

ఆంధ్రులలో నొకరుగూడ ఇంతవరకు కాంగ్రెసుఅధ్యక్ష పీఠము నేల నలంకరించలేదని సభ్యులలో ప్రశ్నలు జరిగినవి. ఇక నుండియైన వట్టిప్రయత్నము జరిపి ఆంధ్రుని కాంగ్రెసు అధ్యక్ష పదవి నలంకరింప చేయవలయునని సభ్యులలో నాలోచించు కొనిరి.

స్వదేశవస్తు ప్రోత్సాహము, విదేశవస్తు బహిష్కారము

దీనినిగూర్చి డి. విశ్వనాథంగారు తయారుచేసిన రిపోర్టును చదివిరి. బులును సాంబరూరిగారు తీర్మానము ముపపాదించిరి. విధిగా ఖద్దరును ధరించవలెననిరి. ఖద్దరులోపాలు స్వదేశ వస్తువులను ప్రోత్సాహపరచవలెననిరి. లేనిచో తగిన పోషణ లేక స్వదేశవస్తువులు త్వరలో మాయమై పోవుట తటస్థించుననిరి. మద్రాసు పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీకి ఈ మధ్య వెళ్ళితిమనియు అచట పెన్సిల్స్ చక్కగ తయారుచున్నవనియు చెప్పిరి. ఖద్దరు అయ్యెంతవరకున ఇంకను ఎక్కువ పరుకు తయారుకాగలదనియు చెప్పిరి.

మరియు మనకు కావలసిన అన్ని సామానులు ఇచటనే చాల భాగము తయారు అగుచున్నవనిరి. అట్టివి మరీ బాగా తయారు కానివి వున్నను వాటిని వాడవలెననియు చెప్పిరి. కావలసిన వస్తువు స్వదేశీని దొరక్కంటే బ్రిటిషువస్తువును మాత్రము కొనవద్దనిరి. ఏ జర్మనీవస్తువునో, మరి యే యితరదేశీవువస్తువునో కొనమనిరి. జిల్లాబోర్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలు స్వదేశవస్తువులకే ప్రోత్సాహ మొసంగవలయుననిరి.

నేనువరపు రామకృష్ణపంతులుగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. సహకారపదవినిగూడ స్వదేశవస్తువులు తయారు అగుట అమ్ముబడుట జరిగినచో త్వరలో అభివృద్ధి ననుపించుననిరి. ఏవస్తువులు ఎచటకొడకునో అట్టి వట్టిని కో ఆపరేటివ్ యూనియన్ వారు తయారుచేయుచున్నారనియు, దాని ననుసరించి కాంగ్రెసు కమిటీవారుగూడ ఒక వట్టిని తయారుచేయవచ్చునని చెప్పిరి. బ్రిటిషు, ఇతరదేశీయులు అనే భేదములేకుండా అన్ని విదేశవస్తువులను నిషేధించుట మంచిదని రామకృష్ణ పంతులుగారు మాచించిరి.

అయ్యదేవర కాశ్యరావు పంతులుగారు బ్రిటిషువస్తువులను తప్పక నిషేధించవలయుననిరి. అన్యదేశము మనదేశమును పాలించుచున్నప్పుడు, మనము ఆదేశము చారీసుండి తప్పించుకొనుటకు ఇతియొక ముఖ్యసాధన మనిరి. ఎన్నార్లు బ్రిటిషువారు మనల వంగద్రోక్తుచుండుకో అన్నార్లు మనము ఆదేశపుసరుకులను బహిష్కరించవలయుననిరి. ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించబడెను.

గ్రామపునర్నిర్మాణము

ఆంధ్రరత్న స్మారక చిహ్నముగ "గ్రామపునర్నిర్మాణము జరుగునెట్లు" అను విషయమునుగూర్చి వ్రాయబడు చక్కని వ్యాసమునకు శ్రమవర్చు రామకృష్ణపంతులుగారు రు. 2000 రెండువందల రూపాయల భూభూమి నిధుగనుమని ప్రభు

రించిరి. వందనములలో కాంగ్రెసు కమిటీవారి వాగ్దానమును స్వీకరించిరి.

ఆంధ్రరత్న స్మారకచిహ్నము

ఆంధ్రరత్న స్మారకచిహ్నము నేర్పాటుచేయు నిమిత్తము గుంటూరులో యేర్పడిన కమిటీకి ద్రవ్యసహాయ మొసంగవలయునని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీపేరుతో ప్రకటించవలెనని డి. తీర్మానము చర్చింపబడెను. రాజమండ్రి నుంచి వచ్చిన వెంకటకృష్ణగారు స్మారక చిహ్నావస్థాపనమును గూర్చి కూడ ప్రకటనయొక దుదహరించబడవలయుననిరి. రామనగరు లో రామాలయమును నిర్మించుటయే ఆంధ్రరత్నయొక్క తుది కోరిక యగుటనేనీ ఆకార్యసిద్ధికై ఆంధ్రులెల్లరు తమకత్తిని కేంద్రీకరించవలయుననిరి.

ఆంధ్రరత్నయొక్క కార్యక్షేత్రము, కర్మక్షేత్రము రామనగరు అగుటచే అచటనే రామాలయ నిర్మాణమే అవశ్యక ద్రవ్యమనిరి. చీరాలపాదలు విరివిగ సాయము చేయుదురనిరి.

వడింపల్లి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు ముందుగ సామ్మ చేకూర్చవలెననియు, అటుపై అన్ని ఆలోచనలు జరుగుట కనకాశము కలదనియు చెప్పిరి.

ప్రకాశంపంతులుగారు మాచ్చటించిరి. మనము నిర్మించు స్మారకచిహ్నము సర్వజనోపయోగ్యమై యుండవలయుననిరి. దానినిగూర్చి ముందు ఆలోచించవచ్చుననిరి.

కొండా వెంకటకృష్ణయ్యపంతులుగారు చీరాలప్రజలు ఆంధ్రరత్నమునెడ చూపిన భక్తినిగూర్చి విప్రలముగ మాచ్చటించిరి. ఆంధ్రరత్న చనిపోయినప్పుడు చీరాలపాదలు వెండిచేసిన భక్తినిరుతమానమనిరి. ఆనాడు శవముగ నగుపడలేదనియు, దేవుని తిరుణాలగ మారెననియు చెప్పిరి. కర్పూరము, తులసి, చందనము మున్నగు వరిమళ్లద్రవ్యములను చీరాలవాగులు శవమున కర్పించిరి. చీరాలపురజలల కోరిక ననుసరించి స్మారక చిహ్నము యేర్పాటుచేయవలయుననిరి. రామనగరులో నివాసముండువారు బయలుదేరినచో రామాలయప్రతిష్ఠ విధి యనిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారి కుటుంబపోషకార్థముగూడ కొంత యేర్పాటు తప్పక జరుగవలయుననిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారికి పుత్రునియందు అతిప్రేమయుండెననిరి. ఒక్కమాట అననిచ్చెడి వాడుకాడు. అట్టి ఏకపుత్రునిగూర్చి మనము తగు శ్రద్ధ వహించవలెననిరి. కాబట్టి ఇప్పుడే యావిధమున స్మారకచిహ్న యేర్పరచుటకు నిర్ణయించబడుననిరి. ఎవరు యేపని నిమిత్తం సామ్మ యిచ్చిన అపనికై వినియోగించుననిరి. కాబట్టి ముందు సామ్మ వసూలుచేయుద మనిరి. శవగవల్లి రామస్వామిగారు రామనగరులో చిన్న దద్దలకట్టినచో గోపాలకృష్ణయ్యగారి కోరిక నెరవేరగల దనిరి. అన్నిటికంటే ముఖ్యముగ గోపాలకృష్ణయ్యగారి కుమారునికి చక్కనివిద్యను అభివేషించేనచో మరల ఈ కుమారుడు తండ్రిని బోలు దేశాభిమాని కాగలదనియు, గోపాలకృష్ణయ్యగారి యాత్మకు కాంతి ఆ విధమున కలుగగలదనియు చెప్పిరి.

తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడెను.

వృత్తాంతలేఖలు

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

జూలై 1: ఇంతవరకు, ఈ కలహములో వర్తమానము కలిగి లేదు. చాలావేళగానున్నది. ౪౫ x ౪౫ కేసులు ఏదలు నేరము చేస్తుంది.

సారథిసీమ

బందరు వాస్తవ్యులకు పార్థసారథి బి. ఏ. బి. యల్. గారు భావగరమైన సారథిసీమను స్థాపించి దివ్యమైన పారాధిక గాథల ప్రదర్శనముచేయుచున్నట్లు జనము విశేషముగ ఆనందముల గాంచి సంతోషించుచున్నారు. శ్రీ పార్థసారథిగారు విద్యావంతులగుటచే భార్యతమైన ఫీజులను నివ్వించి పాఠశాల సంతోష వివిధల నోలొడిచివెదరని యిది మున్నగును.

సురభినాటకము

నాటక కళలనుండి నిఖ్యతనిగడించి చాలకాలము నుండి ఆంధ్రావనియందు నాటకముల ప్రదర్శనయందును సురభి శబ్దము కంపిసినారు విశాఖపట్నము నుండి ముగిసినారు నాటకముల ప్రదర్శనయందు మొదలిడిరి నిన్నటిదినమున వారి దశావతారములను యవ్వనాటకమును బహుచక్కగ ప్రదర్శించిరి. నాటకములయందును బహుసంఖ్యాకులచే నిండి కిల కిలలాడుచుండెను. రంగస్థలి నాటకముల కరివరదేశము విద్యుద్దీపములచే ప్రకాశపరచుచున్నది శోభామయముగ నుండెను. నాటక మొగ్గించే రచనలనుండిన చరిత్రయగు భాగవతములోని పద్యములు బొప్పబడి యుచిరి కిర్రలచే తనరారి కడురవయుగా నుండెను. ప్రహ్లాదుని యనన్యభక్తి నొక చిత్ర ప్రాయంపు బాలికచే చక్కగ జూపబడెను. పాఠశాలకళ్యణుడు, బలి మున్నగు పాత్రల వహించినవారు కడునేర్పుతో పాపభావముల ప్రదర్శన గలిగెను నాయకీ వేషమును ధరించిన కాంతతన పాత్రను మంచిలభించుచుగా పోషించు కొనెను. నాటకముంతయు రసోద్ధిపితమై ధీకీరస ప్రధానమై చూడదల సంతోషపెట్టెను. వీరి నాటకములలో విశేషమైన అత్యద్భుతమైన సినరీ ఆవతారములు-వేషలభ్యములు మున్నగు నవి చాల బాగుగా నున్నవి. సీతులన్నియు విష్ణుముఖ గలిగి చెను. వీరు మానగరమున ఒక నెలయుండుటయు తెలియుచున్నది. వీరి నాటకములన్నియు బహుచక్కగ ప్రదర్శించి అనునని వాడుకగా నున్నది. భగవానుడు వారికి పాత్ర బడు గార.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

వాయువిమానము

బెజవాడ, జూలై 6: ను రా. రా. శ్రీ గూడూరు లక్ష్మణరావుపంతులుగారు వాయువిమానమునకు లై సెన్సు నిమిత్తము ఆగ్రహించుచున్నారు. ఆ విమానమును తెప్పించెదరు.

బసు యజమానుల సభ

8వ తేదీన జరుగవలసిన యాసభ ఆలేదని జరుగదట. 14 తేదీన ఎడవర్లు బొక పోలు బెజవాడకు ను జరుగునని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర చరకాసంఘము

ఈసభ 4,5 తేదీలకు శ్రీ దుర్గావిలాసమునందు జరిగినది. ఆంధ్రదేశమున నున్న ఖాదీసంఘములకు ఆడిటు రిపోర్టులను గూర్చి చర్చించబడినది.

శ్రీమద్భాగవత సప్తహము

ఈ ఆషాఢ శుక్ల మొదలు పూర్ణిమవరకు కొల్లూరు వాస్తవ్యులకు నైవేద్యం రామకృష్ణాశ్రమముచే బెజవాడ గవర్నరుపేటలో నున్న పూర్ణానందంగారి 8వ కేళవాసము నందు శ్రీమద్భాగవత సప్తహము జరుపబడినది.

ఆంధ్ర హిందూస్థానీసేవాదళము

బెజవాడ, జూలై 7: 8వ తేదీన గాంధీ మేదానము నందు పెద్ద సభ జరిగినది. శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీకాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు రధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీయుతులు

టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులు, ఆచార్యదేవర కాశీకేశ్వరరావు పంతులు, బులుగు సాంబమూర్తిపంతులు, ఆచార్య శివయ్య చౌదరిగారలు, దేశభాంధుని కుబ్జుగారు గంభీరశాస్త్రపతుల నొసంగిరి. బాన్స్ వీరజలకు సాయము చేయవలయు ననిరి. స్వరాజ్య సోపానమునకుటలై ప్రయత్నము వలవలసినది.

వతం బాలమూర్తిగారు సేవాదళము చేయుచున్న కనిగూర్చి వివరించిరి స్వస్థిదళములు టిక్కెట్లు, ఇంటి, యాత్రలు, యాత్ర టిక్కెట్లు, విల్లులను దేశములో స్వరాజ్యసంపాదనకై ఎటుల కృషిచేయవలసి విరచుగ తెలిపిరి.

స్వస్థిసేవాదళము కాంగ్రెసుకుమేర మార్గమున ఒక్కోసారి సేవ చేయుటకు వాసింపబడినది ఆంధ్రదేశమున 100 మంది స్వచ్ఛందముగా కాలముననిరి. ఈ మున్నగు మంది చేరుట ముగిసిన జరుగుననిరి. దేశోద్ధారక నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు ఈసంఘాధ్యక్షత వహించినందుకు వారి కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

పిమ్మట నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి సేవాదళము యొక్క కవచమును చిహ్నమును సుబ్రహ్మణ్యులైగా రొసంగిరి.

శ్రీ పంతులుగారు కవచమును ధరించిరి. వందనముల నర్పించిరి. నాయకత్వమునకు తగవున్నను తమకే క్రొత్తది వంచి వతులకు తోడ్పడగలుగుదుననిరి. అందరముకలిసి పరిచేసినగాని జయము చేపారదనిరి. ఈ కవచమును ధరించినవారలకెల్ల కను ఒకటియే సంకల్పమనిరి. భేదమునకు తావులేదనిరి. దేశసేవ, మానవసేవకై ఇతరాలోచన లేదనిరి. వందనములతో సభ ముగించబడెను.

గొప్ప దానము

8వ తేదీన గాంధీపార్కునందు జరిగిన సభలో ఖమ్మమ్మెట్ల నివాసులగు అరవపల్లి సరసి:హ గుప్తగారు తమకుగల ముప్పదిశేలయకరముల భూమిలో రెండువేలయకరములభూమిని బాన్స్ వీరహితులకు దానము చేసెదమనిరి. భూమి ఫలవంతమైనదనిరి.

మోపట్టుగ్రామవార్తలు

(ఒకవిలేఖరి)

పోస్టాఫీసు

తెలంగాణలో మోపట్టు గ్రామములో నూతనముగా గొరింటి బాక్ నెల మొదటి తేదీనండి గవర్న మెంటువారిక యొక్కిరిమెంటు పోస్టాఫీసు నేర్పాటుచేయునట్లు బాక్ నెలలోని లెక్కలనుబట్టిచూడగా, నీటిల్లాలో గొత్తగా నెల కొల్పబడిన పోస్టాఫీసు లన్నిటిలో నీటి పోస్టాఫీసు విజయవంతమునకు తీరని సహాయము చేసినది విశేషము సంతోషించుచున్నాము.

ఖద్దరు

జూలై నెల మొదటి తేదీనండి గుంటూరు ఖద్దరు నెలకు కొకకాళుగా, మోపట్టులో కొదారి రామకృష్ణయ్యగారు కొక ఖద్దరప్రాంచిని స్థాపించిరి. ఇది దిండివాళ్ళిద్దరి గాయనని నమ్ముచున్నాము.

హిందీ

ఒకమాసమదివములలో నీ గ్రామములో నొకహిందీ పాఠశాలనుగూడ యేర్పాటుచేసెదరని తెలియుచున్నది.

పంచాయితీ

8వ తేదీన మోపట్టులో పంచాయితీ యొన్నికల జరిగినవి. ఉదయము 9 గంటలకు తెనాలి తాలూకా తహశీల్దారు వారు, తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులగు కొన రాజు రామయ్య చౌదరిగారును ఎచ్చి యా యొక్కలను నిరాలంకముగా జరిపిరి. పంచాయితీ కోర్టు క్రిందివారు సభ్యులుగా నేకగ్రీవముగా నెమ్మననబడిరి. వైసము లన్నిటి యందును బూటకాని గ్రామమునకు సుహృదృకార మొనరించిన శ్రీయుత కల్లూరి చంద్రమౌళిగారికి యొన్ని కలందు ముఖ్యముగా బాన్స్ వీరహితు కల్లూరి కృష్ణయ్య చౌదరిగారికిని వందనములు.

పంచాయితీ సభ్యులు

1 కొదారి కొలయ్య, 2 కొదారి లక్ష్మీకారయ్య, 3 కొదారి వేంకట్రామయ్య, 4 కొదారి వీరయ్య, 5 కొదారి జగ్గయ్య, 6 కొదారి కృష్ణయ్య, 7 కొదారి కుబ్జయ్య, 8 కొదారి రామకృష్ణయ్య, 9 కల్లూరి రంగయ్య, 10 కల్లూరి నారాయణ, 11 కామరీ సీతారామయ్య, 12 పల్లెంపాటి రామస్వామి, 13 మోపర్తి పుండరీకాక్షయ్య, 14 పెన్నంక జాన్నయ, 15 గోతోటి చాచిడుగార్లు.

తిరుత్తని తాలూకావార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

జూలై 6: రంగవేటిపేట కొంతమట్టుకు తగ్గినది. ఆక పడునంతకన్నకన్నకు మట్టులు గ్రమ్ముచున్నవిగాని వర్షము మాత్ర మింతదనుక తురిగిన పాపమున బోలేరు ఇదివరకొకటి రెడుమాట్లు వర్షముపరం మాత్రమే పడిపోయింది. బావుల యదుగాని గుంటలయందుగా జలవనతిలేకుండుటచే తైతాంగ మెక్కువగా క్రమించుచున్నది.

మంత్రి ముత్తయ్య మొరలియ్యగారి రాక చెన్నరెడ్డి ప్రభుత్వపు బాకర్ల కాళాహుతులగు గా. యన్ ముత్తయ్య మొరలియ్యగారు 15-7-28 తారీఖు నాటికి ఆరగోణము మార్గముగా నీయూరికి విజయముచేసి ఆ నాడతము నిందుండి మరునాడుదయము తిరువర్కానకు, బోవులగు నిర్మయమొందున్నది. మంత్రిగారికి వలయు స్వాగత సత్కారము లానర్పింపట తిరుత్తని యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుతులు చావులూరు మునిరత్నం నాయుడుగారు సర్వసముల ముగియగా ప్రయత్నము మొనర్చుచున్నాడు.

కలరా

తిరుత్తని తాలూకాలోని జుబాడ (తిరుమలరాజాపురం) గ్రామముందు కలరా ప్రకటించి నుమారు వారములకాలముగా నీ ముప్పదిమందికి తనవారలెట్లుకానినది. ఈసంక్షోభముచే పాఠశాలయూరి ప్రజల లెక్కయు భయపడిపోయినారు. జిల్లా ఆరోగ్యకాళాధికారు లీవిషయమై తగినంత శ్రద్ధ దీనికొని వ్యాధిని యాపుటకు ప్రయత్నించుట ధర్మమొందున్నది.

వారవిలాస శారదాగారి బిల్లు

తిరుత్తని తాలూకాలోని లక్ష్మీ సౌందర్యపురమున గ్రామమున 4-7-28 తేది సాయంత్ర మాయూరి భజనమందిర మునద్ద పారమహంసభయొకటి శ్రీయుతులు వరమాయ వేంకటసుందరయ్యల చౌదరిగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది. ఆ గాటి సభకు పూర్వార్థ చారపరాయణులగు గ్రామ్యా గ్రామ్యాదేశములను వచ్చియుండిరి. శ్రీమాకొదారి వరదరాజయ్యగారువారు ఆదిత్యుల వివాహములను యొక్కిరియకముగా ఖండించుచు మృదుమధురముగ నుపన్యసించిరి. సభలో ముఖ్యమంత్రిగూడ మాట్లాడిరి. అటుపిమ్మట శ్రీపాదవిలాస శారదాగారి వివాహమొనర్చియట్లుమైన సంతకా రామమును గనుబటును సభలో నేకగ్రీవముగా తీర్మానించబడినది.

బోర్డు హైస్కూలు

తిరుత్తనియందు బోర్డు హైస్కూలునందు 20-6-28 తారీఖునాడు నూతనముగా స్కూలు ప్రేరణ తరగతిని ప్రారంభించిరి ప్రస్తుతము నుమారించబడినది విద్యార్థులారగతియందుగలరు. పాఠశాలలోని తరగతి అన్ని తరగతులయందును బాలరసంఖ్య మిక్కిలి తృప్తికరముగానే యున్నది పాఠశాలకు వికాలమైన నూత. భవనముల గట్టుటకు ముందుగా ప్రస్తుతము స్కూలు నానకొనియుండలగు తాత్కాలికపు కట్టడములను గూడ గట్టుచున్నారు. మొత్తముగా ఈ పాఠశాలభివృద్ధికి తజ్జేదీక్షతో సాయముచేయుచు చావులూరుబోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుతులు చావులూరు బి. మునుస్వామి నాయుడుగారిని యా తాలూకా ప్రజలంతయు కీర్తించుచున్నారు.

భట్టుమూర్తి

ఉ. అంతయుగానర విజయభాద్రుక సత్కవితాప్రపంచమా
ఎంతవలించునో యాభయించున రాయలు నిల్చునట్టి
గర్వములలోన చెప్పకొన-గాదగు క్షేపకవిత్వచందభా
స్యములను వివహా! శురల పాలై నాడవె భట్టుమూర్తి,
ఉ. కాపుకవిత్వ మెవ్వరి కిచ్చుననంబునను సెన్నియో
తోపము తెచ్చి నిన్ను సభ-లోననమాననానేయలించినిం
గోపమునేయింకనను కొమ్మని చక్కదనాలకబ్బుపు
స్థాపులగాది పోయితిని-గాక వితాదినిద్రుమంబునకొ,
ఉ. జాటపంతులుగానెని తానియమొన్నతభిత్తికల్పిరా
ఘటజవంబున సైగని గంటలుపెట్టెను నీడుక్షేమవా
గాటికి దెదనాదికవి-వంతులకై తలమందలేదే! యా
నాటికినేటి కింక నొక-నాటికి నీకెదురే సత్కవి!
ఉ. చెన్నుగవంత్రిమృగ సంచించిన వద్యముచేరదాడి కై
కొన్నదికల్లయొనిజమొ-కోయనకొండొకసంతోషంబువా
కున్నదిగాని నిక్కమున-యందుకు కొందరునిక్కమైనవో
ని న్నననూయతాగుణము-నీవనలందు నుతింతుసత్కవి!
జి. బా ఘు వ క వి.

తాడిపత్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

కలరా

జూలై 7:—గడిచిన నెల 21 వ తేదీనండి కలరా యొక్క ప్రాచుర్యము ప్రారంభమైనది. కాని నిన్నటివరకు అచ్యుతవృత్తుల ఒకరినొకరికి తగలకము ఒకరినొకరు యేమి తగుండవలయు యాచిందముగ జూచినది. కాని నిన్నటితో నుండి తీవ్రరూపము వచ్చుచున్నట్లు గుఱచుచున్నది. నిన్నటితో జానకి మండ్లికి తగిలి (3) మగ్గున చనిపోయినారు. మిగతవారినియే యేమి చెప్పుటకును పొలులేదు. ప్రారంభమైనది మొదలుకొని యానటికి మూడు 16 మండ్లికి తగిలినట్లును 6 మండ్లి చచ్చినట్లును తెలియుచున్నది. ప్రారంభముననే వ్యాధిని అణచుటకు సానిటార్ల గారయి ప్రయత్నించినట్లు తోచడములేదు. ఇదివరకు గట్టి ప్రయత్నము లెవ్వరయిన వారు చేయుచున్నట్లు అనుపపలేదు. త్వరలోనే వారు శ్రద్ధవహించి ప్రజలకు వ్యాధినుండి బాధలేకుండునట్లు జేతుకగాక.

ఉన్నతపాఠశాల

నూతనముగ హైస్కూలును విద్యార్థి నపరిగృహములను కట్టుటకు దాదాపు 12 రోజులముగ భూమిని ఎకరం 1కి 200 పంతున ముగిసిపోయినారు కొన్నారట. అందులోనే విద్యార్థులకు చెందు మొదలగు అట్లకు తగినంత మొదానము చేర్చుట చేయుదురట.

కాలమానము

ఎండ తీవ్రముగ నేయున్నది. గాలి నిలచినది. వర్షము కూడ దాదాపు 2 అ గుళములు నిన్నటికినం కురిసినది. రైతులు భూములు దున్నుటకు ప్రారంభించినారు.

కర్నూలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కోల్సుమిమోరియల్ హైస్కూలు

ప్రధానాచార్యుల రాజీనామా, వీడికోలువలము కర్నూలు, 7-7-28:—కోల్సుమిమోరియల్ ప్రధానాచార్యుల యన్. వారాయణ ఆయ్యంగారు బి. ఏ. యల్. టి. గారు కొలదికినములక్రితము కను పడవకి రాజీనామా నొసంగిరి. వారి కుమారులకు చెప్పపురిలో ఉద్యోగము లభించినందున అందర ఒకచోట నుండిగోరి వారట్లుచేసిరి. వారి గౌరవార్థము మొన్నటికినను ఉపాధ్యాయులలో టీచర్లని, నిన్నటికినను ఉపాధ్యాయులును, విద్యార్థులును వీరికోలువలము నొసంగి సమ్మతించిరి.

దాక్టరు డబ్ల్యు. ఏ. స్టాంటన్ యం ఎ. గారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. ఉపాధ్యాయులవారి అసమాన పాండిత్యమును, నిరాదంబరమును, బాలరయెడ చాత్సల్యమును, ఎల్లిం చెడి వద్యములు చదువబడెను.

తరగతియందును, ఆటలందును సమానప్రజ్ఞ అనుపరచి గారు, ముగ్గుల ఫయిలకు పరిశ్రమతో కడచిన నాల్గువలముల వేయి డి బడసిన జయములకు ముఖ్యకారణభూతులనియు, విరిత యుగమున పోవడము ముగ్గుల ఫయిలకు బాలరకు విక్రీసి నవ్వనునియు, బాలరు నుడిచిరి. వారి నిగర్వమును, సదాచారమును, బాలరయెడ ప్రీతిని, పాఠశాల కార్యనిర్వహణకి క్రిసి కొనియాడుచు వారి ఎడబాటువలన కలిగెడి విచారమును వెల్లడించిరి.

ఉపాధ్యాయులకు మార్గదర్శకులనియు, వినుకలేక నిరంతరము విద్యార్థివృద్ధికి కృషిపలుపువారనియు, చాలా దయకలిగి యుండిరినియు నుడువుచు ఉపాధ్యాయులు తమ విచారమును వెల్లడించిరి.

విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు తమ జ్ఞానకార్యము రెండు రకతపోత్రల వారికోసగ గౌరవించిరి.

ప్రధానాచార్యులవారి రాజీనామానాద్ర హతాత్తుగాను, విషాదకరముగాను నుండెననియు, పాఠశాల విద్యార్థులకు వారు చేసిన పనులు ప్రశంసనీయులు లనియు, ప్రెసిడెంటు గారు నుడిచిరి.

మార్కులన్నియు చెడుగునకేకాక మేలునకుకూడా నుండుననియు, అందువలన బాలరు నిరత్యాసాపడ నవసరములేదనియు ప్రధానాచార్యులవారు తమ ప్రత్యుత్తరమున నుడిచిరి. జయమునకు రాజమర్గము లేదనియు, జయపజయముల లెక్కింపక నిరంతర భక్తిపూర్వకముగ కృషి పలుపుచుండవలెనని హెచ్చరించిరి. నివాసగృహములకు ఇంతుక దూరముగా నుండినను కర్నూలుపురమున అనేక స్నేహితు లేర్పడిరినియు, వారిని, బాలరకు, పాఠశాలను గృహకృత్య విషయములవలన విడువవలసి లెచ్చెననియు, వారు తమకు గావించిన గౌరవములకు మిగత కృతజ్ఞులమనియు వక్కాణించిరి.

రాజధ క్రిల్లడించెడి గీతముతో సభ ముగిసెను.

శాసనసభ్యురాలు

శ్రీమతి కె. కె. కురువేల బి. ఎ. కొట్టాయం, తిరువాంకూరు శాసనసభ్యురాలుగ నియమింపబడెను. ఈమె కొంతకాలము కలకత్తాయందు, మదరాసునందు క్రైస్తవ యువతినంఘకార్యదర్శినిగ నుండెను. వీనాలో కొన్నేండ్లక్రిందట జరిగిన ప్రపంచమహిళాసభకు ప్రతినిధిగ బోయెను. (ఎ. పి. బి.)

హీరమండలం

ఫిర్రా కాంగ్రెసు కమిటీ ఎన్నికలు ఈ దినము సాయంత్రము గం. రి లకు ఫిర్రా కాంగ్రెసు కార్యసాహసున శ్రీ అంధవరం వెంకటరెడ్డిగారి అధ్యక్షత ను సమావేశము ప్రారంభింపబడి యా దినన తీర్మానములు ఆమోదించబడెను.

తీర్మానములు

- 1 అంధవరం వెంకటరెడ్డిగారు అధ్యక్షులు.
- 2 పార్షండి ఈశ్వరప్పగారు కార్యదర్శి

కార్యనిర్వాహకవర్గము

- 1 అంధవరం వెంకటరెడ్డిగారు
- 2 పార్షండి ఈశ్వరప్ప.
- 3 మోటింగి రాజీత వారాయణరావు.
- 4 దేవరశెట్టి రామమూర్తి.
- 5 అంగూరు నరసింహులు.

జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునకు ప్రతినిధులు

- 1 మోటింగి రాజీత వారాయణరావుగారు.
- 2 అంధవరం వెంకటరెడ్డి.
- 3. పార్షండి ఈశ్వరప్ప.

రాష్ట్రసంఘమునకు ప్రతినిధులు

- 1 మోటింగి రాజీత వారాయణరావుగారు.
- 2. అంధవరం వెంకటరెడ్డి.
- 3 అంధవరం వారాయణ.
- 4 అంధవరపు లక్ష్మణమూర్తి.

2 కీర్తిశేఖరైన ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య దేశబంధు వండిత గోపబంధువానుగార్ల ఆకాలసురమునకై యీ సభవారు విక్రీలి చింతిల్లుమా వారి కుటుంబములకు సానుభూతిని జూపుచున్నారు.

3. బాల్గోలిరైతుల సత్యాగ్రహసమరములో యీసభ వారు పాల్గొనుటకు అనవకాశముగటచే చింతిల్లుమా వారు పొందుమన్న కష్టములకు ఫిర్రా ప్రజల తోపున మాసానభూతిని జూపుచున్నారు.

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి కుటుంబమునకున్న బాల్గోలి సత్యాగ్రహనిధికిన్ని ధనము సహాయచేయడమైనది.

పార్షండి ఈశ్వరప్ప, కార్యదర్శి.

తూర్పు గోదావరి జిల్లా

కాంగ్రెసు సంఘము

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, జూలై 8:— తూర్పుగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ నిన్నుచ్యుత్తాము ను - రా - శ్రీ, వాన్సే టి సభ్యకార యణగారి అధ్యక్షతక్రింద కాల్గేరులో సమావేశమయ్యెను. ఆంధ్రరత్న గుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, వీరీ నుబ్ర హ్యూకాస్ట్రో, లల్లూరి వెంకట్రామకాస్ట్రో, నుగనోల్ గాంధీ, వండితగోపబంధువానుగార్ల మరణమును సభవారు వారిగాభ విచారమును చెల్పుచు తీర్మానమును గావించిరి. ఆంధ్రరత్న స్వీకరింపబడిన, కుటుంబపోషణమునకు కావలసిన ధనమును విరాళపూర్వముగనిచ్చురీ జిల్లా ప్రజలనుగోరుచు సభవారు తీర్మానించిరి. బాల్గోలిరైతులసత్యాగ్రహ ఉద్యమము ధర్మభూషణమైనదనియు-జట్టిపడుద్యమమునకు సర్వవిధ సహాయోద్దవలసిన బాధ్యత జిల్లా ప్రజలపైనున్నదనియు, సభవారు తీర్మానించిరి. రీ నెటిత్ మెంటువిషయమై ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము వారు ఆమోదించిన తీర్మానమును జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘమువారు కూడ ఆమోదించిరి. తిలకు స్వరాజ్యనిధిని, రీ నెటిత్ మెంటు సంఘమునకు కావలసినసామగ్గును పోషించేయుటగాను మ.రా. రా శ్రీ, బుగ్గు సాంబమూర్తి, వాన్సే టి సభ్యవారాయణ, విక్రీని వెంకటరత్నంగార్లకు అధికారవిషయకమైనది అగ్ని హోతురీ ఆగ్రహమునకు పాలైన పోలవర స్వరాజ్య ఆశ్రమము వారికి సర్వవిధముల తోడ్పడవలసినదిగా కోరుచు సభవారు తీర్మానించిరి. పోలవర స్వరాజ్య ఆశ్రమమునకుగాను సభ తో 280 రూపాయలు చందాలువేయబడెను.

దత్తమండలవాసులకు విజ్ఞప్తి

అను కీర్తిశేఖర శ్రీ క. మార్కండేయ కర్మగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రకటించిన విజ్ఞప్తిని చూచుభాగ్యము వారు లభించెను. బాల్యవివాహ విషేషశాసన విషయమై తటస్థులుగ నున్న పశ్చిమాంధ్రులలో ప్రబోధము కలిగించుటకు తాము దత్తమండలములకు రానున్నట్లు కాస్ట్రోగారు తెల్పిరి. ఇదియెంతయు విచారకరమైన పంకతి. ఏలనన దత్తమండలవాసులు విశేషించి విశ్వాసంతులు కాకపోవుటచే వారికి స్వతంత్రాభిప్రాయము తక్కువ. అందువల్ల వారింతవరకు రాజకీయోద్యమము లందుగాని సంఘసంస్కారాదోళనము లందుగాని అంతగాపాల్గొని యుండలేదు. ఏ రాజకీయత్రోయోయోద్యమ నాయకులో వచ్చి యొకటి రెండు గంభీరవశ్యాసము లొసంగతనే గొత్తదాటువలె వారిననుపరించి పిదప తమ ఆమాయ కత్తయినకు జింజింతురు. అట్టివారిని కాస్ట్రోప్రమాణములు వాసి తోబరచుకొనుట యొకగొప్పకారు. వారిచే వహజద్ద మున్న సునవి తెల్పించి కాసమనునకు స్వరీరేకముగా ప్రచారముజేయించుట కాస్ట్రోగారివంటి పెద్దమనిషి చేయదగిన పనియుగాదు. మరియు కాస్ట్రోగారి నిరంకిత ప్రచారమునడగల విశ్వాసములు దత్తమండలములందు లేరు. ఒక కేళ యు న ఎవారుకూడా పూర్వపు పుంతలననుసరించువు బ్యాక్కులగుటచే కాస్ట్రోగారి కడ్డము చెప్పరు. సోదరు లీ విషయమును బాగుగ గమనించి కాస్ట్రోగారు చెప్పు మాటలను నమ్మక బాలవికంతువుం కోదసద్వ్యమలచే కల్ల డిల్లి పోవుచున్న భారతభూమి నుద్ధరించెదరుగాక యని వేడుచున్నాను.

బైరెడ్డి రంగారెడ్డి

కెడ్డమడియమ. వేమనార్య గ్రంథాలయ కార్యదర్శి. 8-7-28.

14 వ, ఆర్యవైశ్యమహాసభ

నాయత్ పొడు గ్రామమునందు జరుగబోయ్యెడు వైశ్య మహాసభకు రాజమహేంద్రవరపురప్రముఖులను, నుప్రసిద్ధ శ్వామివాదులును, దేశభక్తాగ్రణ్యులును నగు శ్రీ యంత సోలపా బాపయ్య బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిని అధ్యక్షులుగ యోగ్రీవముగ నంగీకరింపడమైనది. యువజన మహాసభకు విశాఖపట్టణ వాసులును, నుప్రసిద్ధ దేశభక్తులును, పురపాలక సంఘసభ్యులును నగు శ్రీయంత కొల్లూరు నూర్యవారాయణ గుప్త బి. ఏ. గారిని యోగ్రీవముగ నంగీకరింపడమైనది.

యం. వి. పాపన్నగుప్త

సహాయకార్యదర్శి 14 వ ఆర్యవైశ్యమహాసభ - నాయత్ పొడు.

బాకి

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమున కీయవలసిన రు. 2000/- లకు చెల్లించబడుచున్న చెప్పి ఆబాకీని రద్దుపరిచింపజేయునట్లు తీర్మానము చేయబడెను.

ఆంధ్ర తమిళ రాష్ట్రముల తగాదా

1914 సంవత్సరములో మద్రాసునందు కాంగ్రెసు జరిగినప్పుడు ఇతరవిషయములను మినహాయించి, ఆంధ్ర, తమిళనాడు కాంగ్రెసు పని ఏకమగు జరుగుచుండెను. ఆంధ్రమున సామ్యంలో ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ఒకభాగము రావలెననిరి. తమిళ కాంగ్రెసు కమిటీవారు పిలువలసినది, సామ్య మద్రాసు కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకింగ్ నుండెను. ఆ బ్యాంకింగ్ డైరెక్టురుగానున్న డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య, కేవలం రామదాసుపంతులుగార్లు బ్యాంకింగులో తగాదా ఘోషపరచుకొనకు సామ్య ఇయ్యకూడదనిరి.

ఈ తగాదా అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీవారికి తెలుపబడెను. బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారిని మధ్యస్థునిగా నియమించిరి. రాజేంద్ర బాబుగారు విచారణనల్పిరి. ఆంధ్రులకు గల హక్కును బుజుగు సాంబమూర్తిగారు వివరించిరి. కాగితములన్నియు తమిళనాడు కాంగ్రెసు ఆఫీసులోనున్నవి వాటిని చూచి మాహక్కు నిరవధింపని సాంబమూర్తిగారు చెప్పిరి. తమిళనాడు కాంగ్రెసు పక్షముననున్న రంగస్వామి అయ్యంగారిని వెనుకటి లెక్కలను తెచ్చుని రాజేంద్రబాబుగారు రద్దీరి. ఎవలను దొరకలేదని అయ్యంగారినిరి. ఏమియు పరిష్కారము జరుగకనే రాజేంద్ర బాబుగారు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి.

ఆంధ్రులకు హక్కుగలదు కాబట్టి మరల నింకొక మధ్యస్థుని ఏర్పాటుచేయ మని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము వారిని కోరనట్లు సాంబమూర్తిగారు తీర్మానమునపాపించిరి. తీర్మాన మంగీకరించబడెను.

కేవలం రామదాసుపంతులుగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘహక్కునుగూర్చి మాత్రమే మధ్యస్థుని నిర్ణయించువలయునని కోరుచు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు పాపించిరి. తీర్మాన మంగీకరించబడెను.

బాబ్ లోనీ సత్యాగ్రహము

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు బాబ్ లోనీ హితులపై విధించిన పన్ను నీయక సత్యాగ్రహవ్రతము నవలంబించిన బాబ్ లోనీ ప్రజలకు వర్తించుట ఆంధ్రులలో డబ్బడలయు ననెడి తీర్మానము ఆధ్యక్షులవారు రుపపాపించిరి. ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

కృష్ణా గోదావరి జిల్లాల రీ సెటిల్మెంటు

కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలో రు. 1-0-0 కి రు. 0-8-0 లు అదనముగ రీ సెటిల్మెంటులో పన్నును విధించుటకు రిజిస్ట్రార్ బోర్డువారొసంగిన యంత్రాకపును ఖండించుచు ఆధ్యక్షులవారు పన్నునిరసిరి. సర్కారు లెక్కల ప్రకారము 15 కోట్ల ఋణము ఈ మూడు జిల్లాలలోని ప్రజలు తీర్చువలసియుండగా ఋణము చాలతక్కువగ నుండినట్లు స్పష్టమైన సెటిల్మెంటు కమిటీని ప్రాసిన వ్రాతను ఖండించిరి. తంజావూరులో ఇటులనే పోచించగా ఆచట ఆందరు ఎదురుతిరుగగా 0-4-0 లనుండి రు. 0-8-0 లకు తగ్గించిరి. మరల ఇవల 0-8-0 లు పొప్పు పన్ను విధించ జూచుచున్నారు. ఇది అన్యాయము.

రీ సెటిల్మెంటునుగూర్చి చదువుకున్న వాండ్రుకే బాగా తెలియదు. ఇతను రహితులకు బాధగా తెలియదు. ఆసలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు రిపోర్టుకూడా దొరకడం కష్టమైపోయింది. 2700 గ్రామాలున్నవి. 860 కాపీలు ఈ రిపోర్టు అచ్చువేయించారు. అందులో 280 కాపీలు గవర్నమెంటు అధికారులకిచ్చినారు. మిగిలిన 80 కాపీలు కృష్ణాజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్లు మున్నగువారి కందినవి. ఈ రిపోర్టును సంపాదించుటయే దుస్తరమైపోయింది. కాననపల్లిలో చర్చకువచ్చును. కాని పర్యవసానము సర్కారు కనుకూలమేగదా. సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు రిపోర్టు అబద్ధాలతో నిండియున్నది. రహితులు బీదరికముచేరి, అప్పులచేరి బాధపడుచుండగా బాగా అన్యాయమి వ్రాసెను. పాలము తనఖాపెట్టి ఆస్తులన్నియుంటే ఆసామ్య అంతా పెట్టుబడికింద లెక్కచేసినాడు. తూరలు పెట్టిన తర్వాత పాలముకు నీరు బాగా ప్రవహించుచున్నదని సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు వ్రాసినాడు. నిజముగా చూస్తే గోదావరి నీరు నీరు పార్శి ప్రవహించుచున్నను తూరలనుండ చేసికీ నీరు రావడంలేదు. చూచేసికీ ముందంబె చూచేసికీ ముందంబె రహితులు పోట్లాడుకొని కచ్చేరీల పాలగుచ్చుచున్నారు. ధరలు పెరిగినవి ఆఫీసరు వ్రాసినాడు. కాని దానితోపాటు ఖర్చులు వివరితముగ పెరిగినవనేసంగతి మరుగుపెట్టినాడు. వ్యవసాయపు ఖర్చులను అయ్యేదానికంటె చాల తక్కువగ వ్రాసినాడు. బాహుళ్యముగ డి. పి. డబ్బు. ఆద్యోగులకు చెల్లించబడే మామూళ్లునుగూర్చి అందరికీ తెలిసియే యున్నది. ఇదికూడ వ్యవసాయపు ఖర్చులలో చేరవలయును. ఎద్దుల ఖరీదు అనేక రెట్లు పెరిగినది.

ఈ సంగతులన్నింటిని రహితాంగమునకు విప్పి చెప్పవలసిన బాధ్యత కాంగ్రెసుపైన గలదు. రహితులు తమకు గల సె

రిగతులను తీసుకొని పట్టించేసి ప్రభుత్వమునకు తెలుపవలెను. అందరు ఏకీభవించి ఈ అదనపు పన్నును ఎదిరించినచో ప్రభుత్వము తప్పక ఆలకించి రద్దుచేయుననిరి.

బుజుగు సాంబమూర్తిగారు యీ తీర్మానము నుపాపించిరి.

1. తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణాజిల్లాల రీ సెటిల్మెంటు విషయమున రూపాయికి మూడులకాయల పొచ్చుచేయుటగాను రిజిస్ట్రార్ బోర్డువారు చేసిన నిర్ధారణము కేవలము అన్యాయము, అక్రమము, దుర్భర మరియు,
2. ప్రజలయొక్క అనుమతి లేకుండ పన్నును విధించుటకు ప్రభుత్వమువారికి ఎట్టి హక్కు లేదనియు,
3. గనుక యీ అదనపు రీ సెటిల్మెంటు పన్ను విధించుటను కాంక్షించుట మైనట్టియు, న్యాయమైనట్టియు అన్ని వర్గముల వలన తప్పించుటకు తగిన ప్రచారమును ప్రబోధమును చేయుటకు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. ఈ కనుకను నిర్ణయించుటకును అందుకు తగిన యేర్పాట్లు చేయుటకును యీ దిగువసంఘమువారిని నియమించి యున్నారు.

1. శ్రీ లంగుటూరి ప్రకాశంశాస్త్రి
2. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు
3. బిక్కిని వెంకటరత్నంగారు
4. కాననపల్లి పద్మలక్ష్మి జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీల అధ్యక్షులు కార్యదర్శులు
5. కొండ వెంకటప్పయ్యగారు
6. డాక్టరు భాగరాజు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు
7. బుజుగు సాంబమూర్తిగారు
8. ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు
9. దేశిబాంధవి నుబ్బుయ్యగారు
10. యామినీపూర్ణ లిలకమ్మగారు

బుజుగు సాంబమూర్తిగారిటుల ముచ్చటించిరి. ఇంకాండులో నాలుగువందల యేండ్లకిందట జేయబడిన కన్ను నీటికి అటులనే నీలివియున్నది. బంగారములో నూరేండ్లకిందట ఎంత పన్నుగలవో ఇప్పుడుకూడ అంతయే. ప్రజల అంగీకారము సాందకుండగ ప్రభుత్వము పన్నువిధించుట అన్యాయము, అక్రమము. ఈమూలసిద్ధాంతము ప్రజలలో ప్రబోధము కావలసియున్నది. అదనపుపన్ను వేయుటకు గవర్నమెంటుకు హక్కులేదనే సిద్ధాంతము ప్రచారము కావలెను. ప్రజలదృష్టి తీవ్రమైన ఆందోళన వైపుకు మరల్చబడవలయును.

గవర్నమెంటువారు భూమి విస్తీర్ణముగూర్చి అవలంబించిన పరిశీలనపద్ధతి బిక్కినారి నిర్ణయించి జడవలయును. ఇది తగిన పనుయము. మనమందరము ఈతీర్మానానుసారము పని చేసినచో మనయత్నము సిద్ధించగలదు.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిటుల నవస్థానించిరి.

5. జిల్లాలనుండి ఎన్నికల బాబితాలు రాలేకపోవుట కోరవలెను. కాంగ్రెసు వరలక్ష్మి కోరి పనిచేయవలెను. 1921లో ముచ్చటగ పనిజరిగెను. మరల తీవ్ర శ్రమ జరిగవలెను. ఇప్పుడు మనము అత్యాచారముతో పనిచేయ వలసియున్నది.

డాక్టరు భాగరాజు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు:— బాబ్ లోనీవర్తన ఈతీర్మానమునకు దివిడియున్నది. ఏమిచేయవలెనో స్పష్టముగ ననుకొనవలయును. 1921 లో తొందరపడి దెబ్బతిన్నాము. ఇప్పుడు ఆరోజులు భావకమునకు వస్తున్నవి కాబట్టి నెమ్మదిగా ఆలోచించుదము. పన్నుల నీయవలదని ఇప్పుడు చెప్పవలెనా? చెప్పవద్దా? అట్టి లుపెట్టి రాయబారములు వెల్లి, కాననపల్లిలో చర్చలు జరిగినను పన్నును తగ్గించమంటే చేసేదేమి? కాబట్టి బాగుగా ఆలోచించవలయునని హెచ్చరించిరి.

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యుగారు:— తీర్మానములో ప్రబాధిప్రాయం కనుక్కోమన్నారు. పన్నుల ప్రకాశమతి తరుండా వేయకూడదన్నారు. పాల్గొంటు కమిటీవారుకూడ అదేమాట అని యున్నారు. విదేశప్రభుత్వాన్ని పన్నుల నీయకుండా వెళ్లగొట్టడం ఒకపద్ధతి. గవర్నమెంటువారు 0-8-0 పొచ్చుపన్ను వేశారు. ఆందోళనచేతము, తీసికేస్తే తగాదా పోతుంది. మనము ప్రజలలో ప్రబోధముచేయవలెను. ఆందోళన చేయవలెను. ఆందోళనవినిపించుచున్న ప్రజలు కాంగ్రెసునకుయజమానులు. మనప్రజలను కాంగ్రెసును హెచ్చరించినచో లాభమున్నది. రహితులకు యీ ప్రశ్న ముఖ్యమై యున్నది. ఇప్పుట్లో కాంగ్రెసు తీవ్రముగ ఆందోళన జరుపవలెను.

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు:— ముందు ప్రచారము చేయవలెను. అటుపిమ్మట పట్టాభి సీతారామయ్యగారు ప్రశ్నకు రహితులే సమాధాన మిత్తురు. ఆ విషయమై ఆలోచించవలసినది రహితులు. మన కర్తవ్యము వారలకు సంగతి సందర్భములను తెలుపుటయే.

మొసలిగంటి తిరుమలరావుగారు:— ప్రజలలో ముందు ప్రబోధము చేయవలెను. రహితులు అన్ని మార్గములు గవర్నమెంటువారు పన్నును రద్దుచేసేలాగు చేసుకొనవలెను. అటు

For High Class Diamonds and up to-date Jewellery
GO TO
Bapalal & Co.,
Dimond Merchants,
Gold & Silver Smiths,
216, China Bazaar Road, Madras.

పైని ప్రజలలోగల క్రిందిబట్టి కార్యము జరుగ గలదు. దీనికి పన్నుల నిరాకరణకు సంబంధము పెట్టకూడదు.

వచ్చేటి పత్రికారాయణగారు:— రీ సెటిల్మెంటును గూర్చి ప్రజలలో ప్రబోధము జరుగవలెను. మనము ఆందోళన చేయవలెను. సంగతులు అన్ని బోధచేయబడినవిమ్మట రహితులే తుదిమాటను చెప్పగలుగుదురు. అట్టి లు రాయబారములతో ప్రభుత్వము పన్నును తగ్గించదు. 1921 లో వలె ప్రచారము జరుగవలెను. నాయకులు కడుశ్రద్ధతో పనిచేయవలెను. ప్రచారమునకు పుష్కలముగ సామ్యుండవలెను.

యామినీపూర్ణ లిలకమ్మగారు:— ప్రజల మనము ఎటులనున్నదో మనము కనుగొనవలెను. ప్రస్తుతస్థితులలో ప్రచారమునకు ప్రోత్సాహముపంపబడుటలేదు. నిరంతరకృషి జరుగవలెను

కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు:— ఈ తీర్మానము బాబ్ లోనీవలె పనిజరుగుటకై తీసుకరాబడినది. ప్వరా జ్యసంపాదనకు కాకున్నను ఈ సంగల్పము గొప్పదియే. అట్టి లు రాయబారములు మనపురుకు నేను అంగీకరించను. రాజనా గ్గమొక్కటియే. కాంతియుతమైన పద్ధతులతో బాబ్ లోనీ కార్యక్రమము కిపాదములమీద సక్రమముగ నడుపుటయే గవర్నమెంటుకూడు తెగేవరకు గట్టిగా నుండకపోవచ్చును. మనము ల్యాగలుదితో కాంతముగ పనులచేయవలెను. దీట్టి లో నిర్వచించబడిన మూత్రములన్నియు ఎప్పుడునైన అవకాశముకలరావలెను. 1921లోనే అట్టిది సాధ్యమైతేదు. రిజిల్లాలలో అట్టిప్రయత్నము చేయబాలను. ఏదీయోకొద్ది ప్రశ్నమున సాగించయత్నించవలెను అచ్చోట మనశ్రద్ధలన్నియు కేంద్రీకరించబడవలయును.

బిక్కిని వెంకటరత్నంగారు:— రహితులలో చలనమేలే నప్పుడు బాబ్ లోనీ మనదృష్టియందుండుకొనటం సరికాదు. ప్రస్తుతము మనమాందోళన ప్రాగంభించిమాతాము. వైమాట రియవాలమాతము.

బుజుగు సాంబమూర్తిగారు:— అప్పుడే కొందరు యీ హెచ్చుపన్ను విధించుట న్యాయమేంటున్నారు. కనుక తొందరగ మనము ఆందోళన ప్రారంభించవలెను. ప్రజలలో స్థిరమైన బుద్ధియేర్పడవలెను. మనమందులకై యిప్పుడే కార్యరంగమున దిగవలయును.

ఆధ్యక్షులు:— మనకు బాబ్ లోనీ పనిలేదు. రహితులై అదనపుపన్ను పడకుండజూచుటయే మనఆలోచన. అందులకై అన్ని మార్గముల ననుసరించవలెను. మనము ప్రబోధముచేసినచో ప్రజలేమి చెప్పుదురో చూతము. మనము విధాయకకృత్యమును నెరవేర్చుదము.

తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ సంగీకరించబడెను.

దేశీయ వైద్యము

తీర్మానము:— ప్రస్తుతము దేశాధి కాశాగ్యానికి వరిస్థితులు కడుహీనదశయందుండుటవలన దేశీయ వైద్యములను పోషించుటయు, భిక్షగర్హులను ప్రోత్సహించుటయు దేశీయముఖ్యకర్తవ్యమని యీసభవారు రిభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఈతీర్మానము ననుసరించి దేశీయ వైద్యమును ఖద్దరకవల చెల్లెలగ భావించి వివిధగ వెంటనే ప్రచారము చేయవలసినదిగ దేశీయుల సీసభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ సంగీకృతమయ్యెను. రాత్రి ఏడుగంటలకు సభ ముగించబడెను.

కావలెను

మాకు సెకండ్ హ్యాండ్ పార్సర్ స్టీము యంజనులు. 12 లగాయతు 16 N. H. P స్పీ, ఆయిల్ యంజనులు, 8 లగాయతు 40 B. H. P. స్పీ కావలెను. సదగు యంజనులు విక్రయించవలసినవారు, యీ క్రిందివారికి, వివరములు వచ్చెలు తెలిపినచో, అనుకూలముగా యున్నచో, కొనగలము. మద్ది సుదర్శనం అందు కో, గుంటూరు

ఏకాభిప్రాయము

శ్రీశ్రీశ్రీ

బ్రాహ్మణీ సమస్య విషయమున దేశమున ఏకాభిప్రాయము ప్రబలియున్నదని, నేటివార్తలు చెలుపుచున్నవి. వివిధపక్షనాయకులును, సమగ్రమగు విచారణ జరుగవలయునని కోరుచున్నారు. కేవల అధికారవిచారణవలన న్యాయము తేలదని వీరభిప్రాయపడుచున్నారు. సర్ సత్యనాథ, సర్ ఆలీ ఇమాం, చింతామణిగార్లుగాని, వర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియాసంఘమువారుగాని, అతివాదులు గారు. వీరు శాసనోల్లంఘనము నామోదించువారుగాను. అయినను, వీరు బ్రాహ్మణీ రయితుల మొరలు న్యాయమయినవని గ్రహించిరి. రాజకీయాందోళనపరులు పన్నినకుట్రల కిది ఫలమని వీరెంచుటలేదు. అట్టి తేరి, బాంబాయి ప్రభుత్వమువారికిను తమ పట్టుదలను విడువకుండుచో, ప్రజాభిప్రాయమును పూర్తిగా నిరాకరించినవారగుదురు. టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక ప్రచురించిన కల్లీబాల్లివాతలు అనత్యములని తేలినది. ఈ పత్రికకు సమాచారము దెలిపినటుల సూచించబడిన శివదాసినిగారు, తామటుల చెలువలేదని ప్రకటించుచున్నారు. సర్ సత్యనాథగారు అనందిగ్రామమున నలహా నిచ్చుచున్నారు పరిస్థితుల నింకను విషయము గావించక, రి సెటిల్ మెంటును గూర్చి వెంటనే స్వతంత్ర విచారణ జరుపవలెననియగాక, అధికారులవలంబించుచున్న నిర్బంధపద్ధతులను గూర్చి గూడ విచారింపవలయునని, వీరు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారు.

సులభముగ నివారింపదగిన యిబ్బందులను పెరుగనిచ్చుటవలన, లాయెక్క గౌరవమును, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠయు తొలగిపోవునని సత్యనాథగారి తలంపు. సర్ ఆలీ ఇమాంగారును, వెంటనే స్వతంత్రవిచారణ జరుపవలయుననియు, బ్రాహ్మణీరయితులయెడ సానుభూతితో ప్రవర్తించవలయుననియు, గోరిరి. ఆడలేక మద్దెలయోడనునటుల, ఈవినింగున్యాయ పత్రిక బాంబాయి వర్తకులను నిందించుచు, పతేలు గారిచేతులలో వీరుకీలుబామ్మలయిరని, చాటినది. ఇందుకు జవాబుచెప్పచు, పతేలుగారి ప్రోద్బలము లేకుండ, వర్తకసంఘమువారు తమకు దోచినటుల మొలగిరని, సర్ పురుషోత్తమ తాకూరుదాసుగారు జలికిరి. సంధిపై ప్రయత్నించుటలో, వీరిని పతేలు గారు పురికొల్పియుండలేదు. ప్రభుత్వమువారి టై సమాధానమునకు రాకుండుటచే, వాణిజ్యసంఘ ప్రతినిధి రాజీయవలసివచ్చెను. ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు ప్రజాప్రముఖులపై ఎట్టి అనత్యారోపణల చేసినను, అధికారప్రతిష్ఠ యినుమడింపనేరదు. వరకు గ్రామోద్యోగులును, శాసనసభ్యులును రిజిస్ట్రేషన్ చేయించిరి. రాజీనామా నిచ్చిన శాసన

సభ్యులందరును ఎట్టిపోటీ లేకనే, తిరిగి ఎన్నికొనబడుదు రనుటకు సందియములేదు. ప్రజాభిప్రాయ మెటులున్నదనియు, దీనినిబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు స్వతంత్రవిచారణ కంగీకరింపనియెడల, నేషనలిస్టుపక్షమునకు జేరిన మంత్రులును, సభ్యులును తమతమ హోదాలకు రాజీనామా నీయవలయునని, తత్పక్షమువారు తీర్మానించిరి. బ్రాహ్మణీ రయితులపట్ల వీరు సంపూర్ణసానుభూతి జూపి, వీరియద్యమము న్యాయమయినదని, వెలిబుచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనము జేసికొనిన భూములను తిరిగి రయితుల కీయవలయుననియు, నిర్బంధింపబడిన వారి శిక్షలను రద్దుజేయవలయుననియు, రయితులకు గలిగిన అన్యాయములకు నష్టపరిహార మొనగవలయుననియు, విచారణ ముగియువరకు పన్నులపన్నులు నాపివేయవలయుననియు మున్నగు తీర్మానములను జాతీయపక్షము వారు గావించిరి. ఈతీర్మానముల ననుసరించి, దేశాయి, ప్రధానుగార్లను మంత్రులు తమ పదవులకు త్వరలో రాజీనామా నీయవలసి యుండును. పరిస్థితులు రానురాను విషమమగు చున్నవని, విదితమగుట లేదా? పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సూచించినటుల, ప్రభుత్వ దృక్పథమునకు తగిన హేతువేదియు కనుపింపదు. ఉన్నదని వారు తలంచుచో, విచారణసంఘమువారియెదుట దానిని నిరూపించుట, ప్రభుత్వధర్మము. విచారణఫలితము తేలకముందే పన్నులపన్నుల రయితులు చెల్లింపవలయునని కోరుట, కడువిచిత్రము. నిర్బంధప్రయోగము వలన, బ్రాహ్మణీరయితుల దుర్భర మగుచున్నది. అందుచే విచారణసంఘము నెంతత్వరలో నియమించిన నంత మేలు. నెహ్రూగారు తెలిపినటుల, బ్రాహ్మణీరయితుల అఖిలభారతసమన్వయ యయినది. దీని కిట్టి రూపము చెచ్చుటకు బాంబాయి ప్రభుత్వమువారే కారకులు. ఈకారణముచేతనే వివిధపక్ష నాయకులును ఏకాభిప్రాయము జూపుట తటస్థించినది. ఇంగ్లండులోగూడ బ్రాహ్మణీసమన్వయ వెల్లడియగుచున్నది. భారతీయకార్మికులపట్ల సానుభూతిని వెల్లడిజేసెడి బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారి విషయమై మానము వహించియున్నారు. వీరివైఖరి నానాటికి మార్పుజెందుచున్నది. బ్రాహ్మణీరయితులు అపూర్వ త్యాగముల మూలమున జయముగాంచకమానరు. స్వరాజ్యసిద్ధికి వీరు రాచబాట నేర్చుచుచున్నారనుటకు సందియము లేదు.

నాగరిక మన నేమి?

న్యూస్ పేపర్ మెనుపత్రికలో "నాగరిక మన నేమి" యని, ఆర్. బి. అనువారు వ్రాయుచు, ఈ విషయమై అంగీకారము గుదురుట దుర్లభమని సూచించిరి. అంతర్జాతీయపు పోటీలను మానివైచుట యవసర మని, వెల్లుగారు చెప్పెదరు. ప్రకృతిపరిస్థితులను జయించుటయే నాగరికమని, ప్రాథమిక జీవులు మనుగారు నుడువుచున్నారు. విమానములు, దూరప్రణాళి ఏర్పాటులు, ఆకసపు పెత్తుమేడలు, ఎలక్ట్రిక్కు యంత్ర సౌకర్యములు, ఉన్నతవిద్య, మున్నగునవి నాగరికలక్షణములని, అమెరికాలో సామాన్యభిప్రాయము వ్యాపించియున్నది. ఇది ఇంగ్లండులోగూడ వ్యాపించు

చున్నదట. ప్రాస్తు మున్నగు దేశములనుగూడ నిది ముంచివైచు చున్నది. సామ్యభివృద్ధియును కొంచెము భూతదయయు గలసిన నాగరిక మగునని, వీరి తలంపు. ఇది కేవలభౌతికదృష్టి యని చెప్పవచ్చును. నేటిది ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నది. ప్రపంచమునందేతరున నయినను విజయము బడయుటయే, ఇట్టివారి ప్రధానలక్ష్యము. మునులోసీ అగ్రగణ్యుడు. భోర్డుగారు, పరమశ్రేష్ఠుడు. అట్లాంటిక్కు సముద్రమును వాయువిమానములపై దాటగలిగినవారు, ధీరులు. ఇంగ్లీషుభాషలు నీడగలుగువారు నాగరికులు. నాగరికమున కిది ప్రధానములు గావని తలచువారు స్వల్పసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. కాని వీరి యభిప్రాయములు కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట, బైకివచ్చునని, న్యూస్ పేపర్ మెను పత్రికా వ్యాపకరకు విశ్వాసము గలదు. ఈ మధ్య కైపు బెల్లు అనువా రొకగ్రంథమును ప్రచురించి, నాగరిక మననేమియో నిర్వచింప నమకట్టిరి. వీరు గావించిన నిర్వచనము, ఆర్. బి. గారికి నచ్చినది. న్యాయనిర్వహణమును వీరు నాగరికలక్షణములలో జేర్చలేదు. అనాగరికులలోగూడ ఏదియో యొక విధమగు న్యాయనిర్వహణము గలదట. ప్రతిసంఘమునందును, ఏదియో యొకవిధమగు నీతియు కట్టుబడియు యున్నవనియే, వీరితలంపు. అందుచే దీని నయినను వీరు లెక్కించుట లేదు. యంత్రపు ఏర్పాటులను నాగరిక లక్షణమని వీరెంచుటలేదు. మానవ జీవితముపై గల గౌరవమును గూడ వీరు ముఖ్యమని ఎంచుటలేదు. ప్రతివారికిని, తమకుటుంబముపైన ప్రేమ యుండుట సహజము. ఇక నాగరికమననేమి? కుండేలును బట్టుకొని, వెంటనే తినివేయక, ఇంటికిబోయి వండించుకొని తినువరకు ఓవిక బట్టుట, నాగరికమునందు ప్రారంభదశయని, బెల్లుగారితలంపు. తాత్కాలిక భోగాపేక్షను, ఇంతకన్నను ఎక్కువ శాశ్వతమగు భోగాపేక్షకు లోబడజేయుటయే, నాగరికమట. మానవుని లక్ష్యము సుఖమేననియు, నాగరికవంతులు స్వల్పసౌఖ్యమును గొప్పసౌఖ్యముకొరకు విడనాడగలరనియు, బెల్లుగారు తెలుపుచున్నారు. సుఖదుఃఖాతీతమగు ఆనందమొకటి గలదని వీరంగీకరింపరు. భోగానుభవమే, మానవపరమావధి యని వీరితలంపు. బెల్లుగారు సౌఖ్యవాదులు. ఏదెప్పు నగరము శత్రువుల చే ముట్టడింపబడినపుడు, అక్కడి ప్రజలు నాటకమాడి నంతసించిరట. ఇట్టి మనోనిగ్రహము నాగరికలక్షణమట. బెల్లుగారు బుద్ధివైభవము, భౌతిక భోగముకన్నను ఎక్కువ యని యంగీకరించెదరు. వీరు భక్తినిగాని, భగవచ్చింతనుగాని, నాగరికలక్షణములలో జేర్చలేదు. ఇది యొకలోపమని, ఆర్. బి. గారు గూడ అంగీకరింపవలసివచ్చుచున్నది. ప్రాచీన నాగరికమున కంతకును, ఆధ్యాత్మిక సంపదయే మూలాధార మయ్యెను. భారతీయ, గ్రీకు నాగరికములలో గూడ నియ్యది గనుపించును. ఇది నిలుచునంత శాశ్వతముగ, భౌతిక నాగరికము నిలుచుటలేదు. బెల్లుగారిదృష్టి కిది అనలే గోచరింపలేదు. నాగరికము, నాగరిక మని తరుచుగ బలుకువారు, తల్లక్షణమెద్దియో జెప్పజాలకున్నారు. మిస్ మేయో గ్రంథము జూచిన, యీమెయభిప్రాయము లెంత స్థూలమయినవో గ్రహింపవచ్చును. అమెరికా ఇం

గ్లండులలో నిపుడు అతివ్యాప్తి గాంచిన, తాత్కాలిక భౌతికలాభదృష్టితోనే, యీమె హిందూదేశమును విడిచిపెట్టెను. దూరలాభము నయినను యీమె గ్రహింపలేదు. ఇట్టి విమర్శనము లనేకములు బయల్పడలుచున్నవి. గ్రంథకర్త లిట్టి విమర్శనము గావింపకముందు, నాగరిక మన నేమియో నిర్వచించి, ఆవిష్కృత విమర్శించిన బాగుండును. కేవలభాష్యా చిహ్నములలో నయినను, మోటువారని తలంపబడువారి నాట్యములను, వారి దుస్తులను, వారి సౌందర్యలక్షణములను పాశ్చాత్యులు అనుకరించుచున్నారు. పాశ్చాత్యస్త్రీలు వస్త్రాడంబరమును తగ్గించుకొని, అనాగరికుల వైఖరుల నవలంబించుచున్నారు. ఇప్పటి స్త్రీల వేషములను, మతగురువులను, ప్రాచీనాచారప్రియులను తీవ్రముగ నిరసించుచున్న సంగతి తెలిసినవిషయమే. “ఆధునికస్త్రీ”లు బ్రిటిషుప్రతికలలో తరుచుగ పరిహాసపాత్ర లగుచున్నారు. పాశ్చాత్యగ్రంథకర్తల యుద్దేశ్యములబట్టి జూచిన, పూర్వపు అనాగరికము నేటినాగరిక మగుచున్నది. నేటి నాగరికము, పూర్వమున అనాగరిక మని ఎంచుబడుచుండెడిది. అందుచే నాగరికమునకు శాశ్వత లక్షణము లేవ్వెయో గ్రహించిన గాని, యీ విషయమునుగూర్చి ముచ్చటించ వీలు గనుపించదు.

మరణానంతరము

మరణానంతరము జీవుడు నిలిచియుండు నని, హిందువులు చిరకాలమునుండియు నమ్ముచుండిరి. వారిచ్చు తర్పణములను, వారొనర్చు శ్రాద్ధదాలును, ఇతర కర్మలును, జీవుడు శాశ్వతముడను విశ్వాసము పైననే ఆధారపడి యున్నవి. ఈవిషయమై యనుమానమునకే తావులేదు. హిందువులొనర్చు ప్రతికర్మయు, దేహమునశించినపిమ్మట గలుగు ఫలము నుద్దేశించుచున్నది. జీర్ణవస్త్రములను విడిచి, నూతనవస్త్రములను ధరించునటలు, జీవుడు ప్రాతకరీరమును విడిచి, క్రొత్తకరీరమును ధరించుచున్నాడని గీత చెలుపుచున్నది. స్థూల, సూక్ష్మ, కారణశరీరములను జీవుడు ధరించుచుండును. అందుచే ఈ జీవితముతో, జీవుని చరిత్ర ముగియుట లేదు. మృత జీవులును కామక్రోధ లోభమదమాత్సర్యాదులచే ప్రేరేపింపబడుచుండు రనియు, విశ్వసింపబడుచున్నది. ఇంతియ గాక, పుణ్యశేఖలు తిరిగి భూలోకమున జనించెద రని గ్రంథములు చాటుచున్నవి. క్రైస్తవ మతమువారు, జీవుడు తీర్చిచెప్పదినమున బైకిలేచునని నమ్ముచున్నను, ఈలోపుగ నెట్టిస్థితిలో నుండునో స్పష్టముగ తెలుపరు. అందుచే పాశ్చాత్యదేశములందు, ప్రబలమగుచున్న ఆత్మవాదులకును, మతగురువులకును పోత్తుగుడుట లేదు. సర్ ఆలివరు లాడ్జి, కానండాంబులు, మున్నగు బ్రిటిషు ప్రముఖులు, జీవులు మరణానంతరముగూడ నిలిచియుండురని, ప్రత్యక్షప్రమాణములద్వారా చాటుచున్నారు. ఇట్టి నమ్మకము, ఇంగ్లండు, అమెరికా మున్నగు పాశ్చాత్యదేశములలో విరివిగ వ్యాపించుచున్నది. కాని నుప్రసిద్ధ ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులగు సర్ ఆర్థర్ కీతుగారు, మరణానంతరమున దేహముతో బాటు జీవుడుగూడ నశించునని, యిటీవల ప్రకటించిరి. సర్ ఆలివరు లాడ్జి బోలు ప్రసిద్ధ శాస్త్రజ్ఞులు, జీవుని నిత్యత్రయమునంగీకరించుచుండ, కీతుగారు శుద్ధనాస్తిక్యమును

బోధించుట, ఆశ్చర్యముగ నున్నది. పెక్కుమంది, కీతుగారి ప్రకటనమును ఖండించిరి. లిషిన్స్ నాక్సు, కానండాంబులు, ఛెప్టరుటను, బెల్లక్ మున్నగువారు కీతుగారిపై దాడివెడలిరి. కీతుగారికి తగిన సమాధాన మిచ్చుట వివేకముగాని, ఊరక నిందించుట పాడిగాదు. క్రైస్తవ గురువుల సమాధానము మాత్రము కీతుగారిని తృప్తిపరుచునని తోచదు. ప్రత్యక్ష అనుమానప్రమాణములు గూడ జీవనిత్యత్రయమును స్థాపించుటచే, ఈ విషయమున కీతుగారి సందేహములను పోగొట్టుట, కష్టముగాదు.

సింధు మహమ్మదీయ సమావేశము

సింధు మహమ్మదీయ సమావేశాధ్యక్షులును, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులును కూడ, జాతీయభావములను వ్యక్తపరచి, ఇతరులకు మార్గదర్శకు లయిరి. వీరువురును బాబ్జోలీ సమన్వయస్థుల సానుభూతి జూపిరి. భారతీయులు దీనిపరిష్కారమునకు తోడ్పడవలె నని ఎచ్చరించిరి. సైమను కమిషను బహిష్కారమును బలపరుపవలె ననియు, సింధును ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నిర్ణయపరచు ననియు, వీరు కోరి యుండిరి. అన్ని సంఘములవారును బహిష్కారమును నడలించకుండుట వివేకము. స్వరాజ్యము లభింపనిది, సాంఘికకలహములు పరిష్కారము గాంచవని, అధ్యక్షులకు నమ్మకముగలదు. మూడవ పక్షమువారుండి, విభేదములను పెంచుచుండునంత వరకు, ఇవి పూర్తిగ నమసిపోజాలవు. అధ్యక్షులు నుడివినటలు, వివిధసంఘములవారును ముందుగ స్వరాజ్యసిద్ధికై పాటుపడునెడల, సాంఘికసమన్వయంతట యదియే పరిష్కారమగును. అందుకు మారుగ, ఇప్పుడే ఎవరి కెన్నిపాళ్లు రావలయునని వితర్కించుటవలన, అంగీకారము గుదురదయ్యెను. స్వాతంత్ర్యము లభించినపిమ్మట ఈ స్వల్పవిషయములను పరిష్కరించుకొనగూడదా? హిందువులేమి, మహమ్మదీయులేమి తదితరసంఘములవారేమి, దేశస్వాతంత్ర్య సిద్ధికై అసన్య చింతతో కృషిచేయుట యత్యవసర మని, ప్రస్తుతస్థితిలు స్పష్టపరచుచున్నవి.

స్థానిక స్వపరిపాలనము

స్థానిక స్వపరిపాలనమును ప్రజలు తిన్నగ నిర్వహింపగలిగినగాని, స్వపరిపాలనమును నిర్వహింపజాల రని, బర్మాగవర్నరుగారు మున్యసిపలు సంఘమువారికిని, డిస్ట్రిక్టు కౌన్సిలువారికిని బోధించిరి. గవర్నరుగారు చెలివిన సంగతి చూచుటకు బాగున్నను, ఆచారణలోనిది కొనసాగదు. కారణమేమన, స్థానికస్వపరిపాలనము పరాధీనదేశములలో అభివృద్ధి గాంచజాలదని, యనుభవము తేటపరచుచున్నది. స్థానికసంఘములకు తగిన న్యేచ్ఛగాని, రాబడిమార్గములు గాని, చేకూరని హేతువుచే, అవి ఎట్టి ఎదుగులేక పడియున్నవి. అధికారుల ముకుద్రాళ్లచే నడిపించ బడు ఈ సంఘములు ప్రజలకు తగిన మేలు సలుపజాలకున్నవి. స్వపరిపాలనము లేనంతవరకు, స్థానిక స్వపరిపాలనము అభివృద్ధి గాంచదని, లయెనలో కర్లిమిగారే తెలిపియుండిరి. స్వతంత్రదేశములలో స్థానికస్వపరిపాలనసంఘములు ప్రజలకు మేలొనర్పగల స్థితి యుండును. హిందూదేశమునం దట్టియవ కాళముండదని, స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములలో ఏమాత్రము అనుభవము గలవారయినను జెప్పగలరు.

పట్టుకాల్ సత్యాగ్రహ విజయము

పట్టుకాల్ సత్యాగ్రహము చాలకాలమునుండియు కొనసాగుచున్నది. హిందువులు తమ ఊరేగింపులను యథేచ్ఛగ తీసికొని పోగూడదని ఉత్తరవీయబడుటచే, సత్యాగ్రహ మారంభమయ్యెను. ఇయ్యది పట్టుదలతో సాగింపబడెను. తుదకు హిందువులును, మహమ్మదీయులును, క్రైస్తవులును, అధికారులును గూడిన సభలో, ఊరేగింపులను వీధులలో ఎప్పుడు పట్టిన నప్పుడు గొనిపోవుటకు ప్రజలెల్ల రకును హక్కు కలదని నిర్ణయించబడెను. సత్యాగ్రహము నవలంబించినవారిపై మోపబడిన కేసులు జీవనంపారించుకొనబడు ననియు, సత్యాగ్రహ నిర్బంధితులు విడుదల చేయబడెద రనియు, తెలియుచున్నది. వివిధమతసంఘములవారును, పరస్పర నహనమువలన, ఇట్టిసమన్వయము ఏల పరిష్కారము జేసికొనరాదో తెలియదు. ప్రజల పరాధీనతయే, యిట్టి సంకుచితదృష్టికి కారణ మగుచున్నది.

గోపాలకృష్ణుని కుటుంబపోషణనిధి

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణుని స్మారకచిహ్నము విషయమై గుంటూరు మహాసభలో శాశ్వతము వెలువడి యుపసంఘ మేర్పడియుండెను. మొన్నటి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘవర్గము యొరవయము చర్చకువచ్చి ఆంధ్రరత్నకు స్మారకసిక్కిరి సాయకడపలసినవిగా నుద్ఘోషించుచు తీర్మానించుచున్నాడు. ఈ స్మారకసిక్కిరి ఏవరవ రెంకచందాసోసంగ మొత్త మెంతయినదియు తెలియుటలేదు. చూచుట కవిటీలకు దాపరించుస్థితిబట్టి జీవించక ఈ ఆంధ్రరత్నయొక్క స్మారక మచిరకాలములో రూపము దాల్చువట్లు ప్రయత్నించి ఆంధ్రు లాత్మగౌరవమును తక్కించుకొందునని నమ్ముచున్నాను. రాజకీయ సంబంధమైన ఈ స్మారకసిక్కిరి ఎట్లు పరిణమించినను కేవలము గోపాలకృష్ణుని కుటుంబ పోషణమునకుగా మేజరు కేదేవల్లి కేంకరాస్త్రి ఐ.ఎం.ఎస్. గారు వెలకొల్పిన నిధి కిందేవాటికృద్ది గాంచుచున్నందులకెంతయు సంతోషించుచున్నాను. గోపాలకృష్ణుని మిత్రులు, వలపు యుక్తిగమున గలరు. గోపాలకృష్ణయ్యగారు కేవలము రాజకీయముగానే గాక సామాజికముల తన ఆద్యుత్కృత లనుజూపి ఎందరినో ఆకర్షించియున్నాడు. అట్టివారు వీరి కుటుంబముమీద పాడుభూతితో కన వాడుచుచేసి తమ కృతజ్ఞతన, ధర్మమును పెరవేర్చుటవలెను. ఈ వర్గమునకు జేరిన మేజరుకాస్త్రిగారు తొలుదొల్ల కుటుంబ సాహాయ్యమొనర్చువానిరి. నెల్లూరు మండలమున ఎక్కువగా ఈ కుటుంబ నిధికి సాయము లభించినది. గోపాలకృష్ణుని ప్రాణమిత్రులు ప్రాఫెసర్, ఎస్. రాధాకృష్ణయ్యగారు, శ్రీయుత శంకరరావు మూర్తిపంతులు మున్నగు ప్రముఖులు చందాలను బంపినట్లును, ఇప్పటికి నుమారు 1400 వరుసలగు వందలైనట్లును తెలియుచున్నది. ఈ మొత్త మంతయు, గుంటూరు ఆర్థికసామెటిలో కుటుంబ పోషణార్థము నిలువ చేసియున్నాడు. నెల్లూరుమండలములోని అల్లూరు కృష్ణవిలాస సభవారు గోపాలకృష్ణుని కుటుంబపోషణార్థము, రామబాను నాటకమునాడి నేయిరూపాయల మొత్తము మేజరుకాస్త్రిగారి నిధికి వదుర్చించి నిర్మించినట్లు వినుచున్నాను. మేజరు కాస్త్రిగారు మాడువేల్పూరాయల ప్రాసచేసి కుటుంబసాయపడ ప్రయత్నించుచున్నాడు. వీరి సంకల్పము నెఱవ కేపండియములేదు. మేజరుకాస్త్రిగారివల్ల వలపునకు కుటుంబపోషణార్థము పెక్కు ప్రదేశములకును ప్రయోచుచున్నట్లు తెలియవచ్చినది. కాని ఏయే ప్రదేశములయందెంత వసూలైనది వివరములు తెలియుటలేదు. భీమవర్మ రాజమండ్రిలో కొంతధనము సమకూడినదట. ఈనిధి కేవల కుటుంబ పోషణార్థము. ఇంచు భేదములకు ఈ ఆపకాళి లేదు. కుటుంబ పోషణార్థమే రందలటత్వము. అట్టి సిక్కిలో, అట నట నిధులుగా చిత్తముల నుంచుటకంటె సొక్కువోటికే కేంద్రీకరించుట శ్రియము. ఇప్పటికి మేజరు కాస్త్రిగారినిధియై ప్రామాఖ్యుడ దాల్చియున్నది. కాని ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణుని కుటుంబ పోషణమునకు చందాల ప్రాసచేసిగారు. చేయవారు ఆంధ్ర మేజరుకాస్త్రిగారి నిధికి పంపి కేంద్రీకరించి నిధి పొందించెదరని నమ్ముచున్నాను.

విదేశవార్తలు

భారత దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము గావలెను

డాక్టరు బి.సెంటుగారు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 8:—క్విట్ ఇండియా సందేశమును ఇండియాకు స్వాతంత్ర్యమును, స్వపరిపాలనము గావలెనని బెసెంటుగారు చెప్పిరి. క్వెట్ ఇండియాను, ఉష్ట దేశములకును స్వయంస్థియమునను వర్తింపజేసెదమని లాయిడ్ బార్ని గారు యుద్ధపయమను ఆభయమిడిరి. ఆయభయమును నెరవేర్చెదమని ఇంకను భారతీయులు జేయవలసింది.

చీనా జాతీయ ప్రభుత్వము

అసమానపు టాడంబడికలను అంతరింపజేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 9:—స్వాంత్యం గురించి తిరిగి లెట్టు చెబుచున్నది. ఇంకను నియంతృకాలము ముగియకున్న అసమానపు టాడంబడికల తక్షణమును క్రమక్రమము రద్దు జేయుటకు క్రమచర్యను దీనికొనెదమని చీనా జాతీయ ప్రభుత్వ మువారు ప్రకటించిరి. వాటినినే క్రొత్త ఒడంబడికలను జేసికొనెదమని.

యుద్ధ బహిష్కరణము

కెల్లాగుగారి సూచనలను బలపరుచుట

కల్కత్తా, జూలై 6:—బ్రిటిషువారు కెల్లాగుగారి యుద్ధ బహిష్కరణ సూచనలను ఆమోదించుచు ఆవిషయమై చర్చించుచున్నారు. జాతిసమితి ఒడంబడిక లోకల్స్ ఒడంబడిక మరతులకు ప్రతిబంధకములేకండ అలోచించుచున్నారు. కెల్లాగుగారి సూచనల సంగీకరించుచు ఒడంబడికను సంతకముజేయుటకు ముందు వీటిని ఆలోచించవలెనని, లేనిపోని భిన్నాభిప్రాయములను, అభిప్రాయాలను తొలగించవలెనని. ఈ లోపుగ ఇందుకు ఆలస్యములేకండ జేయుటవసరమనుచున్నారు. కొద్ది వారములలోనే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కెల్లాగుగారి సంది ఒడంబడికను సంతకముజేసెదరుగాక యని సినిమ ప్రభువుగారు చెబుచున్నారు. ఎట్టివరతులలేకండ ఆమోదించెదరు గాక యని.

లండను - భారతదేశీయ మహాజన సభ శాఖ

లండన్, జూలై 8:—లండనులో భారతదేశీయ మహాజనసభా శాఖను నెలకొల్పిరి. 50 మంది సభ్యులయొక్క వారు సంతకముజేసిరి. ఇంత తొందరగా భారతదేశీయ మహాజన సభాశాఖను నెలకొల్పుచున్నట్లు ప్రకటించుట వాస్తవమని శ్రీనివాసయ్యగారు చెప్పిరి. కమ్యూనిస్టు సభ్యులు సకలత్వాని. పి. జట్టుగారు గూడ కార్యనిర్వాహక సభ్యులొక్కరు.

భారత ప్రతినిధులు కార్మిక సభనుండి కలిపి టి.పి.మంజుగారి నేతృత్వమున క్వెట్ ఇండియా సందేశమును ఆమోదించిరి. అసమానపు టాడంబడికలను మరొక బాగుండెదమని. భారతీయులు కార్మికపక్షమువారి నేతృత్వమున నిరాకరింపలేదని. వారి నిర్లక్ష్యము, ఉపేక్షాభావము భారతీయులకు లోపగల్గించుచున్నవని.

ఆరగో జలసంధిలో మునిగిపోయిన నౌకాగ్రహదము 12 మంది చనిపోయిరి. మిగిలినవారిని వెదకటకు పిలుచుట.

స్వీడన్ లోని యొ విప్లవసంఘాధ్యక్షుని ఆతనినేహితుని ఘోరిని ఎవరో యుద్ధను విజ్ఞులు, అపరిచితులు పిలుచు తప్పించుకొని పారిపోయిరి.

బార్మోలీనిధి

లండను వసూళ్లు

లండన్, జూలై 6:—బార్మోలీ సహాయనిధికి మరల చందాలను వసూలుజేయుచున్నది. బార్మోలీలో నేర్పుకొన్న విషయములను ఇండియాలో ఇతరచోట్లగూడ స్వాతంత్ర్యము నిశ్చయముగ ఏర్పడువరకు వర్తింపజేసెదమని మహమ్మదాలీగారిని. మిగిలినవక్తలుగూడ కార్మికసభనుండి భారతప్రతినిధులు లేచివచ్చుటయే వాస్తవమని. మహమ్మదాలీగారు తనదగ్గర నున్న యావత్తుసొమ్మును 190 పిల్లింగులను బార్మోలీనిధికి ఇచ్చెనట.

ఇండియాలో కార్మికుల ఆందోళనము

“మాస్కో ప్రోద్బలముగాదు”

న్యూఢేల్లీముఖ ప్రతిక

లండన్, జూలై 20:—(మొయిల) ఇండియాలో కార్మిక ఆందోళనను విస్తారముగాజున్నది. ఎక్కడజూచినను సమైక్య. దీనికంతకును మాస్కోవారే కారకులనట మాస్కోవద మని న్యూఢేల్లీముఖ ప్రతిక చెబుచున్నది. భారతదేశ పారిశ్రామికపరిస్థితులే దీనికంతకునకారణములు గావచ్చుననుచున్నది. భారత కార్మికుల దుస్థితికి బ్రిటన్ బాధ్యురాలని డెయిలీ హెరాల్డు ప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

75 సంవత్సరములక్రిందటనే పాశ్చాత్యపెట్టుబడి పద్ధతి ఇండియాకు వర్తింపజేయుటచే అనర్థ వాయకముగనుండునని మాస్కోవారు వ్రాసిరి. ఆతడుజెప్పినవి శిలాక్షరములుగ జరిగినవి. భారత కార్మికులు పడరానిపాట్లుబడిరి. 150 సంవత్సరములు బ్రిటిషువారు ఇండియాను పాలించుచున్నారు. అయినను భారతదేశము ఘోరమగునీతియందున్నది. ఇదినిశ్చయము. టైముప్రతికగూడ ఒప్పుకొనక తప్పినదిగాదు. భారతకార్మికుల దుస్థితికి కారణము భారతకార్మికుల తప్పేయని టైముప్రతిక నడుపుచున్నది. మనతప్పు లేదు. ఒకవేళ ఉన్నను ఏదో స్వల్పముగ లోపముండవచ్చు ననుచున్నది.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో 800,000,000 మంది కుడువ నోటినిండకూడు కట్టుకుడ్డ వనించుటకువలసేకుండ ఇంకను సాగవచ్చును. ఇండియాలో యజమానులు అనర్థముగ కాళ్ళతముగ దారిద్ర్యమును నెలకొల్పవచ్చును.

రెండుమాసములనుండి ఇండియాలో కార్మికపరిస్థితులు గోలగనున్నవి. పారిశ్రామిక ఆందోళనములో ఏదో ప్రమాదముండక మానదనిపించుచున్నది. బొంబాయి ప్రత్యయంత్రాలయములో తగవులు పరిష్కారము గునటుల కన్పించును. బెంగాలులో ఈజిప్షియానైస్ ప్రవనవాండ్లు లాకవుటులో యున్నారు. తాతా ఉత్పాదములు జంతువులలో పనిలేకున్నవి. సభ్యులు తక్కువగాయున్నను కార్మికసంఘములు బాగానే ఏర్పడినవి. ప్రత్యేకనిధి లేకుండగను, కార్మికసంఘములు ప్రాపులేకుండగను, కార్మికులు ఇండియాలో చాలకాలము సమైక్య సాగించు కత్తిని గల్గియున్నారు. బొంబాయి బెంగాలుపరివాండ్లకు మాస్కోవారు సొమ్మును సహాయదార్తము బంపుటచే ఇండియాలో బోల్షివికుడ్యము మున్నదనుచున్నారు. దానిని కొండంతగా జెప్పుచున్నారు. ఇది బోల్షివికు సమైక్యంగావు. అది స్పష్టము. మాస్కో పలుకుబడి లేఖలో నిడిగాదు. లేదనే జెప్పనను. అసలుకారణము భారతపారిశ్రామిక పరిస్థితులందే గలవని న్యూఢేల్లీముఖప్రతిక చెబుచున్నది. గాంధీగారి యుద్ధమును ఫ్యాక్టరీపరివాండ్ల నేమియు నుద్ధరించలేదు. కాని వారికి ఆత్మప్రబోధమును మాత్రము కల్పించినది. పూర్వముకంటె ఎక్కువ తిరుగుబాటానయ్యనటుల జేసెను. 20 సంవత్సరములక్రిందట ఫ్యాక్టరీకేమిటీవారు చెప్పిన పరిస్థితులవలెగాక నేడు భారతకార్మికపరిస్థితులు వేరుగనున్నవని యూరపియును భారతకంపెనీవారు గుర్తించవలసియున్నది.

గ్రీసులో పాగాకువారిసమైక్య మరితర సమైక్య అంతరింప జేయుచున్నారు.

డాక్టరు వోయిల్కింగుగారికి ఆర్థరు ఆఫ్ డి ఇండియాన్ ఎంపైరు తిరుగుదమును లిజ్-లిట్లోకవిమనువారు సిఫార్సుజేయుటచే ఇచ్చిరి.

బ్రిమెన్ వైమానికులు కెయజరుగారి యాతిధ్యమును బడసిరి.

వాతావరణస్థితి

1928 నవంబరు 9-వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై నెల 1-వ తేదీ నుండి వర్షము	జూలై నెల 9-వ తేదీ నుండి వర్షము
గోపాల్ పూర్	86	79	...	8.1	+ 0.1
విశాఖపట్టణం	87	80	...	5.5	— 0.5
కాకినాడ	91	78	...	2.7	— 4.0
మచిలీపట్టణము	91	79	0.8	1.9	— 4.8
కర్నూలు	94	74	0.2	6.1	+ 1.9
బళ్లారి	98	72	2.8	4.5	+ 2.1
అనంతపురం	...	...	2.2	5.8	+ 2.8
కడప	95	76	...	2.6	— 1.5
నెల్లూరు	99	79	0.2	1.4	— 0.9
మద్రాసు	95	79	...	0.8	— 2.7
కడపూరు	91	77	...	2.4	+ 0.1
నేలమ	88	78	0.2	4.8	+ 0.8
కోయంబుత్తూరు	87	78	...	0.9	— 1.1
తిరుచునాపల్లి	91	75	0.8	8.1	+ 1.2
నాగపట్టణము	98	78	0.1	8.1	+ 1.2
మధుర	86	76	...	2.1	— 0
పాంబన్	94	76	0.4	1.6	+ 0.8
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	— 0.6
తిరువేండ్రము	78	74	0.5	15.1	— 0.8
కొచ్చిన్	80	74	0.9	26.8	— 9.9
కాలికట్టు	87	74	1.9	82.8	— 11.0
మంగళూరు	86	75	2.2	84.4	— 15.2
బెంగళూరు	81	68	0.8	8.0	+ 8.9
మెర్కార	77	64	0.1	28.7	— 14.8
కొడైకనాల్	84	55	0.1	4.8	— 1.2
మామూర్	77	56	2.0	2.8	—

వర్షావరణము:—మచిలీపట్టుములో 0.8" వర్షించెను. ముట్టు విస్తారముగ నున్నది. పగటివేడివి 2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—బళ్లారిలో 2 3/4" అనంతపురంలో 2" కర్నూలులో 0 2/4" వర్షించెను. కడపలో చినుకులుపడెను. ముట్టు దట్టముగనున్నది.

కర్నాటకము:—కెల్లూరులో 0 2/4" వర్షించెను. ముట్టు విస్తారముగనున్నది. కడపలో పగటివేడివి 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

ఏ. ఏ. నారాయణ అయ్యరు, సహాయ వాతావరణకామ్రాజ్ఞుడు.

రాబోవు కామన్వెల్త్ కార్మిక మహాసభ 1930 లో లండను లోనే సమావేశమగును.

తుపాకి గాల్పుసాధనమును జేయుచుండగా తుపాకిగుండు తప్పి తలకుతగిలి మిసరుజాగెను అను నామె చనిపోయెను.

గజ్జపుపందెములలో వచ్చుమొత్తమును లెక్కించుటకు పిలుగునటుల ప్రజాబెట్టిక బిల్లును పదజుకొన్నటుల చెరియుచున్నది.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత గ్రంథములు! నగముధరలు

81-12-28 వరకే. న. స్వామినాథకామ్రాజ్ఞి కృతము లెలుగులిపోలే తెరుగు ఆర్థములతో వ్రాయబడినవి.

అసలుధరలు:—కేబుల్ పాపి 0-5-0; నీలికథా సప్తతి 0-12-0; బాలకాదంబరి (వద్యము) 0-6-0; లింగాను కావనము 0-4-0; ధాతురూపచంద్రిక 1-4-0; ఈ అయిదున్న ఒక్కసారిగా కొనువారికి ఇంట్లో 1-4-0 కే ఇవ్వబడును.

అడ్రెసు:—N. S. నీలకంఠం C/o N. S. నరసింహం M. A. బ్రయినింగుకాలేజీ, రాజమండ్రి. 4566

అన్నాళ్ళ రీతిని కార్యదర్శి.

కృష్ణా, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాల రిసెటిల్మెంటు

రెవిన్యూబోర్డువారి సూచనలు

పన్నుల హెచ్చించు శిఫార్సులు

కృష్ణా, తూర్పుపశ్చిమగోదావరిజిల్లాల రిసెటిల్మెంటును గురించి, స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుగారు గావించిన సూచనలపై రెవిన్యూబోర్డువారు ప్రభుత్వమువారి క్రింది సూచనల నొసర్చిరి. (గతసంచిక తరువాయి)

9. దివి తాలూకా:—కృష్ణానది ముఖద్వారమునందే 21 మైళ్లకు ఎగువన, రెండుకాలులుగా చీలును. ఈరెండు పాయల క్షను మధ్యనే, “దివి” అను ద్వీపముగలదు. ఈద్వీపము కృష్ణా జిల్లా డెల్టాలోనిదియైనను, ఇతరప్రాంతములతో సెటిలబంధమును లేక, జలమధ్యమున నుండుటచే, కృష్ణా ఆనకట్టసమీపమున దాని కెట్టిప్రయోజనమును గలుగజేరదు. మొదటి సెటిల్మెంటు సమయమున—ఈద్వీపమున ఇతరప్రాంతములతోపాటే మెరకక్రింద నమోదు చేయబడినది. గత రిసెటిల్మెంటు జరిగినపుడు, జిల్లాముం జీతర డెల్టాభూములను పునర్విభజన మొనర్చినటులనే, దివిభూములనుగూడ తరగతివారీగా పునర్విభజన మొనర్చవలసినదని సెటిల్మెంటు ఆఫీసుకు శిఫార్సు చేసెను. కాని అప్పటికి 30 వత్సరములలో, దివిభూములు కృష్ణా ఆనకట్టక్రింద సాగునకువచ్చు సూచనలు గన్పించలేదు కారణముచే, ఎగువ ప్రాంతములయందువలెనే ఈ ప్రాంతమున గూడ తరగతి వారీ విభజనము నివహింపవలెనని యుంచవచ్చునని ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిరి. ఎగువప్రాంతము లందువలెనే, దివి తాలూకాయందుగూడ, పన్నులు నూటికి 88 1/8 వంతుల నొసిన హెచ్చింపబడినది. ఈ దీనియందలి భూముల నెలలు నైనను పల్లపుసాగులోనికి తెచ్చుటకాను 1908 సం॥న దివి యందు తీరపువైపున నొక పంపింగు ప్రాజెక్టు నేర్పరచిరి. ఈ ప్రాజెక్టునందు కృష్ణానదిలోని నీరు, యంత్రములసహాయముతో పైకి తోడబడిన భూములకు పారుదలజేయబడును. ఈ ప్రాజెక్టుక్రింద కొలది సంవత్సరములలోనే 50000 ఎకరములు పల్లపు సాగులోనికి వచ్చునని యభిప్రాయపడిరి. డెల్టాభూములను రిసెటిల్మెంటు సమయమున నవలంబింపబడిన పద్ధతి ప్రకారము, దివిభూములనుగూడ తరగతివారీగా పునర్విభజన మొనర్చవలసినదని 1908 లో తిరిగి సూచింపబడినది. కాని పల్లపుసాగుక్రింద నీ భూముల ఫలసాయ మెటులుండునో పరీక్షింపకుండ, వానిని పునర్విభజన మొనర్చుటవలన చిక్కులంగలుగునను భావముతో, ప్రాజెక్టుక్రిందనున్న భూమియంతయు పల్లపు సాగులోనికి వచ్చు వరకు తరగతివారీ విభజనమును నిలిపివేయబడు ప్రభుత్వము వారపుడు నిశ్చయించిరి.

దివిపంపింగునిర్మాణము క్రింద నిపుడు 26000 ఎకరములు పల్లపు సాగునందున్నది. నీటిపారుదల సౌకర్యము లభింపని యగుటవలన, ఆయా భూముల నెలలు చాలవరకునుగ్రాహక. మెరకపైకల కనుకూల అనుకూలతలనుబట్టి మొదటి ఈ భూముల తరగతివారీ విభజనము నిర్ణయింపబడినది. ఈ భూములు పల్లపుసాగు క్రిందనుండుటచే వెనకటి విభజనమిప్పుడు సరిగలేదు. మునియేర క్రింది భూముల సంవత్సరమునవలెనే, ఈ భూముల సంవత్సరమునగూడ, మెరకరేటుతో పాటు, అన్ని భూములపైనను ఒకే పల్లపురేటు వసూలు చేయుటవలన, పేద భూములపై పన్నులభార మధికమగుచుండెను. ఇట్టి సంవత్సరమున పల్లపు పంటలనుబట్టి భూములనున్నట్టిని సామాన్యముగ తరగతివారీగా పునర్విభజనమొనర్చి, ఒకే పల్లపురేటును విధించవలసియుండెను. కాని దివిభూముల సీతీకీడరు. ఇచ్చట యంత్రసహాయముతో నీటిని పైకితోడి పారుదల చేయవలసియున్నది. ఈ యంత్రముల తరుచు మరమ్మత్తుచేసి, మార్చవలసి వచ్చుచుండును. ఇందుకు చాల ధనమును వెచ్చింపవలసియున్నది. ఈ భూములను తరగతివారీగా పునర్విభజన మొనర్చి డెల్టాలో వలెనే నీటితీరున రేటును విధించుటచేవచ్చు ఆదాయము ప్రాజెక్టు నిర్వహణమునకు పోవును. అందుచే భూముల పునర్విభజన మొనర్చినయెడల డెల్టాప్రాంతములలో కంటే నిజట సెక్కువతీరున రేటును విధింపవలసి వచ్చును.

ఈ చర్యను ప్రజలూజేసింపవచ్చును. ఆ యాజ్ఞాపకాల విషయము నటుంచినను 30 వత్సరములవరకు ఇవ్వడువిధించు రేటులనుమార్చుటకు వీలులేదు. ఈ యంత్రములనున్నట్టిని విచారించి ప్రస్తుత మా భూములను మెరకక్రిందనేయుంచి ఆయా సమయములలో ప్రాజెక్టు నిర్వహణమునకు గుర్తులనుబట్టి తదనుగుణముగ నీటితీర్పు రేటుమార్చి వసూలుచేయుమందులయే యుత్తమమని, బోర్డువారెంచుచున్నారు. అన్నిభూములపైనను ఒకేరేటు తీర్పునువిధించు పద్ధతిలోని లోపముల తొలగించుటకుగాను స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుగారు దివి పంపింగు

ను ప్రాజెక్టుక్రిందనున్న భూమిని నీటిపారుదలగల మెరకక్రింద నమోదుచేయవలసినదని సూచించెను. ఈ పద్ధతిక్రింద ఎక్కువ నీటిపారుదల సౌకర్యములగల భూములకు హెచ్చు నీరులను తక్కువ సౌకర్యములు గలుగువానికి తక్కువ రేటునరేటు విధింపవచ్చును! స్వేచ్ఛలు అసిన రీతరగతివారీ విభజనమును దెలుపుచు నొక పట్టికను తయారుచేసిరి. ఈ పట్టికలో వంతు భూములకంటే, ఇనుక రేగడభూములు పల్లపుసాగున కెక్కువ లాయకు అను కారణముచే పై తరగతిలో చేర్చబడినది. ఇకమీదగాడ నీ ప్రాంతపు భూములను రెండు తరగతులు క్రిందనే విభజింపవలసినదని స్వేచ్ఛలు ఆఫీసుకు దెలిపెను. బోర్డువారి సూచనల బలపరచుచున్నారు.

దివి పంపింగు ప్రాజెక్టునకు వెలుపలనున్న దివి తాలూకా భూములుగూడ తరగతివారీగా పునర్విభజన మొనర్చబడవలసినది స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుకు దెలిపెను. ఎగువప్రాంతమునందు వలెనే ఈ ప్రాంతమునగూడ మొదటి సెటిల్మెంటు సమయమున గావించబడిన విభజనము సేటిల్మెంటు సమయమున మార్పు చేయబడలేదు. దివి పంపింగు ప్రాజెక్టు ప్రారంభింపబడినపుడు కృష్ణానది కరకట్ట చాలవరకు కూర్చబడినది. ఇందువలన నాప్రాంతపుభూముల స్వభావమున చాల మార్పుకలిగెను. అందుచే వెనకటి విభజన మిప్పటి సీతీకీడు కనుగుణముగలేదు. పంపింగు ప్రాజెక్టునకు వెలుపలనున్న భూములకు డెల్టా మెరకరేటులనే విధింపవలసినదనియు, సాధారణపు మెరకలకంటే లంక భూములపై రెండుతరములపడుగుభూముల ఒకతరమును హెచ్చురేటు విధింపవలసినదనియు స్వేచ్ఛలు ఆఫీసుకు దెలిపెను. బోర్డువారి శిఫార్సుల బలపరచుచున్నారు.

10. అన్నెను మెంటురేటులు:—డెల్టా ప్రదేశములు:—ఈరి సెటిల్మెంటుసందర్భమున, డెల్టాప్రాంతపు భూములనున్నట్టిని తరగతివారీగా పునర్విభజన మొనర్చు వత్సరతీరున 7 వ. శతాబ్దంలో సూచింపబడినది. అందుచే నూటికొక కొంత నొసినమాత్రమే ప్రస్తుతరేటులు హెచ్చింపబడినవి.

(ఎ) పల్లపు భూములు:— వెనక వివరించిన విధముగా డెల్టా జిల్లాలో, 1922-28 తో ముగియు 20 వత్సరముల ధరల బట్టి తెల్లధాన్యములు ధరలు నూటికి కృష్ణాజిల్లాలో నూటికి 104 నొసినను తూర్పు పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలలో నూటికి 109 నొసినను హెచ్చెను. ఈ ధరలనుబట్టియు డెల్టాప్రాంత ప్రజల ఆధికాభివృద్ధినిబట్టియు ప్రస్తుత రేటును చాల హెచ్చింపవచ్చును. కాని ధరలు హెచ్చెనను కారణముచేత మాత్రమే వస్తుల రేటును హెచ్చించునపుడు నూటికి 18 3/4 నొసిన కంటే ఆధికముగ హెచ్చింపరాదని ప్రభుత్వమువారికొక నిబంధన నేర్పరచిరి. అందుచే ఈమాడు జిల్లాలలోను డెల్టా ప్రాంతపు పల్లపుభూములపై శిస్తును నూటికి 18 3/4 నొసిన మాత్రమే హెచ్చుచేయవలసినదని స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుకు శిఫార్సు చేసెను. కొన్నితరముల సంవత్సరమున పైపద్ధతిననుసరించి నిర్ణయింపబడు రేటులెటుల హెచ్చునదియోను ఈ క్రిందిపట్టికలలో వివరింపబడినది.

ప్రస్తుతపు రేటు.		స్వేచ్ఛలు ఆఫీసుకు సూచించిన రేటు.	
రు. అ.	రు. అ.	రు. అ.	రు. అ.
12 0		14 4	
10 0		11 14	
9 0		10 10	
8 0		9 8	
7 0		8 4	
6 0		7 2	
5 0		5 15	
4 8		5 4	
4 0		4 12	
3 8		4 2	
3 0		3 8	
2 8		3 0	

పల్లపు సాగుచేయబడుచున్న మెరకభూముల శిస్తును య 1 కి ఒక రూపాయపొచ్చున “ఇంధూస్ మెంటు ఫీజు”

వసూలు చేయించుచున్నాడు. పద రూపాయలు పల్లముగా నమోదు చేయబడిన వెంటనే ఈ ఫీజు రద్దుచేయబడును. ఈ భూములలో చాల వరకు క్రింది తరములలోనివి. అందుచే, వాని సంవత్సరమున నీ క్రొత్త రేటు, ఇప్పుడు వారు చెల్లించుచున్న మొత్తముకంటే తక్కువగ చేయబడును. స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుకు ఈ విషయమున సూచించినరేటు చాల స్వల్పమైనది. కనుక దాని సంగీకరింపవలసినదని బోర్డువారు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారు.

(బి) మెరక భూములు:—డెల్టా ప్రాంతములలో, పల్లపు రి ధాన్యపు ధరలు గత రిసెటిల్మెంటు సమయమునకంటే పల్లపు భూములపై నూటికి 100 నొసినను, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలలో నూటికి 115 నొసినను హెచ్చెను. కృష్ణా జిల్లాలో మరియొక మెరకపంటయగు బొన్నలభివృద్ధి నూటికి 118 నొసిన హెచ్చెను. ఈ మాడు జిల్లాలలోను గూడ, మెరక భూముల క్రియధరలు, పన్నుల రేటుల కంటే 100 రెట్లు ధి క మం గ ను న్నది. ఈ భూములలో సాధారణము చాలనిలువల పైలలు సాగుచేయబడుచుండును. లంక పడుగు పట్టాభూములపై వసూలుచేయబడుచున్న పన్ను, ఇతర లంకపడుగు భూములపై గత ఆదాయ సత్వరములలోను వసూలుచేయబడు “రెంటు” లో సగమున లేదు. అందుచే ప్రస్తుతమున రేటులను చాలవరకు హెచ్చించుట శాస్తవము. అయినను స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుకు సమాప్తతరమునందును, కాల్యల చివరలను, కొంత పేదభూమి గలదనియు అవి తరుచు మారుగు మంపులకు లోనగుచుండుననియును కొన్నిభూములు చాల కారు దిగిపోయెననియు, ఎప్పటి కైనను వానిని పల్లపు ఆయకట్టులో చేర్చుకొనవచ్చునను ఆశతో కైదులు వానిని తమ పేదన నుండుకొను చున్నారనియు స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుకు దెలుపుచున్నాడు. బందరునకు పూర్వపు సమాప్తతర ప్రాంతములందును క్రిందికి ఆయకట్టు భూములకు దక్షిణమునను, అమలాపురము తాలూకాలలో ఈశాన్యభాగమునను, ఇట్టి కారుభూములు గన్పించునని హాల్లువర్త గారు దెలిపిరి. వీనిలో చాల భూములపైన 1-8-0 ల రేటు శిస్తు విధింపబడినదియు, డెల్టా మెరకభూములలో 200 ల కంటే తక్కువ రేటు చెల్లించుభూముల క్రియధరలు చాల తగ్గిపోయెననియు అందుచే 200 ల కంటే ఎక్కువరేటు చెల్లించు భూమిపన్నును నూటికి 18 3/4 నొసినను, లంకకంటే తక్కువ చెల్లించు భూముల పన్నును నూటికి 12 3/4 నొసిన మాత్రమే హెచ్చింపవలసినదనియు హాల్లువర్త గారు శిఫార్సు చేసిరి. అమలాపురము తాలూకాలోని భూములన్నిటి స్వేచ్ఛలు ఆఫీసుకు దెలిపినంత ఆధ్యాపముగ లేదనియు, అందుచే సదరు భూముల పరిదర్శమున స్వేచ్ఛలు ఆఫీసుకు సూచించిన సౌకర్యము నవసరమనియు, తూర్పు గోదావరి జిల్లాకలెక్టరు దెలిపెను. స్వేచ్ఛలు ఆఫీసుకు తననివేదికలో పంపినపట్టికయందుగూడ కృష్ణాజిల్లాలోని భూముల ధరలు మాత్రమే తగ్గినట్లు గన్పించుచున్నది. కాని యిట్టిభూములు, తూర్పుపశ్చిమ గోదావరి రెండు జిల్లాలలోను తక్కువ తరముల భూములలో గన్పించుచున్నవి. అందుచే నీవిషయము నవీ మాడు జిల్లాలలోను ఎట్టి ప్రత్యేకవివక్షణముగావించక, స్వేచ్ఛలు ఆఫీసుకు సూచనలనే ఆమోదింప దగినని బోర్డువారి ప్రాయశచయమన్నాడు. స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుకు గారి సూచనల ప్రకార మిప్పు డున్న రేటును క్రొత్తరేటుల నుదహరింపబడినది.

తూర్పు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలు

ప్రస్తుతమున్న రేటు.		క్రొత్తగా సూచింపబడినరేటు.	
సామాన్యపు మెరకభూములు			
రు. అ.		రు. అ.	
7	0	8	4
5	0	5	15
4	0	4	12
3	0	3	8
2	8	3	0
2	0	2	6
1	8	1	11
1	4	1	6
1	0	1	2
0	12	0	14
0	8	0	9
0	4	0	5

లంక భూములు

Table with 2 columns: Land area (e.g., 11 0, 9 0, 7 0) and corresponding values (e.g., 13 0, 10 10, 8 4).

పడుగు భూములు

Table with 2 columns: Land area (e.g., 9 0, 7 0, 5 0) and corresponding values (e.g., 10 10, 8 4, 5 15).

కృష్ణా జలా

Table with 4 columns: Land area, water area, and other metrics (e.g., 5 0, 4 0, 3 0).

లంక భూములు

Table with 2 columns: Land area (e.g., 9 0, 7 8, 5 0) and corresponding values (e.g., 10 10, 8 4, 5 15).

పడుగు భూములు

Table with 2 columns: Land area (e.g., 7 0, 5 0, 4 0) and corresponding values (e.g., 8 4, 5 18, 4 12).

(సకేవము)

మదరాసువార్తలు

అమెరికను స్త్రీమరు:— సెమినోల్ ఆమెది మదరాసు హోటల్లో ను తీరబ్రాహ్మణమునకు తగులుకొని ఏవో కొన్ని యంత్రములు పొందెనట.

19 మంది జూదగాండ్లను అరెస్టుగావించుట:— రాయపురములో నొక గృహముందు జూదగాండ్లగురించి తెలిసి పోలీసువారు మొన్న కనివారమునాడు అరెస్టు చేసి 19 గురు జూదగాండ్లను అరెస్టుగావించిరి.

మదరాసు పోలీసు కమిషనరుగారిపై దావా:— కొంతమంది బహుమతమున ప్రాశ్నాహమున నొక బహుమతి జూపి యీ బహుమతి మదరాసు పోలీసు కమిషనరుగారు బహుమతి ప్రయోజనముల సంఖ్యనుగరించి లైసెన్సు హక్కులను గావించుచున్నారని నివ్విన యంత్రులను తొలగిస్తూ బహుమతి కనుగొనుటకు దావా చేయుదురు.

“హిందూ” పత్రిక గోల్డెన్ జూబ్లీ:— ఇండియన్ కల్చర్ సంఘమువారు మొన్న సమావేశమై “హిందూ” పత్రిక జూబ్లీ యంత్రమును ఒక బహిరంగ సభయందు జరుపుటకు నిశ్చయించిరి.

నిన్న సాయంత్రము మహాజన సభామందిరమున నొక బహిరంగ సభ వండిత విద్యాపాఠశాల పాఠ్యమును యధ్యక్షతన ద జరుపబడి “హిందూ” జూబ్లీని అర్పించు గీతిని జరుపుటకు చర్య తీసికొనటకు ఒక సంఘము ఏర్పరచిరి.

రైలులో సిగరెట్టు కాల్యుట్:— గత శనివారము నాటిరాత్రి సెంట్రల్ స్టేషనువిడిచి వెళ్ళుచున్న ప్యాసంజరు కొంచెమదూరము పోవుచుండే ఆకస్మాత్తుగ రైలు ఆగిపోయె. ప్రయాణీకులందరూ ఆశ్చర్యపడి కారణమును కనుగొనుటకు ప్రయత్నించిరి. చాల గంభీరమయెను. జాబ్బెట్లను ఫక్కులో నొక గ్రోవర్లకుండునాటకు రైలు నాపెడి గోలునునులాగెను. రైలు ఆగిపోయెను. ఈ ప్రాంతము తన ప్రక్కను మార్చిన మరొక యొకరు సిగరెట్టు కాల్యుట్లను వద్దనుంచెప్పెనుగాని అతడు మానలేదు. దానిపై ఆ ప్రాంతము గొలునునులాగి రైలు నాపిలేనెను. తరువాత రైలు యధావ్రతము పోయెను. ఈ విషయమై దర్యాప్తు జరుగుచున్నది.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారి దినవారములు

తెజవాడ, జూలై 7:— రా. బి. కోవెలమూడి గోపాల కృష్ణయ్య చాదరిగారి చనిపోయిన 12 వ దినమునుచే సేవ వారి సంపూర్ణాకారముగల చిత్రపటము మోటారు బస్సులలో ఊరేగించిరి. కృష్ణానదివద్దనుండి కమ్మ హోస్టలు వరకు ఉత్సవము వాయెను. జాగర్లమూడి కుప్పస్వామి, వెలగపూడి రామకృష్ణయ్య, గోగిసేవి పిచ్చయ్య, కొల్లిపర మూరయ్య, త్రిపురనేని రామస్వామి, సి. కొండరెడ్డి, కె. పట్టాభి రామయ్య, వడ్లమూడి కృష్ణయ్య, కామమూల లక్ష్మయ్య, యశ్వంతి లక్ష్మీనారాయణ, చెల్లూరి వీరభద్రయ్య, నల్లూరి పాపయ్య, నూడపల్లి రామబ్రహ్మంగార్యమున్నగువారందరూ ఉత్సవమునందుండిరి. అచ్చటచ్చట హారతు లొసంగబడెను.

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్రహిందూస్థాని సేవాదళము

అధ్యక్షులగు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి లాంఛనము లొసంగుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

తెజవాడ, 7:— నిన్న సాయంత్రము గాంధీపార్కులో బహిరంగసభ జరిగినది. ఆంధ్రహిందూస్థాని సేవాదళ శాసనమును జేకోదారక నాగేశ్వరరావుగారికి అధ్యక్షులచే చిహ్నమును ధన్యులను ఒసంగిరి. వారు దేశమునకు మానవోటికి కాను సేవకేయ సంకల్పించుకొనిన విషయము తెలిపిరి.

మదరాసులో మోటారుల నడవడి

అధికారుల ఆలోచన

చీటిఫండునుగూర్చి శాసనము (స్వకీయ విలేఖరి)

ఉదకమండలం, జూలై 8:— మదరాసు నగరములో మోటారు బసుల రవాణాగూర్చి పోలీసు కమిషనరు గారిని చిన కొన్ని మానవల గ్యాలోపంబంధమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు. త్వరలో ఉత్తమపుల గానించెదరు.

మదరాసు హైకోర్టువారి మానవప్రకారము చీటిఫండులగూర్చి చట్టముగావించుట అవసరమకదాయని ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు. యీ విషయమున చట్టము జేయుటవసరమని హైకోర్టు వారు యీ మధ్య రెండు కేసులలో తీర్పు జేప్పించిరి. ఈ విషయమున కొందరి అభిప్రాయములకు కనుగొని విచారించుచున్నారు.

మదరాసు పోలీసు కమిషనరుగా కన్సింగ్సన్ గారికి యందురని తెలియుచున్నది.

కావేరి మెట్టారు ప్రాజెక్టు రిలైజాడు అంచనాలను స్టేటు పెక్రెటరీగారి ఆనుమతికై ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి ప్రభుత్వమువారంపిరి. రిలైజాడు అంచనాలప్రకారము 787 లక్షలు ఖర్చు, సాలీకా ఖర్చు 55 45 లక్షలుగలదు.

శాసనసభ-ఎన్నికలుండునా?

ప్రస్తుత శాసనసభ మూడేండ్ల గడువు దాటిన పిదపగూడ యుండునని యు. రద్దుజేయబడదనియు వదలి యుండునని ప్రబలముగనున్నది. నైపు కమిషనువారు నియోజకవర్గాల దేమయిన మార్పులనుగావించు శిఫార్సుజేసినచో అది అమలుజరగకపూర్వమే మామూలు ఎన్నికలుజరిపి, తిరిగిత్వరలోనే క్రొత్తయెన్నికలుజరుపుట చాల వ్యయప్రయాసములకు కారణమగును. ప్రభుత్వమువారి విషయమున యేమియు ప్రకటించకున్నను అధికారులు పెద్దలు అందరు యీవిషయమై ఆలోచించుకొనుచున్నారు.

కలకత్తాకాంగ్రెసు అధ్యక్షుల

తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ శిఫార్సు

తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారు విన్నపధ్యక్షముని. ఎన్. ముత్తురంగ మొదలియారుగారి యధ్యక్షతన మదరాసునందు సమావేశమై కలకత్తాకాంగ్రెసుఅధ్యక్షులకు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి శాసనము శిఫార్సు చేసిరి. రైల్వే కార్మికుల యెడల తమ సహానుభవమునుబొందు వారికి రూ. 200/00 విరాళము నొసంగిరి. నైపుసంఘమునకు సహాయము వర్ష కాసంసభ ఉపసంఘమును నియమించుకుంటే చేయుటకు జిల్లాలయందు ప్రత్యేకమును కలిగించవలెనని తీర్మానించిరి.

మొదటి ప్రయత్నముల నుండి యులోచించుటకు కలకత్తా కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘసభ ఈనెం 14 తేదీన కలకత్తాలో జరుగునని తెలిసినది.

రాకపోకలు:— డి. అనంత రావుగారు కోకుంబ తూరుగునకు గతరాత్రి యేగిరి. డబ్బిల్వా. డి. రైటుగారు గతశనివారమునాటిరాత్రి బొంబాయికి పోయిరి. జె. ఎం. హూపరుగారు గతశనివారమునాటిరాత్రి మెట్టు పాలయమున శేరి. ఆర్. జి. గ్రీన్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ డైరెక్టరుగారు నేటిఉదయమునకు ఉదకమండలమునండి యచ్చటకు విచ్చేసిరి.

రా. బి. వి. వజ్రయ్యగ మొదలియారు, మదరాసు మేనేజరు, పర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు నేటిఉదయమునకు మదరాసు వచ్చిరి.

తె. క. కె. లక్ష్మణగారు నేటి ఉదయమునకు వచ్చిరి.

గోల్డెన్ రాత్రి నంబే మదరాసువచ్చిన సమ్మెదారులు గత శనివారము రాత్రియే తిరుమనాపల్లి శేరి.

మహిళా న్యాయవాది

పూనా, జూలై 8:— క్రికేటులైన గోకలేగారి మేన కొడలకు చంద్రబాయి పాలిటికన్య శ్వాయవాది పరీక్షలయందు తీర్పురాల్చి హైకోర్టులో ప్రాక్టీసుచేయు అనుమతి ఇవ్వవలయునని హైకోర్టువారిని కోరెను. కోర్టువారు ఇందులకు అంగీకరించిరి. సహారాప్రమున ఈమెయే మొదటి మహిళా న్యాయవాది. (ఆ. ప్రె.)

Advertisement for 'మలేరియాను తుదముట్టించుటకు ఎసనాఫలి' (Malaria and its cure) featuring a mosquito illustration and text in Telugu.

Advertisement for 'గోరియో లిమిటెడ్' (Goryeo Limited) with address 'హోస్టల్ నెం 159, బొంబాయి' and contact details.

బార్లీ పన్నుల నిరాకరణము

పార్టీ నాయకుల ప్రకటనలు

ప్రతిష్ఠిత బార్లీ రయితలను బాధలు పెట్టుట ఘోరము

విచారణసంఘ మవసరము

అలహాబాదు, జూలై 7:—బార్లీ పన్నుల నిరాకరణోద్యమమును గురించి స్వరాజ్యపార్టీ నాయకులకు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి క్రింది ప్రకటనను గావించిరి:—

బార్లీ తాలూకాలో జరుగుచున్న విషయములను గమనించుచుంటిని. ప్రభుత్వమువారి కక్షను సమ ప్రజలపక్షమునను జరుగుచున్న వాదోపవాదములను గూడ క్రోధతో గమనించుచుంటిని. ప్రతిష్ఠ యిట్లుండనిచ్చి, బార్లీ ప్రత్యేక పరిస్థితుల కాలోచించినను ప్రభుత్వమువారి వలంబింపవలసిన గూత్రములనుబట్టి యాలోచించినను బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి చర్యలు సమర్థింప విలులేదని నిస్సంకోచముగా చెప్పగలను. హెచ్చించుటగాని తగ్గించుటగాని బాధ్యత నెడంగని యుద్ధోగీయులవై వదలిపెట్టుటయే, వారిపైనే యజమాని చేయవలయును మిక్కిలి ప్రమాదకరము. ఇట్టి చర్యను సమర్థించుటగూడ దుర్బలము. అనేకమంది ప్రజాప్రతినిధులు బార్లీ లోపలను హెచ్చించుటయందలి అవకతవలను అన్వేషించుటను అధికారులకు తెలుపుకొనినను నుంలెనను లాభములేక పోయెను. ప్రజలందరను, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు కూడ అక్రమము అన్వేషించు జోగిని గ్రహించుచున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో స్వతంత్ర విచారణసంఘ నిర్మాణము సమంజసము. ప్రభుత్వమువారు విచారణసంఘము నియమించి తయారుగా నున్నారగాని విచారణజరగక పూర్వము పన్నులను కట్టవలదని వారు చెప్పుచున్నారు. పునర్విచారణ యవసరమని యొప్పుకొనినచో నిట్లు చెప్పట అధర్మముకాదా? విచారణ జరిగి పరిష్కారమును నియమించినతరువాత వాటి నిష్పమని యడుగుట న్యాయముగాని, విచారణ జరగకముందే హెచ్చుచేయబడిన సిక్కుల నిష్పమునుబట్టి యొక్కడిన్వేషించుట తమచర్యలైన ప్రభుత్వము స్వకాఖ్యాఖండనము చేసికొనిరి. వారి చర్యను సమర్థించువా రిదేమున నొక్కపురుగున కనుపడలేదు. బార్లీ తాలూకాలో ప్రజల ముగింపులందు భీతాహముగలగజేయు నిరంకుశచర్యలను వలంబించి యాస్థిని మరలఁ జూపుచున్నారా. ప్రభుత్వమువారి వారి యుద్ధోగీయులను మనుష్యులను పశువులను పెట్టుచున్న బాధలు ఋజువుచేయబడినవి. కాంతియుతులగు రహితులను బాధలు పెట్టుట కన్న భూర మగు విషయము దేక నేనకులను నిర్బంధించి, అక్రమముగా కేసులుపెట్టి, బూటకపు విచారణలుచేసి, గొప్పకేసులు విధించుటకై యున్నది. శ్రీయుత వల్లభభాయి పటేల్ గారి నాయకత్వమున బార్లీ రహితులు కష్టములకు లెక్కజేయక చేయుచున్న పోరాటము చాల ప్రశంసనీయము. ఈ రహితులు అనేక అవమానములను సహించినారు. వారి ప్రాణతుల్యమగు వస్తువులను గోల్పోయి, అట్లయినను వారు ప్రభుత్వమువారికి లొంగకండుట, వారు ప్రభుత్వమువారి యధర్మచర్యల కెంత యసంస్కృతికేంద్రాశో తెలుపుచున్నది. తమపద్ధతి పవ్యమును ధర్మమును అని రూఢియైన తప్ప నిట్టి చర్యల కెవ్వరును దిగరు. తమ పరిపాలనలోనిన్న ప్రజల కష్టముఖములను గమనించని ప్రభుత్వము ప్రభుస్థానమున నుండకగదు. ప్రజాపీడ యొనర్చు ప్రభుత్వముల విషయమై చెప్పవలసినదేమున్నది? ఈ కష్టములనుండి తప్పించుకొనుటకు స్వతంత్ర విచారణసంఘము తప్ప మేరు మార్గము లేదు. అనేక అధికారసంఘము నిష్పక్షపాతముగా నుండనేరదు. కాన మన కదియవసరములేదు. ప్రభుత్వపక్షమున ప్రజాపక్షమును సరిపరమానుగా కలిసియున్న సంఘము సమస్య పరిష్కరించదగినది. బార్లీలో జరుగుచున్న ఉద్యమ నూత్రములు దేశమున కంతటికిని వర్తించును గాన యేర్పాట్లను తీసుకొను మనము దానికి సాయముచేయవలసియున్నది. కావున భారతీయులందరను ధీరులగు బార్లీ రహితులకు సాయము చేయుమని కోరుచున్నాను. (అ. (పె.))

నవ్రాగారి యభిప్రాయము

బార్లీ పన్నులనుగూరించి పరీ టేజ్ బహదూర్ నవ్రాగారి క్రింది ప్రకటనను గావించినారు.

‘నేను కొన్ని ప్రతికూల చదివినవిషయములను బట్టి చూడ బార్లీ పన్నుల విక్రీలి విషయమును దాల్చినదని నాకుతోచుచున్నది. పరిస్థితులకన్న విషయమునకు చేయరాదు. సాధారణముగా సిక్కుల వ్యవహారము స్థానిక చట్టముల మీదను నిబంధనమీదను నాధారపడియుండును. కాని యీ విషయములో విచారణలో చాల అవకతవలు జోగినిదని అనేకులు చెప్పుచున్నారగాన, స్వతంత్ర విచారణ సంఘ మేర్పడుట మిక్కిలి యవసరమని నేను తలచుచున్నాను. ఈ సంఘము పన్నుల హెచ్చించుటనుగూర్చి మాత్రమేగాక, పన్నులను వసూలుచేసిన పద్ధతులను గురించికూడ విచారణ జరపవలెన. ప్రజల మొలలాలకించి విచారణసంఘమును నియమించుటచే ప్రభుత్వమువారి ప్రతిష్ఠకు భంగము కలుగునని తలచుట యవివేకము. ప్రజలు తృప్తికొందును. కావున అధికారులు అవధికారులు కలిసిన సంఘమేర్పడి విచారణ సలహావలెనని నేను కోరుచున్నాను.

నర్ ఆలీ ఇమామ్ గారి ప్రకటన

అలహాబాదు, జూలై 8:—బార్లీ పన్ను విషయమును దాల్చినది. ప్రభుత్వమువారియొక్కయు ప్రజలయొక్కయు ప్రేమమునకై ఉత్తము యీ పరిస్థితులు అంతయుం దవలెను అధికారులను, అసభికారులను కూడిన సంఘమును నియమించి విచారణ జరిగించినచో నీ పరిస్థితులు త్వరలో చక్కబడుననుట కేపండియములేదు. బార్లీ రహితుల యెడల ప్రభుత్వమువారు న్యాయభావమును కనికరమును బూనుట వివేకము. (అ. (పె.))

బొంబాయి జాతీయవాదులసభ

మంత్రులను శాసనసభ్యులను రాజీనామా నిష్పవలసినదనికోరుట

బొంబాయి, జూలై 8:—బొంబాయి శాసనసభలో జాతీయవాదుల సమావేశము యీ రోజు మధ్యాహ్నము ముగిసి గారి భవనమున జరిగెను. చంద్రచాంద్ గారు అధ్యక్షత వహించిరి. జాతీయవాదియై, బొంబాయి ప్రభుత్వములో మంత్రి యుండు ప్రధాన్ గారు సభ నలంకరించిరిగాని తీర్మానము మీద సమ్మతి నివ్వలేదు. సభ రహితుల యెడల సానుభూతి జాతును తీర్మానము జేసెను. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు పునర్విచారణ జరపవలెనని కోరెను. విచారణ జరగవలయుననియు నాపియించవలసినదనియు జత్ర చేయబడిన భూములను తిరిగి ప్రజలకు యవ్వలెననియు విధింపబడిన కేసులు రద్దుచేయబడవలెననియు సభ తీర్మానించెను. ప్రజలకు జరిగిన నష్టమును మూడర యవ్వలెననినది తీర్మానింపబడినది. తమ నిధారములను 20 వ తారీఖులోగా ప్రభుత్వమువారి కాలోచించిన తప్ప తమపక్షమున మంత్రియు సభ్యుడునగు ప్రధాన్ దోయిగార్లు రాజీనామా నిష్పవలసినదిగా తీర్మానింపబడినది. (ప్రీ (పె.))

నెలకు రీ లక్షలుగాదు సంవత్సరమున కైదులక్షలు

బొంబాయి, జూలై 8:—ప్రెస్సు విలేఖరి ఆఫీసు నుండి నెలకు రీ లక్షలు బార్లీలో సహాయమునకై వచ్చుచున్నవని తనకు శివదాసానిగారు తెల్పిన విషయమును ఖండించుచు శివదాసానిగారు యాక్రింది ప్రకటన గావించినారు.

నేను నెలకు రీ లక్షలు వచ్చుచున్నట్లు చెప్పలేదు. సంవత్సరమునకు రీ లక్షలు వచ్చుచున్నవని చెప్పితిని. నేనిట్లు ఏల చెప్పితి ననగా సిక్కుల యందుట కేర్పడిన అధికారులు ఈ విషయమును గమనింపక రాబడియంతయు వ్యవసాయమువలననే విచ్చినదని దురభిప్రాయపడిరి. విలేఖరి నన్ను సహాయనిరాకరణ వాది యని ప్రాయుట సర్వవికర్షణ. మహాత్మునివంటి ఋషితుల్యుని ప్రభుత్వమువారు అరెస్టుచేసినప్పుడు నేను వివిధ పర్యస్థితి ఉద్ధో

బార్లీ పదము

[జోశ్యుల నారాయణమూర్తిగారు]

పదవే బార్లీకి-పాపిష్టిఘటము
శాంతినంద్రామము-జరుగుచున్నది యచట
కనులపండువుగా-కనుగొనుటకు వేగ

పదవే 1.

బలవంతముగ ప్రభులు - పన్నులిమ్మనియడుగ
హెచ్చుపన్నులను-మీయాలేమయ్యెయ్యె
అనుచు నత్యాగ్రహము-నారంభించిరి ప్రజలు

పదవే 2.

గ్రామోద్యోగులురాజీ-నామాలనీయంగ
శాసనసభ్యులు - సానుభూతినిజాప
రయితలెల్లరు శాంత-రణమొనర్చుచునుండ

పదవే 3.

అఖిలభారతజనము-అమోదమును జూప
నరలోకమెల్ల న-చెరువునొందుచునుండ
నత్యాగ్రహోద్యమము-సాగుచున్నదియచట

పదవే 4.

అచటిమానవులెల్ల-అవరప్రహ్లాదులే
నత్యాగ్రహులు, ఆత్మ-శక్తిస్వరూపులే
పాశ్చాత్యప్రభులకు-భయమునొందరులే

పదవే 5.

మూడుకాలములందు-మూడులోకములందు
ఇట్టి నత్యాగ్రహము-నెవ్వరెఱుంగుదురు
గాంధీ మహాత్ముడే-కర్త దీనికి సుమ్ము

పదవే 6.

భరతపుత్రకులెల్ల-బార్లీ ప్రజలైతే
ఘనమాన్యరాజ్యము-కడువేగ చేకూర్చు
నని ముఖ్యముగ నీపు-ఆత్మలో నెంచుచు

పదవే 7.

గమనండి ఆత్మగౌరవమును నిలవబెట్టుకొనుటకు రాజీనామా నిచ్చిరి. (ప్రీ (పె.))

ప్రతాపపత్రిక-నత్యాగ్రహానిధి

కాన్పూర్, జూలై 7:—‘ప్రతాప’ అను జాతీయవార పత్రిక బార్లీలో నత్యాగ్రహానిధి వసూలు చేయుచున్నది. ఇప్పటికి 800 రూపములు వసూలైనవి. ప్రభుత్వనిరంకుశమునండి తప్పించుటకు తోడ్పడుచు యీ పత్రిక ప్రజలకు విన్నపము జేసినది. (అ. (పె.))

భారత వర్తకసంఘమువారు పటేల్ చేతిలోని కీలుబొమ్మలా?

తాకూర్ దాస్ గారి యభిప్రాయము

బొంబాయి, జూలై 7:—ఆ గ్లో హైద్రాబాద్ పత్రికలలో నిటీవల భారత వర్తక సంఘమువారు పటేలు ఆజ్ఞాసారముగా ప్రవర్తించి పంధిచేయ బూనకొనిరిన ప్రాసిన ప్రాతలు సరికావనియు, వల్లభభాయి పటేలుగాని యతని అనుచరులుగాని తమకే యివే నీయలేదనియు, పునఃప్రయోగము భావూర్ దాస్ పత్రికాపత్రికి చెప్పెను.

గాంధీ, వల్లభభాయి పటేల్ గారి అభిప్రాయములను తెలిసికొనుటకు తామే అహమ్మదాబాదు వెళ్లిరినియు, అప్పుడు చెప్పినమాటలు గాంధీగారుగాని వల్లభభాయిగారుగాని తమవారే మార్చుకొనలేదనియు ఆతడు ప్రాయమున్నాడు. (ప్రీ (పె.))

పుదుప్పాలయం గాంధీ ఆశ్రమము

నూతనవైద్యాలయమును తెరచుట

శ్రీయుత పి. రాజగోపాలాచారిగారిట్లు ప్రాసరి, పుదుప్పాలయం గాంధీ ఆశ్రమమున (తిరుచెంగోడు) నూతనవైద్యాలయ ముండిరము చా! సర్ పి. సి. రేగారు ఈనెల 14 తేది ఉదయము 10-30 గంటలకు తెగచెదరు.

బాల్య వివాహములకు

మద్రాసు వాస్తవ్యులకు కనపరే మార్గంజేయకల్గు గాన 26-28 లేదని ఆంధ్రప్రదేశ్ యందు రజస్వలానంతర వివాహవిషయమై వ్రాసిన వ్యాసమునకు ప్రత్యుత్తరము యిచ్చుచున్నాడను.

1. వైవాహికమునందు "ఆర్యసోమయాజుల సోమయాజులు క్రొత్తలోడ్డు ఆశీర్వాదములు" అని వానియున్నాడు. క్రొత్తలోడ్డు అనునది విశాఖపట్టణములో ఒక పేర్కొనబడినది. విశాఖపట్టణము పేరుమానిన దేయిడి పేరతో చేర్చబడి అనవసరము. విద్యార్థులు అనుబంధము నేను ఎంతమాత్రము ఆర్జునము కాను. నేను జేదముగాని కాస్త్రముగాని విద్యుక్తముగా చదువలేదు. కాని విద్యార్థులు కాస్త్రజేతల యధార్థములను కప్పి పుచ్చి వారికి విశ్వాసముగల స్వమతిమై పత్తాభిముగిరిగి అధర్మమును ధర్మముగా బోధించునప్పుడు మానసికానుధారక బ్రాహ్మణులకూడ కాస్త్రప్రసంగము చేయుటకు అధికారము గలదు.

2. రజస్వలానంతరము వివాహము ముఖ్యమని వాస్తవ్యములో ఎచ్చటను వ్రాయలేదని. ఇది నిషేధము.

పూర్వప్రయోగము: సురక్షితము: సోమగంధర్వవహ్ని ధిః భుంజతేమానుషాః పశ్చాన్నైతా దువ్యం తిశేనవిత్.

దేవతలు అనుభవించినతదవతే, మనుష్యుడు స్త్రీని అనుభవించలేనని వైశ్ణోకమునందు చెప్పబడినది.

"గజాకాలేన్ద్రీః" అనితదవాయు శ్లోకములలో యుండుచేత రజస్వలయైన తదవతే అగ్ని అనుభవించును. అగ్ని అనుభవించుచున్న కాలములో అగ్ని జేవునవలన మనుష్యుడు ఆ స్త్రీని పొంది అనుభవించవలెన, ఇదియే.

1. సోమగంధర్వమో వివిధే 2 సోమగంధర్వధర్మాలు అను మంత్రములకు అర్చన. 2 వ మంత్రములో అగ్ని ధోత్రునివలన పుత్రుల పహితముగా స్త్రీని పొందవలెనని యున్నదిగానా. చంద్రుడు అనుభవించినతదవతే వానికి కలిగిన పుత్రుడు కావను. గంధర్వధర్మపుత్రుడు మనోహరమైన వాక్కులు. అగ్ని పుత్రుడు మేధ్యుత. యిట్టి రి పుత్రులు కలిగినస్త్రీని అగ్ని వలనపొంది అనుభవించవలెను. అనుభవించుటయనగా మైధునమే. యీ మైధునము వివాహము శాస్త్రం దినమందు సమావేశ కాలమందు చేయవలెనని యీ మార్గంజేయ కర్మగారే అంగీకరించివారు. మైధునము వివాహకర్మ పూర్తియగుటగానూ చేయవలెనని. పీఠ, పారనంది పర్యేక్షకకాస్త్రీగారు యీ లేదని వ్రాసిన వ్యాసములలోనే వ్రాసిన సూత్రము వాటి వాక్యానము నుట్టి లేదును. సమావేశమనగా మైధునార్థం కేయసించుట అని యుండగా మైధునంచేసే చేయవచ్చును. లేనియెడల మన జేయవచ్చుననుటకు అవకాశములేదు. మైధునములేనది వివాహము పూర్తికాదు. మైధునము చేయుటకు యోగ్యమగుకాలము రజస్వలానంతరమే. రజస్వలాత్మ్యము మైధునముచేసిన యెడల ఆ పురుషుడు రాంవనకమును పొందునని గుడభురాలము చెప్పుచున్నది. కనుక వివాహమునకు ముఖ్యమైనకాలము రజస్వలానంతరమే.

ఒకతర గౌరవాధికారముచేత అపత్నయములందు వివాహము చేసినప్పుడు సంసారార్థము మైధునము చేయవలెనని చెప్పబడినది. ఇది నిషేధము—గౌరవక్షము. 8 వ పం|| కన్యాదానము చేయుచున్నాము గాన ఆపయమునందే వివాహము చేస్తాము, అప్పుడే సంభోగము చేయవచ్చుననియు, స్త్రీ కీక్రమముగా గర్భమును కోరినవిడల పొడిగవలయు మొదలు 10 దినములు మైధునము చేయవలసినదని కర్మగారు నెల విచ్చివారు. 10 దినములు కాదు సరేకదా 1 దినమైనను, 1నిమిషమైనను సంభోగము చేసినవిడల 8 పం|| కన్య మృతిపొందుటయో వరుడు తిరిగి విడిపోవుటకు అవకాశములేనంత కష్టము కలుగుటయో జరగను. ఇట్లే సమావేశమైన ఇద్దరు యువతీ భటులకలలో యువకుని లింగమును ఒక దాక్కుట ఖండింపవలసి వచ్చెను. ఆయువకుడు చనిపోయినాడు. కన్యమాత్రము, లింగ భాగము నూత్న ఆయుధములచే తీసివేయబడగా, ఎట్లో బహు కష్టముయిన బ్రతికినది.

సర్వేశ్వరకాస్త్రీగారి వ్యాసములో ఆరోహోరుమిత్యాది కం సమావేశమే జడేత్, ఏతన్నరగప్రాప్త... ఇతి సుదర్శన భావ్యం; అనుటలో రాగప్రాప్తికొరకు అనగా గర్భము ధరించుటకు యోగ్యత లేనప్పుడు (అనగా ఋతుకాలము చాలిన తరువాత) దీనిని జపించి సమావేశము చేయవలెను. అట్టి యోగ్యతయున్న సమయములో అనగా యాకాలము ఋతుకాలములో పడినయెడల, "విష్ణుశ్లోనిం"—అను మంత్రము జపించి గర్భాభానముకూడ పూర్తిచేయవచ్చును. ఇట్లే "వివాహాది కర్మగణాయ ఉక్తో గర్భాభానం శుక్రముయస్యచాంతే అనుమాత్రము చెప్పుచున్నది.

కన్యాదానము పుట్టినది అగాయకు 8 వ పం|| వరకు గంకాలములో చేయవలెను. మంగళసూత్రధారణము, పాణి గ్రహణము మొదలైన క్రియలన్నియు రజస్వలానంతరముచేయ

4875

ఎత్తైన ఉష్ణ ప్రదేశములకు తగినట్లు గాత్రశుభ్రముగా ప్యాక్ చేయవలెను

విశ్వమైనది. వ్యవసాయమునందు కుభి మొనరును. ఉపయోగించుచు 8 ల ఖచ్చున తగించి ఆరోగ్యమును కాపాడును. అన్ని విధములనుపయోగించుటకు శ్రేష్టమైనది. గుడ్ విక్స్ మాంచెస్తగు ఇంగ్లాండువారిచేతయైనది "పివీ" "పాటింగ్సోపు" "వైట్ గోజు" పాసిటాయి లెట్ సోపు "మానో గ్రామ" బాయిలెట్ సోపుకధికారులు.

ఆల్ ఫ్రెడ్. డబ్ల్యు. బ్రూక్ పోస్టుబాక్సు నె 875, బొంబాయి

వలెనను మావాదమునకు కర్మగారు తీసినసమాధానము చెప్పలేదుగాని కాస్త్రీగారు ఒక ఆంశము చెప్పియున్నాడు.

కన్యాదానమును గ్రహించి, అంతటితో ఊరకుండిన ఈపురుషుడు గృహస్థుకాలేదనియు, పూర్వమే స్నాతకవ్రతమును చేసినందున బ్రహ్మచారికానందునను, యాయనకు ఆశ్రమము లేదనినీ, కన్యను బ్రహ్మచారియే ప్రతిగ్రహించవచ్చును. వివాహత్మ్యమును ఆపయమునందే స్నాతకవ్రతము చేసికొనవలెను. వివాహమునకు కన్యలేనది ముందుగా స్నాతకవ్రతము చేసికొనవలెననవసరము. కన్యను ప్రతిగ్రహించుటకు ఏ బ్రహ్మచారియు స్నాతకవ్రతము చేసికొనకకర్తలేడు. పునర్విగ్రహమునచెప్పు పరాకరస్మృతి కలియగలమునకు ప్రమాణముకానేరదు. వృద్ధపరాకరస్మృతి అనేక, కలియగలవలయును చెప్పబడితే అదియే ప్రమాణము (కలియగలమునకు; అదులో, మాంసదానం తథాక్రాధ్యే వానప్రస్థశ్రేష్ఠగ్రహాః ఏతా మృత్యోయాః కన్యాయాః పునర్దానం పరిష్యచ కతానో క్తంతు నూరిధిః.

దత్తముకాబడి ప్రతిగ్రహించబడిన కన్యకు తిరిగి నురి యొకనికి దానముచేయకూడదు. కృతాదిముగములలో దత్త మపివారేపూర్వార్థ శ్రేయాంశ్చేద్యర ఆప్రతేత్ అని శివ బడినది. కనుక కన్యాదానమునకు వివాహమునకు కొంత వ్యతిరేకమునవలెను.

పూర్వయుగములలో 100 కి 50 వందల సన్యాసులేయె యుండుటచేత కన్యలకు వరులు దొరకక పోవుటచేత, ఋషులందరకు 8 పం|| కన్యాదానము చేయలేదు. రజస్వలానంతరము జరుగుచుండే వివాహముందే చేయుచువచ్చిరి. ఇట్లు కన్యాదాన వివాహములు ఏకసమయమునకు జరిగెడివి. వృద్ధపరాకరము.

రజసోవర్తవాత్సర్వం కన్యానిషేధకం కతానకర్మికః | ... అని చెప్పుటచేత, గౌరవాధికారముచేత కలియగ

ములో కొందరు అపత్నయములందు, రజస్వలాత్మ్యము వివాహములు చేయుచు వచ్చిరి. ఇట్లు కన్యాదానము, వివాహము, వివాహము రజస్వలాత్మ్యమునకు వచ్చినవి. రజస్వలాత్మ్యము వివాహము నిషేధము లేకపోవుటచేత, అట్టి వివాహమునందు ముఖ్యముగా చేయవలసిన మైధునము, నిషేధము లేదని ఇటీవలి వ్యాఖ్యానము నుడిగిరి. ఇదియే గౌరవక్షమే.

మగశుభ్ర జన్మించిన తరువాత వాతకర్మ చేయుటగాను 8 వ పం|| కన్యను ఉపనయనంచేయుటయు కాస్త్రీయము, అట్లు వాతకర్మ చేయునవారు, ఉపనయనమందెనను చేయవలెను. కాని ఉపనయనము పుట్టినకంటే వాతకర్మకాలమందు చేయవలె అకాస్త్రీయము. అట్లే కన్యాదానము 8 వ పం|| చేయుటకు శక్తిలేనవారు వివాహమునందు చేసికొనవచ్చును. (అనగా రజస్వలానంతరము) గాని 8 వ పం|| కన్యను కన్యాదానముచేయుచు ఆస్థును వివాహము చేస్తాను అప్పుడేయధురము చేస్తామంటే కన్యలు భరించుట చాలకష్టమునీ తెలిసికొనలెను. బాల్యవివాహము అందులో నియమించబడ వారికామైధునము అకాస్త్రీయములు. వీటిని సవరించువారి వాదము అకాస్త్రీయము.

కన్యాభక్తుకాం సోమదైర్ఘ్యదదాన ఫలాలభేత్ |

సోమదేవతలు అనుభవించక పూర్వము కన్యాదానము చేయవలెను. యీ కాలమందు వివాహము చేయుటచే "ఉదీర్వాతో విశ్వావసా" అనుమంత్రము జపించి గంధర్వనివాడు కన్యకు అనభివంక పూర్వమే ఉత్వాసన చేయుట అకాస్త్రీయముకాదా? దీనికి ఏదీసమాధానము చెప్పగలదు? మన పూర్వ ఋషులందరు రజస్వలానంతరమే కన్యలను దానము చేయుటయు ప్రతిగ్రహించుటయు వివాహమునకులయు చేసిరి. ఇందుకు పురాణములన్నియు ప్రమాణములు. కర్మగారు కూడ అంగీకరించిరి. మనము అదానినే పోవుదముగాక. మన పూర్వజులకంటే శ్రేష్టమైనదని ఒకటి చేయగలము. యీ కాలములో 70 పం|| వృద్ధుడైన కన్యనిచ్చిన ఎడల నిరాకరింపడు అట్టి వృద్ధునికికూడ కన్యను ఆరింగనము చేసికొనటం జరమోత్సాహము. కనుక కన్యను 8 పం|| నందు దానము యిచ్చెదనన్న అక్కడ తనకుచూచుచుండు. దాన వివరములను కన్యలను ప్రధవ్యమును చెందిన పురుషులు వివాహముచేయవచ్చు. లేదా వారు కూడ 8 పం|| కన్యనే దానము పొందవచ్చును.

రజస్వలానంతర వివాహముల వల్ల వైధవ్యము తగ్గి పోయి ఎక్కడో ఒక్కొక్క కన్య 1000 మందిలో వివాహము లేక యుండినను యిప్పుడు శత్రులకు కన్నెరికము చేయువారు అధికముగా కూడ భార్యలనుచుకొనువారు అగు ధనికులు యీ కన్యలను వివాహమాడి కూడ్రసంపర్కములేక యుండగలరు. దీనివలన జాతిసాంకర్యము తగ్గుతు.

ఆర్యసోమయాజుల సోమయాజులు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈగ్రంథములో జర్మనీగారడిహస్తలాఘవము, ఆంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, ఘోరవైద్యము, యంత్రములు, చీట్ల, కేక తమాసులు, విశోదవిద్యలను ముఖ్యుని నాయముచేయుట, హుమిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీనముతో సమాధియగుట, శరీరమునను తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విశిష్టములనుగూడ దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. మొదట 4. Mesmerised Talisman సంజీవి దీనిధరించిన విశ్వరక్తుకా; జరిగొగ్గము, బలము, భూలాధిపతి, తెలివి, అద్భుతమున నియును కని చేకూడును. వ్యాధిగ్రస్తులను లాభముచేయును. ఆరోగ్యమునకు సుప్రసిద్ధి. 1888 1-8 రూ 1-5, 12-8 రూ. 1 1/2. ఆర్. జానార్దనరావునది, సింగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

గజ్జికీలము

మొదట దీని 1-8 రూ 0-4-0; ది. సి. నహా 0-4-0. ఈ గ్రంథమును చాలామంది పూజించి తాచిన దీని, గజ్జికీలము, ఆరోగ్యమునకు సరియైనది. తత్వక సరియైనది. అమ్మతాతలవలె దీని, బొంబాయి - మద్రాసు.

నేషనల్ ఇండియన్ రైఫ్ ఇన్స్ట్రుమెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్

నూతనముగా ఏర్పరచుకొన్న కెట్రోన్ ఫలభములవద్దటి
నూటికి నలుబదివంతున తిరిగి యిచ్చువద్దతుల
యొక్క వివరములు.

యీ దిగువవారికి వ్రాసిన నమోదు.

హిందూ దేశములో యిట్టిలాభములను చూపు
కంపెనీ యిదితప్ప మరియొకటిలేదని నమ్ముచున్నా
మని స్టేట్మెంట్ పేరువారు 15-2-28 తేదిన
ప్రచురించుచున్నారు.

బ్రాంచి కెట్రోన్—సి. ఎ. మాధవరావు,
నేషనల్ ఇండియన్ రైఫ్ ఇన్స్ట్రుమెంట్ కంపెనీ,
117 ఆర్మీ యంప్లీట్, మద్రాసు.
ఫీఫ్ వీకెంట్—టి. వి. రాఘవయ్య,
నార్తర్న్ పర్మిట్, బెజవాడ.

ఆయాస పడవద్దు

శూలనాస్తి తగ్గిపోవును

చాంబర్లెన్ శూలనాస్తి నివారణి ఉపయోగించిన
ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తి పొంది శిశువును నను
భవింపగలవు. ఇది చాలా నమ్మకమైనది. చాలాకాలమునుంచి
అనేక ఘనవైద్యులచే ఆమోదింపబడు చున్నది. మందులంగ
ర్లన్నిటిలోను దొరకును ప్రపంచము చంతిలను శూలనాస్తి
లకు, రివిరి నాయువులకు, అతిసారమునకు, బొత్తికడుపునకు
బంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది. చాంబర్లెన్ దాని
శుగుణమును పొందుచున్నారు. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు
కొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించదు.

చాంబర్లెన్ శూలనాస్తినివారణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,
Des Moines, Iowa U. S. A.
మత్తుపరార్థము లిందులో కలియదు.

శూలనాస్తికి, అతిసారమునకు పూచీయైన నివారణి.
కడుపునాస్తికి ప్రభుమనివారి

వకటన

బెజవాడ ఆర్గనిసేషనుకు చేరిన తెనాలి, గుం
టూరు రేంజీల నూపర్ వైజ్ఞప్ర పంచాగ్నుల సుబ్బా
రావు, దేవరకొండ శీతారామయ్యగార్లు ఈ కంపె
నీతో చేసుకొనిన ఒడంబడిక 21-5-1928 తేదిన
రద్దుచేయబడినందున, వారు సదరు తేది లగాయతు
ఈ కంపెనీ ఉద్యోగమునందులేరు. కాన వారితో
ఈ కంపెనీకి సంబంధించిన వ్యవహారములయందు
లావాదేవి జరుపునట్టివారు వారిబాధ్యతవైననే
జేయవలెనని యిందుమూలముగా అందరికిని తెలియ
జేయడమైనది.

బెంగళూరు, ఎన్. గంగరాజు, మేనేజింగు డైరె
క్టరు, ది మైసూరు అగ్రికల్చరల్
2-7-1928. డైరెక్టరీఫారం కంపెనీ లిమిటెడ్,
బనవనగూడి, బెంగళూరుసిటీ.

విపిలక సందేశములు

పూర్వ రంగం

III సత్యవాణి

[కనకాల లక్ష్మీనరసింహారావు గారు]

మరువాడు నాకు తిరిగి వస్తున్నావని. ఈ విపిలకం
తన నిజస్వరూపముతో కనిపించింది. కాని చిన్న చీమలాగు
మొదట్లో దూరముంచి కనిపించి నీటిమాలా బొమ్మలు మూం
నుంచి మరిచిపోవడం వచ్చేసరికి చాలా పెద్దదిగా యెల్లా ఆవుతాయో
అలాగున అయింది. నేను కొంచెం తెల్లబోయిచూచాను. "నేను
యెవరినో యెవరనువా" అన్నది. నాకెంతో కొంచెం సందేహం
కలిగింది కాని ఏలా గతేజీమి కా స్రుతివారవచేసి "మారుతేవం
తో వచ్చిన సత్యవాణిలాగ కనిపిస్తున్నావు" అంటూ సమస్త
రించాడు. "ఇది నా నిజస్వరూపమేనోయి. పూర్వంధరించిన
నేనుమలే మారుతేవముల"న్నది. "అయితే యంత పెద్దపీపీలికం
వుంటుందా!" అన్నాను. "నుంచి కళ్ళవేచిచావులే నేను పరాజ
మైన జాచిస్తున్నావంటో వస్తే (నేను) మనుష్యుని కండ్లకడ
డం కన్పించి. చిన్నమనుష్యుల పెద్దమనుష్యులకు కనబడడం
కన్పించావంటి. చిన్నమనిషియేనా పెద్దవేవంటే కొంచెం
పటాటోపంకనపర్చి బిగ్గరగా మాట్లాడి కొంచెంవున్నాననిపిస్తే
పెద్దమనుష్యులయొక్క గౌరవము పొందుతాడు. అందుచేత
కలిగింపించడానికి, కామరూపంధరించడానికి, అపరిమయితే
అదృశ్యంకావడానికి, యెంతమారమైనా వక్రతలంలో నల్ల
దానికి, అపరిమయిస్తున్నది వక్రతలంలో చూడడానికి మరవ్వ
వాక్యములలో మాట్లాడడానికి, పరిమయిపొందినాను కనకాల
సరాన్నిబట్టి నా నేపథ్యములూ మారుతుంటాను. కాని నీవు
మాత్రం అనవసరంగా గాబరాపడకు అంటూ అదృశ్యమై ఒక్క
రెప్పపాటులో తనదివ్వకుండు రూపంతో కనిపించింది. నిర్ఘం
తపొయినాను. ఏమిశాపు అన్నాను. నేను భూలోకంలో జీవ
యాత్రగడిపినప్పటి సంగతులు కొన్ని చెప్తా వినమన్నది. చి
త్తం అన్నాను. నేను దేంచెప్పినా తాళకకర్మాణానికొకటి
వస్తాను. అందుచేత నేను చెప్పే సంగతులు వాగ్రతగావిరి వాటి
తో నీ కొడుకు చెప్పేవాస్తావుల తప్ప మిగిలినవన్నీ యితరతల
వైపు దిక్కువైపు. అలానీవు చెప్పకపోతే నేను దేంచెప్పినా
ప్రయోజనంలేదు. మరియొక్క సంగతికి నీవు గ్రాంధికభాష
వాదినిలాగ కనిపిస్తున్నావు. నీవు యిదివరలో వ్రాసిన గ్రం
థాను పండితులు గ్రహించలేదనిచే గాని పామరులకు పనికిరా
వు. కాస్తంత అదిరికి తెలిసేలాగ వ్రాయాలిగాని నీకే తెలిసే
లాగు నీవు వ్రాసుకుంటే యితరలకేం ప్రయోజనం? తెలిసినవారి
కి నునం చెప్పకక్కరలేదు. తెలియని వారికి తెలిసేలాగు
చెప్పాలంటే అందరూ మాట్లాడుకునే భాషలో వ్రాయకపోతే
యెల్లాగే కనక అకాశంలోనే సంచరించక కొంచెం భూమిపై
న కూడా కాలమెసి లోటిచూపుల కన్పించుటలు తెలుసు
కుని వారికి బోధపడేలాగ వ్రాయడం నీవ్వా. నేను నీకు చె
ప్పేసంగతులన్నీ తెలుసుకుంటే నీకు నీకే తెలియజెప్ప. నీవు
గూడా నావలెనే కొంతకాలం మామి నేకజేయకకారకు పాటు
పడతావనే ఆశతో చెప్పడమిచ్చుకన్నా చిత్తమన్నా త్వ
రగా నెలవివ్వ"మన్నాను. అంటూ నమస్కరించాను. ఇంతవర
కూ కలకలలాడుతున్న ఆర్థి సుఖం వక్ర తలంలో వాడి
పోయింది. కంట నీకనిండిపోయింది. అత్యుత్తమ జలజలరాలు
బొచ్చినాయి అన్న ఆలోచనపడుతున్నాంటే నాకుకూ
డా దుఃఖము వచ్చినది. నేనూ యేదావు: నమ్మజూచి తల్లి
"చాలావైపులా"మంది "ఏమన్నా అలా దిగిస్తావు"
అన్నాను. "అందుకు చాలా కాలమొస్తాయి, తరువాత
చెప్తానులే. అదిగాక నే దేలాగయినా స్త్రీనికాదా. కాని
నీసేమిదేదా"మంది, "అదేమిటా రిల్లినాదో తెక్కా నీము
శించిస్తూ పోయి నీకేత్రము లత్రుప్రాంతము లైనప్పుడు యీ
యట్లావున్న కెట్లా చేమాకూడా నాడినట్లుయినాయి. దుఃఖము
యినా సంతోషముయినా సంతోషమునంది. మరవ్వనియందు
నిజంగా మనుష్యత్వమే గనుక వుంటే ఎదుటివారేమిస్తున్న
ప్పుడు నవ్వలేదు. అలా నవ్వగలిగితే ఆ మనిషియందు రాత్రి
సత్యంవున్నట్టే. అంతేకాదు. బాహ్య ప్రకృతిలో కనుపట్టా
దులు, వృత్తులతాదులు మొదలైనవన్నీ సమయము వచ్చినప్పు
డు సహజభూతి తప్పక కనపడుస్తాయి. మనుష్యునికన్నీ బా
హ్యప్రకృతికన్నీ వుండే వరప్రసంగంబంధము, ఆ వికృతభావం
పామ్యుంటే పొయ్యేదికాదు. కనక అమ్మనీ కన్నుల వెంట
కన్నీరు కారుస్తే పొడతూవుంటే నేనూబోగలనా? నాకే
మి పాపాపాపాదయమా" అన్నాను. తల్లి చిరునవ్వు
నవ్వింది. నీకు వ్యాధియను నేది వున్న
ది. కనక ధరవాణి. నేను యెందుకు కంటినికే పెట్టుకున్నా
నో చెప్తావంటా" అన్నది. తల్లి నెలవివ్వన్నాను. అప్పుడు
అమ్మ నావంక తీవ్రమైన చూపు చూచినది. అమాపులో యెంత
అర్థమైనా వుంది. అమ్మ రూపం అదేకాని అమ్మ ముఖంలో
నెవరికీ దుఃఖంలేదు. నవ్వులేదు. మహాగంధీరభావం ఉప

యించింది మహాగంధీరభావం కనిపించింది పూర్వపు ద్రావడి
దీనిని జ్ఞాపికి తెచ్చింది. నాకు తెలుసుకోలేక నెలలు
గవర్నరు లిట్టును స్త్రీలనాడిన కారణములను సభావేషికునుండి
ఖండిస్తూ హిందూదేశమునంతటా వర్షంలే చేసివెట్టి సరోజినీదేవి
యొక్క ఆశ్చర్యస్వరూపం అమూల్యమైనా, అత్యంత కంటాకు
ములు తిరిగి ఒకసారి కిట్టడంకట్టనట్లుయినాయి. కాని అమ్మక
మేళపాటి, అమ్మమాలలు అమ్మమాలలు ఎట్టి వ్యాధియన్నాన
ను భేదించాయి, కలిగిస్తాయి. కేవల స్వార్థపరుణ్ణి కూడా, సంతోష
స్వార్థత్యాగినిగా చేసివేస్తాయి. పికిపండులకు గూడ భైర్యసాహ
సములను పురికొల్పగలవు. ఆ మాటలు ఇక నామాటయేమని చె
ప్పకు. మైమరచి నిశ్చేష్టయై రెప్పపాటుక నున్నా చెప్పలు ని
క్కెట్లుకొని విరుచుంటిని. అప్పుడు నాకు నేనే నేను, కాని
నా కేరంకంపించింది. నాకొక విధమైన ఉద్రేకం కలిగింది. అమ్మకు నా ప్రాణాలైనా అర్పించి ఏమిచెయ్యమంటే అలా
చెయ్యాలనే బుద్ధివుట్టింది. అమ్మచెప్పిన మాటలు తిరిగి యెం
చెప్పాలో నాకు తెలియదు. నేను తిరిగి చెప్పితే చప్పగా వుం
టాయి. కనక నేను చెప్పేదానికి నేనులేట్లు చెప్పించుకుంటే
ఆ మాటల మాటలు తాళుచాక చక్కం కొంత
వరకు తెలుస్తోంది. అందుకే నీ యీ ఉపదేశమంతాను అని
అమ్మ యేమాచెప్పబోతున్నావంటా మా ప్రక్రియింట్లో దొంగ
లపండుచేర వేరేకేకలు వివరపట్టికటి వద్దరిల్లి వద్దలేదాన.
నేను సవాసిగదా నాకెందుకు యాగేలంతా అని యెవ
లేలాచేలే మనికేమని యెవరినాడానికి మనసావృక లాంత
రాకచేతితోనూ కర్రవొకచేతితోనూ పుచ్చుకుని నేనూ జయలు
చేరాను. ఇంతలో దొంగలు చేతికిదిక్కినది తీసికొని పారి
పోయినారు. పట్టిక రెండగుంటున్నది. కాని తిరిగి కనకనే
లేకు. దొంగల కబుర్లతో తెల్లవారింది

IV ప్రకృతి తత్వం

తిరిగి మరువాడు రాత్రి సత్యవాణిరూపం సందర్శనం
నాకు లభించింది అమెనుమార్త విషయములగుర్చి నా పువ
దేశంప్రచారంభించువారికి సర్వము మరచినాను. సర్వము అమె
యే అపించింది. అమ్మకలిగిన పలుకు లేమంటే "నాయనా
భూలోకం లేచుచుంటే నాగుండె జల్లుముంటున్నది. ఆలోకం
విడిచి సత్యలోకం చేరినతరువాత నాకు ప్రాణం వచ్చినట్లున్న
ది. సత్యం, శాంతం, శాంతం, అనందం, ప్రేమ అంటే కొంచెం
అర్థం తెలుసుకున్నట్లుంది. అక్కడ యీ మాట లచ్చరించడం
మాత్రమేగాని అర్థం తెలుసునా లేదా అనే ఆలోచనే లేదు. ఆ
మాట లచ్చరించగలిగి ఉండడమే గొప్పగా కనపడేది అలా
నేనే యితరలను మోసం చెయ్యడమే కాకుండా నన్ను నేను
కూడా మోసం చేసుకున్నాను. నిజమైన ప్రేమ అంటే యెటు
వంటిదో కొంచెంయిప్పుడు అర్థమవు తూన్నట్లుంది. ప్రపంచం
లో ప్రేమ మాయమైపోయింది. ప్రేమలేకపోతే ప్రపంచమి
లేదు. జీవితములేదు. సత్యములేదు. శాంతములేదు, శాంతంలేదు.
అనందంలేదు. ప్రేమంటే ఇట్టిది అని చెప్పడానికి నాకు శక్యము.
ప్రేమస్వరూపుడే వరమేశ్వరుడు. ప్రేమ ఇట్టిది అని చెప్పితే
వరమేశ్వరుడు యిట్టివాడని చెప్పినట్టే అందుకే కన్పించి
నా చెప్పాను. అమావాస్యలో రాత్రి చీకట్లో ఆలెట ప
డింది నల్లులేమిలేకండా నిర్మలంగావున్న ఆకాశంకా మా
చావూ. ఏం కనిపిస్తాయి? రెక్కలెట్టులేనన్నీ, అనంతకొటి
గోళములు నెలకొన్నట్టు కనిపిస్తాయి. గ్రహములు, ఉపగ్ర
హము, ఉత్తరములు ఏమిఅన్నా అవ్వే సూర్యచంద్రులకు
పిటికీ రాట్టిసంబంధంవుందో యిది యెంతెంత పరిమాణంకల
వో యెంతెంత దూరముందొన్నవో, యెంతెంతకాలం యేదేవి
ధంగా మారినాయో అన్నీ ఖగోళశాస్త్రం తెలిసినవారికి
అనగా జ్యోతిశాస్త్రజ్ఞులకు తెలుస్తుంది. కాని ఆ తప్పిలతో
మన కిప్పుడు పనిలేదు. ఒక్కటిమాత్రం మన కందరకూ స్పష్ట
మవుతోంది. ఈ అనంతకొటి గోళాలకూడా తమతమ నియ
మితినాములు తప్పకుండావుండి గిడినగిరి చాలకుండా తిరుగు
తున్నాయి. ఇదంతా యెల్లా జరుగుతోందనుకున్నావు? ఇంక
కూ మన కగపడే యాచరాచర ప్రపంచం భగవన్నీర్మితమైన
ఒక మహాసౌధంబిది. దానిలో ఆకాశం, అందలి అనంత
మలైన సత్తాగోళాలు అంతా ఒక చిన్న
భాగం. అంతేకాక విశాలమైన యీ భూమిపైన మనుష్యు
లు మాత్రమేకాక సమద్రాలు, నదులు, వర్షాలు, చెట్లు,
చేమలు, శకుపత్యులు, క్షితికటకాలు, భూచరములు,
జలచరములు, భేదరములు అన్నీ ఆయన సంతానము, అన్నీ ఆ
మహాసౌధములో అంతర్గతమైవున్నాయి. వరస్పరవిదగ్ధమైన
వస్తువులగుడా మైత్రితో మెలగుతున్నాయి. కారణమేమి
టంటే యిది మొదలునుంచి యెలాగే-జడగుతోంది. ప్రకృతి ప్ర
కృతినయినమాలకాకం నడుస్తోంది. దీనికొకరి క్షణికావా
లా అంటారు, కొందరు. నాస్తికులు కానివారు చెప్పే ప్రకృ
తినయినమాల కన్నీటికి సావరస్యంకలిగింది ఒకదానితో మరి
యొకదానికి విరోధంలేకుండా నిడివించే విలతగమైన కత్తి
యేదైనావుందా! లేకపోతే యీ ప్రకృతినయినమాల పరస్ప

తనంబంధంలేకుండా తీరానికి తీర్గం ప్రసాదానికి ప్రసాదం గా వదుస్తాందా? అంటే తెల్లబోయి చూస్తారు. కనుక నాయనా యామహాస్థానంలో ప్రతిజ్ఞలు ప్రతిభలు పరస్పర సంబంధముకల్పించి, పరస్పరాకర్షణకలిగించి ఒకదానిని వకటి విడువక పక్షక్రమం గా నియమబద్ధం గా మెళగేలాగ చేసే శక్తులున్నాయి. వాటినే ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులు గోళాకర్షణము, ధూమ్యాకర్షణము, మొదలగు పేర్లు పెట్టిన్నారు. పేర్లన్నీ పెట్టి నా ఒక్కొక్కదానికి విశిష్టతన్నీ రూపాంతరాల్లే. ఇన్నీ శక్తులంటూ లేవు. అన్నీటికి అంతర్గతమై ప్రకృతికంతకు సామరస్యంకల్పించి, పరస్పర సంబంధం లేకుండాకూడ గట్టుకొచ్చేది, వకటేకత్తి. శక్తులు రాజ్యవృద్ధి నాయా, అప్పుడే ద్వంద్వప్రభుత్వంలోలాగ, హెచ్చుతగ్గులు కలిగి ఆ దివ్యస్థానం, ఆ విశ్వేంద్రనాయం ఒక్కపెట్టున కూలి ముక్కలై శ్లోచితై నామరూపాని లేకుండా నాళేమై పోవలసిందే. ఇంతకు చెప్పినంతా మన కంటికిగలపడే దృశ్య ప్రపంచాన్ని గురించి. అదే విశ్వరూపం. అదే విరాట్స్వరూపం. జీవాత్మకు మానవశరీరం యెటువంటిదో పరమాత్మకు యీ విరాట్స్వరూపం అటువంటిదే. మానవశరీరాన్ని నడిపించే శక్తి యెటువంటిదో, విరాట్స్వరూపాన్ని నడిపించే శక్తి కూడా అటువంటిదే. కాని ఆ శక్తి తరచూ తృణ భాయవంటిది అని అంటావుండగా పిల్లలు చెందు "కంయ" మని పొట్టాడి పన్నాసి అని అయినా అలోచింపక గుమ్మమున కడ్డముగా చాపమీదవరున్న నామీదనుండి వరుగత్తుకొని పొయ్యిపడికి ఉలికిపడిలేచి నాను. అప్పటికి ఒంటిగంటియింది. తిరిగి నిద్రపట్టక నీవంటినించుకొని తెల్లనాకట్ట నాలుగు గంటలవరకు భగవద్గీతలు పఠించుకొన్నాను.

V. ప్రేమతత్వం

తిరిగి చెందు రోజులు గడచినతరువాత ఒకరాత్రి ఆతల్లి ఆదివ్యమంగళ స్వరూపం నాకు స్వప్నములో ప్రత్యక్షమై చెప్పింది. నీమంటే మొన్నటిరోజున ప్రేమతత్వమును గురించి చెప్పబోతున్నావంటే నీవు తిన్నతేదీ పోయినావు. ఇప్పుడు చెప్తాను. దృశ్యంయెలావశ్యమో దృశ్యప్రపంచాన్ని దృశ్యమానవ శరీరాన్ని నడిపించే ఆ శక్తికూడా చామూత్రమే. ఇటువంటిదే ఆ ఆద్యత్యప్రపంచంలో ఆ ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచంలో అంటే కంటికి కనపడక స్వప్నయానికి స్వప్నయానికి ఆత్మకు ఆత్మకు ఆత్మకు పరమాత్మకు కాశ్యోతమైన సంబంధాలు కల్పించే దేవలోకంలో ప్రేమ అంటారు. అసలు వస్తువు కృతించినా నశించినా దానితోపాటే ఛాయకూడా ఉంది. అయితే ప్రేమ అసలు వస్తువే కాని ఛాయకూడా. అది నామూలుగా మనమనుకునే కృత్రిమ ప్రేమగాదు. సరిమాణంలో తారతమ్యం చెప్పనక్కరలేలేదు. సరికదా, రకంలోనూ రంగులోనూకూడా పోలిక కనుక్కోవడమే శక్త్యం. అది అమృతంవంటిది. అది లక్షణాలల్ల తెలుసుకోవలసి వస్తే కాని యిట్టిది అని చెప్పలేము. ఇదమితమని నిరూపించడం నాచేతకాదు. దానిలో ఒక్కకణం, ఒక్కబిందువు, ఒక్కరేఖను దుదిచూచినవాడు ఈ పాపప్రపంచాన్నిండి విడుదలకాదు, పెడమొగం పెడతాడు, ఆతడు త్యాగం చూపకుండావుండలేడు. ప్రేమలో త్యాగంఉంది. త్యాగంలో సమస్తము వున్నాయి. సత్యకావాదులు, ధైర్యసాహసాదులు త్యాగం లోనే, అది లేకపోతే యిదిలేదు, ఇది లేకపోతే అదిలేదు. ఎందుచేతనో కాని ప్రపంచంలో ప్రేమక్రమంగా తగ్గిపోతుంది. అదిబాత్తుగా లేకపోతే యీపాటికి ప్రళయం స.భవించేదే కాని సమయానికి, అట్టి ప్రపంచవిభాగం కలకుండా గాంధీ మహాత్మునివంటి మహానుభావులు దేశోద్ధారకులు అక్కడక్కడ తలకొడకేలానూ అవతరించడం చేత, కలిసపాస్ర ప్రభుమండనం కూలిపోకండా నాలుగుబోట్లెట్టి నిలువబెట్టినట్లు అనంతకాలి స్తంభాలపై నిలబలసిన యీ విశ్వేంద్రనాయం, అక్కడక్కడ నలుగురు ప్రేమైకసిద్ధులై, త్యాగిల్లులైన అనంతపురుషులపైన ఆధారపడివుంది. లేకపోతే యీపాటికి ఉండినీ కూలవలసివచ్చే. కాంతం పాపం- పాపముకొనించునాగాక! ఇట్టి సమయంలో సత్యసమరంసాగించి అపత్యాన్ని పారద్రోలి ప్రేమను పునఃప్రతిష్ఠాపితంచేసే భారం త్యాగిలైనవెన్నుది. ప్రేమ కంటికి కనపడేదికాదు. అది త్యాగరూపం వహించినప్పుడే మనకు గోచరమవుతుంది. నిజమైన త్యాగం అంటుంటే ఆరిపోదు, కాని మనకు సాధారణంగా కనపడే త్యాగం, త్యాగంకాదు. అది ఇతరులపైనగల ప్రేమచేత కలిగినత్యాగం. అనగా పేరుప్రతిష్ఠలకొరకు చేసే త్యాగం. అందుకనే అది నిలవనేలవదు. కొంచెంనిలచినట్లున్నా అంటుంటే. అంటుకున్నా నిలవదు. అట్టి అభాసత్యాగంవల్ల, లాభంయేమీలేకపోగా, నష్టంచాలాయెప్పున. నిజమైన త్యాగినికూడా నమ్మకం, త్యాగమంటే గౌరవపాత్రమనడానికి బదులు హాస్యాస్పద మవుతుంది. కనుక ఆంతరంగమధిగతి త్యాగిలు దేశంలో బయటదేశాని ప్రేమ పునఃప్రతిష్ఠాపితమై లోకమునకు కుభంకలగదు. ఇప్పుడు లోకముంతా దుఃఖమయమైపోయింది. స్వాదయమున్న వా రెవ్వరూచూచి భరించబోరు.

రాజుకూ నుఖంలేదు. పండితునికి నుఖంలేదు. పామరునికి నుఖంలేదు. అధికారికి నుఖంలేదు. తాదేదానకూ నుఖంలేదు. ప్రపంచంలో దుఃఖంనిండిపోవడానికి ఒక్కటే కారణం. ప్రపంచానికి ప్రాణతలస్థమైన ప్రేమను భంగం కలగడమే. మనుష్యలోకంలో రాక్షసులు అవతరించారు. అవతరిస్తున్నారు. అవతరిస్తారు. పాపపురుషులు ప్రేమ పారిపోతుంది. మనమైనా ప్రయత్నంచేసి ధైర్యసాహసాలతో దేశక్షేమంకొరకు పొటుపడకపోతే అవతరించిన మహాత్ములుకూడా త్వరలో నువల విక్రమింపగలిగి దేవలోకం దయచేస్తారు. కనుక భూలోకంలో ప్రాంతస్వం యెంతవరకు పెచ్చుపెరిగి పోయినదో, నిరంకుశత్వం యెట్టి ఘోరరూపం ధరిస్తోందో, పెడజంతువులు చిన్నజంతువులను తిని వేసినట్లు భూభిక్షులు కొందరు దక్షిణులను యెట్లు ప్రాంతిస్తున్నారో, అధికారు తాదేదానకయెట్లు అన్యాయముల కొడిగట్టుతున్నారో, ఉధృతులమధ్య పేదలు యెట్లు నలిగిపోతున్నారో పురుషులయొక్క స్వార్థభరత్వము, అపాంకారము అబలగు స్త్రీలకు యెట్టి యిక్కట్లులను కలిగిస్తున్నాయో నీవేమెరుగుచున్నావు? ఆదిభూగోళము, మహాభూగోళము, అది యెరుగుంటే మానవమాత్రుని హృదయము కలిగి పారకమానదు" అంటూతల్లి మరీయొక్కనూ రక్తపులను గురిపించింది. నాశరీరం వణికింది. నానోల మాటరాలేదు. తెల్ల నాకుతోంది, యిక నే వెడతాను. ఈసారి నాకథ ప్రారంభిస్తే, నేనుచెప్పిన సంగతులు కొంతవరకగుతున్నాయి. అని ఆమె అంతర్ధాన మయింది. చంటికిల్ల వానియెట్లు వివరణ నాకు తెలియించింది. చూస్తే గడియారం లో నాలుగు గంటలైంది.

లిజరు కలము

నుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది
మీకు తెలిసినది
ఒకటి గలదు
నుమారు 10 అర్. సెప్టి 100 పి.
రెల్యు-ఫీల్డింగ్ 40 ఎఫ్.

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237 3434
MADRAS.

శాండో లేహ్యము.

గ్యారంటీ: శాస్త్రోక్తముగ కాబడినది!
20 తులముల డబ్బీ రూ 2-0-0 మాత్రమే.
తహాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము

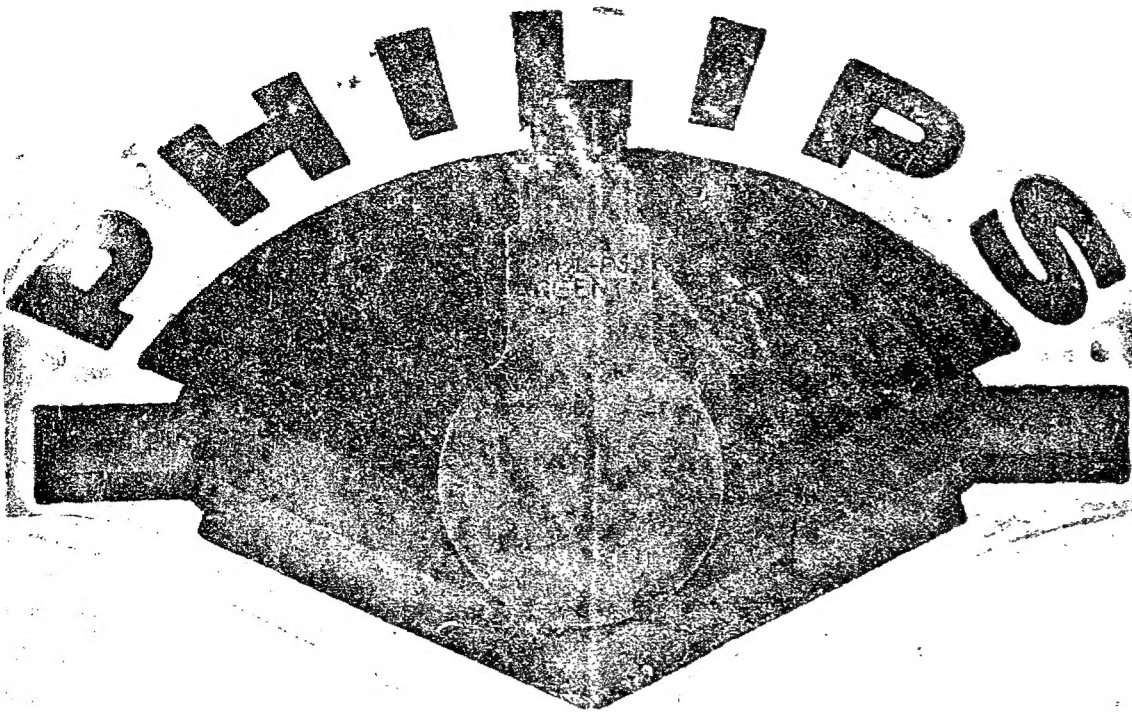
ఈ లేహ్యము ఒక గొప్ప మహాత్మునిచే క్రొత్తగా కనిపెట్టబడినది. మా శాండో లేహ్యము నేవించిన యిండియ దుర్బలత్వము స్వల్పస్థలము, కాస, క్యాస, పొంతువు, దుర్బలత్వము, అదుచి, గుండెదడ, వికాక, పురాతనజ్వరము మొదలగు మేహవాద్యముల నివృత్తియై యిండియపుష్టి కలుగును. దేహదారుధ్యము వృద్ధియగును. ఇది ప్రతివారును తప్పక నేవించవలసినది. అనేక యోగ్యతా పత్రములు వచ్చుచున్నవి. ఇంకా దీని అద్భుతగుణములు వాడునిభము దృష్ట్యాతో పంపబడును. ఒకడబ్బా నేవించినచో దీని అద్భుతగుణమును అనతి కాలములోనే బడయగలరు. ప్రేమకు తగినట్లుగనే తప్పక గుణమునిచ్చును. నేడే ఒకడబ్బాను ఆర్డరువ్రాయుడు.

మేనేజర్:—

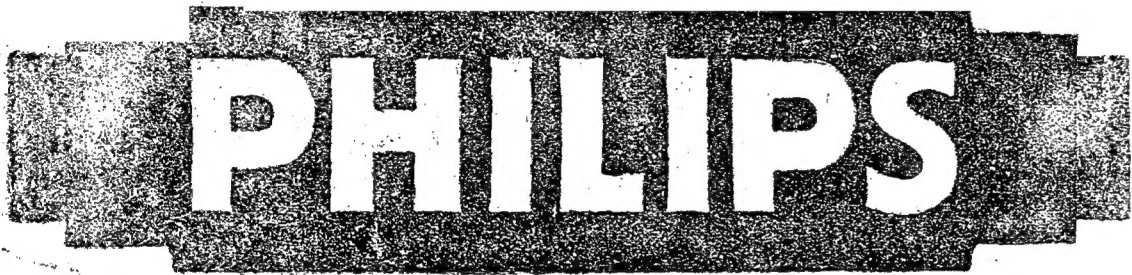
గుప్త ఆయుర్వేద ఆశ్రమము,

బరంపురంకిటి (గంజాంజిల్లా)

చెన్న పురి బహారు ధరలు			
1928 నంబి జూలై 9-వ తేదీ సోమవారము			
ధాన్యములు			
లియ్యమునానా			
కుసుమ తెలారెడ్డి	ప 42 కవి	ర	18 0 0 14 0 0
నెల్లూరి	,, డిటో	,,	14 4 0 15 0 0
ధిల్లి	,, డిటో	,,	15 0 0 17 0 0
రాసులు	9. 164 బస్తా 1-5	,,	11 0 0 12 0 0
శువ్వలు	,,	,,	18 0 0 22 0 0
2. ధాన్యమునవ్వలు			
కందులు బస్తా 1-5 ర 205	,,	15 0 0	16 0 0
కెనగలు	,, డిటో	,,	12 14 0 13 8 0
పెసలు	,, డిటో	,,	14 0 0 16 8 0
వినుములు	,, డిటో	,,	14 0 0 17 0 0
ఉలవలు	,, ర 195	,,	11 0 0 11 8 0
3. సూనెవస్తువులు			
నవ్వులనూనె కా 1-5	,,	145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-5	,,	14 0 0	21 0 0
వినుకా వేనెనెనగవత్తు కా 1-5	,,	50 0 0	52 0 0
చలితోకొట్టిన ,,	,,	43 0 0	46 0 0
జేడునెనగనూనెగానుక కా 1-5 ర	110-0	వినుకా నూనె	108
అముదము కా 1-5	,,	107 0 0	109 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపకుపు కా 1-5	,,	112 0 0	115 0 0
కూరపకుపు ,,	,,	75 0 0	80 0 0
నిరవకాయలు(గుంటూరు) కా 1-5	77 0 0	84 0 0	
దనియాలు ,, కా 1-5	91 0 0	105 0 0	
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందా ముసుగు 1-5	ర	40,45	
కాళవా పిపాయకట్టు ,,	,,	50,55	
తెల్లము కా 1-5	ర	28 0 0	50 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-5	,,	27 4 0	27 8 0
చింతపండు కా 1-5	,,	28 0 0	60 0 0
5. ఇనుము			
పట్టారకం కా 1-5	,,	82 0 0	83 0 0
వడరం ,,	,,	29 0 0	81 0 0
రవుండు ,,	,,	27 0 0	88 0 0
6. నూలు			
నం 20 కెస్టి సింహం యాట్	ర	7 14 0	
నం 6 ,, కట్టా	,,	5 4 0	
నం 24 ,, లాక్	,,	6 0 0	
నం 20 1/2 కెస్టిస్రీలు	,,	7 4 0	
నం 40 జమ్మన 10 పా	,,	11 10 0	
నం 44 సాండ్	,,	5 14 0	
నం 40 చాటి	,,	10 4 0	
నం 6 కెస్టి మనీడు	,,	4 8 0	
7. దూది			
కోండాకెట్టు బాగు 1-5	ర	420 0 0	
8. లోహములు			
నండి 100 తులం 1-5	ర	68 4 0	68 8 0
అంగార తులము 1-5	,,	21 0 0	21 2 0
నవరక 1-5	,,	13 7 9	
ఇత్తడి కా 1-5	,,	280 0 0	284 0 0
కాగి కా 1-5	,,	270 0 0	275 0 0
గులు			
తెలుగు స్వల్పములాంటి అలిజరయిక్ సింహం			
సిపా 1-5 గ్రేడ్ 20 క	ర	58 0 0	
,, నిలిప 1 కలి	,,	1 11 0	
,, 14 రతులు	,,	1 10 6	
,, 28 రతులు	,,	1 9 0	
,, 56 రతులు	,,	1 8 6	
,, 1 అందరు	,,	1 8 0	
కీర్తిలు పాన్తుస్కాల్ లెట్ అనగా (బుర్లికెట్టు)	8	4 0	
కాంగో కి ౬	,,	1 0 6	
డబ్బ 4 0	,,	1 2 0	

మితవ్యయమునకు ఫిలిప్స్ దీపములను ఉపయోగించి చూడుడు
అందరు వర్తకులవద్ద దొరకును లేక దక్షిణ ఇండియాకు గల సోల్ ఏజంట్లవద్ద దొరకును. 357
THE CROMPTON ENGINEERING Co. (Madras.) Ltd.,
Managing Agents:—BEST & Co. LTD., 1st Line Beach, MADRAS.

తరుణముమించి పోవమునుపే మీరల నెలలుకల గురించి తగుత్రద వహింపుడు.

కెంట్రుకల దుశ్శయితో పూడినప్పునంతవరకు అనివార్యము.
కెంట్రుకల పెడిపోవుటకు అనివార్యముగా యనిగ్రహింపుడు

కామినియాఆయిల్
నీటి నుండియే వాడుకరంభించుడు.

తలనెలలుకల బాధలన్నింటికీ
దివ్యామృతము

కెంట్రుకలను కాంతిహీనముగాను, చిట్టిపోవుట. తిరు
గుగానుండుటనుండి రక్షించి వట్టుచున్నవలె, తుమ్మెగ రక్కణల
నిగనిగలాడించును. ఈనూర్లవలెనే నీటి వరిచీల్చును. మీనెలలుక
తలక త్వరలో అందముగా పెరుగునో, తగున వలదనమును గలిగించు
నో గమనింపుడు. కామినియాఆయిల్ మీనెలలుకలను పెట్టు అధి
క్యతగలుగజేయునో గుర్తించుడు. ప్రతిపట్టుకమునా, వట్టెనా,
చుక్కాచాచులందరివద్ద, ఎరిమళ్లద్రవ్యము లన్నివారలందరివద్దను బోతము. మీవూరి వస్త్రములయంద్ గోనెచక్కము,
కామినియాఆయిల్ యే అని చూచి చూడకొనదు.

నీటి 1-2 రు 1-0-0 బాష్పిత 0-6-0 (ప్రత్యేకం, నీనాం 8 రు 2-12-0, పోస్టేజీ 0-0-12-0)

ఓ లా ది ర్ బ వా రు (రిజిస్టరు)
కాదు నగునకును.

మీరును మీరుగారి, మీరు దుకాణదొరగాన రంకుముడు చక్కలు అవోధిలో
నూర వర్షం కంటే మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి ముద్ర, దైత్యపుష్పం చరిత్రమున, కనకపు
నల్లవన్నుడు. పెద్దదనమునకులగు బంధువులందరినీ సంతోషపరచుటకు, అవోధిలో చక్క
తప్ప మరెవరూ కావరాదు. నీటి ఒకటిసాగునాన, వాని అధ్యురహితమును అనుభవించును

1 కొన్న ఓలార్ల నానాడు. రు. 2-0-0
1 " " " 1-4-0
1 " " " 0-12-0

నవనూనా నీనారెండ్రాల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.
సువానన కార్డు 1-1 అనా 1

అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

285, బామ్మాయకీడు మార్కెట్, బొంబాయి నెం. 2.

AMRUTANJAN

Price Annas 10 only
AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS

4302

లెవిస్కో

బిడ్డల జన్మకాళ్ళు, బిడ్డల ఆరోగ్యమునగురించి తల్లిలకు
తాతలపాడవలసిన నవనరమండదు. బలమును, పంతోనమును
గలుగజేయును. మీ దుకాణదొరగని అగును.

బల 1 రు 1/- లేదా

LEVISCO INDIA Co.,
Green Villa-Grant Road, BOMBAY.

మా న స్టాల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

బలములభము! (పోస్టుఖర్చులను ప్రత్యేకము) గమనించు!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైకల్యకాల
కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అతిచి, అవులింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిర్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్యములు, శిరస్సు,
వ్రేళ్లు, అనులు మొదలగునవియందు గలిగెడి నొప్పులను
బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈమాత్రలు మేహవారనొప్పులను వెంటనేమాయును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేసినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

దిరునామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా,

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పకృతము—మేహము, నిక్కాక,
నిస్సత్తువు, కుష్ఠవస్త్రము, అతిమాత్రము మొదలగునాటిని నారించి
మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగక్షిప్తిని, సంతానమును
గలిగించును. 2 డబ్బీలు నాలుగు. 20 రులముల డబ్బీ రు. 1-4-0
పాలనగంధిలేహ్యము— రక్తకుష్ఠికి శ్రేష్ఠమయినది.
సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు,
కీళ్లనొప్పులు, మొదలగునాటిని నారించును. 4 డబ్బీలుచాలును.
20 రుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు చేరు. రిజిస్ట్రే
పి.సి.పి అందుకో, ఆయుర్వేదనమాజం, పెరిజెపి-నెల్లూరుజిల్లా.